

Riksdagens protokoll

2006/07:87

Tisdagen den 10 april

Kl. 13.30 – 15.57
18.00 – 22.01

Protokoll
2006/07:87

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 30 mars.

2 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 12 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Jan Björklund (fp), statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m), statsrådet Åsa Torstensson (c), miljöminister Andreas Carlgren (c) och statsrådet Sten Tolgfors (m).

3 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Förste vice talmannen meddelade att debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum *måndagen den 16 april kl. 10.00*.

Meddelandet hade delats ut till kammarens ledamöter.

4 § Svar på interpellation 2006/07:422 om konsekvensanalyser av statliga företag

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Bosse Ringholm har ställt tre frågor till mig.

För det första frågar Bosse Ringholm när jag avser att redovisa konsekvensanalysen av de sex statliga bolag som är aktuella för försäljning för riksdagen och allmänheten. För det andra frågar Bosse Ringholm när jag kommer att redovisa motsvarande konsekvensanalys för övriga statliga bolag som kan bli aktuella för försäljning. För det tredje frågar Bosse Ringholm vilka motiven är för min taktik att först föreslå utförsäljning av vissa statliga bolag och sedan i efterhand – om ens då – redovisa aktuella konsekvensanalyser som uppenbarligen görs inom Näringsdepartementet men som hemlighålls.

Jag svarar på frågorna i ett sammanhang.

Frågorna baserar sig på flera missförstånd från Bosse Ringholms sida. Regeringen anmälde i budgetpropositionen att vi avsåg att genomföra en genomgång av alla statligt ägda företag där argument för och emot ett statligt ägarengagemang vägs mot varandra.

Regeringen lämnade den 2 mars 2007 propositionen *Försäljning av vissa statligt ägda bolag* till riksdagen. Av den framgår att regeringen gjort bedömningen att en försäljningsprocess för sex av de statligt ägda bolagen nu kan inledas. Regeringens motiv för förslaget framgår av propositionen. Regeringen säger också i propositionen att vi kommer att rapportera om försäljningarna till riksdagen i kommande skrivelser, rapporter och budgetpropositioner.

Resultatet av den genomgång av övriga statligt ägda bolag som regeringen aviserade i budgeten kommer att presenteras när den är klar men så är ännu inte fallet. Regeringen bedriver inte något hemlighetsmakeri som Bosse Ringholm tycks tro.

Anf. 2 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Maud Olofsson försöker sig på det klassiska knepet att hon, när jag ställer tre frågor till henne och hon varken kan eller vill svara på någon av de tre frågorna, säger att frågorna är fel ställda, att det är ett missförstånd bakom frågorna. Men, Maud Olofsson, det var tre ganska enkla frågor. Regeringen har deklarerat att den vill sälja ut en del statliga företag. Regeringen har lämnat en proposition om på vilket sätt man ska sälja ut de sex statliga företagen – och sedan eventuellt en fortsättning. Jag har ställt enkla frågor som handlar om förutsättningarna för utförsäljningen. Om man ska sälja något brukar man ju först tänka efter: Är det bra eller dåligt att sälja de statliga företagen? Vad är skälen för att sälja? Vad är skälen mot att sälja? Det kallas för en konsekvensanalys, Maud Olofsson.

Jag har för det första frågat: Har regeringen för avsikt att redovisa någon konsekvensanalys av de sex företag som man nu vill sälja ut? Jag har för det andra frågat: Har regeringen för avsikt att redovisa någon konsekvensanalys för övriga statliga företag som man möjligen vill sälja ut i framtiden? Jag har för det tredje frågat: Vad är det för strategi, för taktik, som regeringen har att hemlighålla den eventuella konsekvensanalys som finns eftersom vi i riksdagen inte har fått se den? Svenska folket har inte fått se den.

Maud Olofsson säger att det inte är något hemlighetsmakeri. Ska jag tolka det som att det inte finns några konsekvensanalyser? Regeringen har alltså stuckit huvudet rätt ut och sagt att vi säljer. Om det är bra eller dåligt tar vi möjligtvis reda på i efterhand, när vi redan har sålt, men inte innan vi säljer. Vem annars skulle bete sig på ett sådant sätt oavsett om det gäller att sälja statliga företag eller någon annan form av egendom? Man försöker väl först ta reda på om det är bra eller dåligt för samhällsekonomin, om det är bra eller dåligt för statsfinanserna.

Att det är dåligt har ju redovisats i massor av sammanhang. I massor av tidningar och i andra sammanhang har man kunnat påvisa att det är en stor statsfinansiell förlust att sälja ut statliga företag och få in några få miljarder kronor per år som man kan använda för att betala av på statskulden när man i stället kunde få ett par tre gånger fler miljarder kronor

varje år i utdelning från de statliga företagen nu och i framtiden. Det är en dålig affär för staten.

Jag förstår att Maud Olofsson mot den bakgrunden över huvud taget inte vill se någon konsekvensanalys. Men, Maud Olofsson, de tre enkla frågorna hade då kunnat besvaras genom att ni sagt: Vi är inte intresserade av någon konsekvensanalys från regeringens sida. Vi tänker sälja ut oavsett om det är bra eller dåligt. Det är vår linje i den borgerliga regeringen. Då hade jag sagt att jag beklagar att det är så, att ni slösar med skattebetalarnas pengar, att ni inte bryr er om samhällsekonomin. Ni bryr er inte om jobben. Ni bryr er inte om var huvudkontoren för de här företagen finns i framtiden. Ni bryr er inte om forskningen. Ni bryr er över huvud taget inte om de här företagen, deras anställda och vad de levererar för produkter.

Det hade varit ett ärligt svar, Maud Olofsson, om regeringen hade sagt att den inte bryr sig om konsekvenserna. Nu säger Maud Olofsson: Vi ska redovisa konsekvensanalyserna senare. Då är min fråga än en gång: Vad är det för poäng med att redovisa konsekvensanalyserna efter det att man har sålt företagen? Vem annars skulle komma på denna strålande idé, att först sälja ut och sedan ta reda på om det var bra eller dåligt, det vi gjorde? Uppenbarligen har Maud Olofsson kommit på den idén, om det är det jag ska tolka in i svaret, att hon i efterhand möjligen ska presentera någon form av konsekvensanalys.

Därför är min slutfråga: När kommer ni att sluta med hemlighållandet av konsekvensanalyserna, som Maud Olofsson enligt uppgift i Dagens Nyheter har sagt ändå finns, men som vi andra inte har fått ta del av? När kommer hemlighetsmakeriet att upphöra, Maud Olofsson?

Anf. 3 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag skulle framför allt vilja tala lite om SBAB. Många bedömare har ju menat att SBAB har haft en återhållande effekt när det gäller bolånen och räntorna på dem. Vi har kanske aldrig tidigare haft en situation i Sverige där så många har lån som i dag. Det hänger också ihop med att räntorna har varit låga. Det är många som till exempel har köpt bostadsrätt, hus eller något annat där man har tagit lån. Då är det ju helt avgörande att räntenivåerna på hus hålls nere. Det är också många bedömare som menar att redan måttliga räntehöjningar skulle leda till att många blev skuldsatta i Sverige, och kanske till och med tvingades sälja huset för att klara situationen.

SBAB är bara ett av de företag som man planerar att sälja ut. Därför tror jag att det är väldigt viktigt att man ser lite bredare på konsekvenserna. Det här är något som jag tror skulle drabba väldigt många. Det är tråkigt, tycker jag, precis som Bosse Ringholm sade, att man kommer med konsekvensanalysen efteråt. Man brukar ju göra det före och utifrån det sedan avgöra om det är värt priset, alla de merkostnader, både mänskligt och ekonomiskt, som det kan innebära i längden.

Sedan är ju de här företagen också kassakor för staten. Det är långsiktiga pengar som vi går miste om även om man får en engångssumma. Det måste man naturligtvis också väga in. Man förlorar också kontrollen över verksamheter som är väldigt viktiga för svenska folket. Sedan är det så klart också arbetstillfällena inom de här verksamheterna som vi inte kan garantera.

Prot. 2006/07:87

10 april

*Svar på
interpellationer*

Jag tycker inte riktigt att det svar som Bosse Ringholm har fått förklarar varför inte konsekvensanalysen kommer före. Så bråttom kan det väl ändå inte vara? Regeringen har trots allt ett par år sig innan nästa val då man skulle kunna sälja ut. Man hade faktiskt kunnat presentera det här innan. Jag hoppas verkligen att det som nu kommer, vilket vi får hoppas att det gör, ändå innehåller någon form av konsekvensanalyser där man går lite på djupet med merkostnaden och vad den kan innebära.

Vi har också avreglerat en del verksamheter i Sverige. Detta har inte fått odelat positiva konsekvenser. När man nu går steget längre och dessutom säljer ut borde man faktiskt titta lite i backspegeln. Borde vi inte lära av tidigare erfarenheter och borde vi, framför allt, inte tänka efter före i stället för efter? Jag hoppas att vi kan få ett svar på de här frågorna.

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Tack, Bosse Ringholm, för en väldigt välformulerad interpellation om konsekvensanalyser med anledning av utförsäljningarna.

I dag har Vänsterpartiet begärt att finansutskottet ska ta initiativ till en revisionsliknande utredning. Sedan Riksrevisionen infördes har man sett till att utskotten kan ta sådana initiativ. Detta gör vi därför att vi anser att finansutskottet har ett särskilt intresse av att följa det som sker i detta ärende eftersom det har en stark påverkan på budgeten, det undandrar framtida intäkter, och det påverkar också självklart framtida utgifter.

Därför tycker jag att det har varit intressant att följa denna debatt där Maud Olofsson säger att hon inte tänker redovisa några konsekvensanalyser av sina förslag. Det hade man förväntat sig när propositionen kom.

Men vad kan man titta på i en revisionsliknande utredning från finansutskottet? Bland annat kan man titta på vilka konsekvenser som detta får utifrån ett medborgarperspektiv. I vilken del kan medborgarna ta del av denna process? Vilka konsekvensanalyser skulle de ha behövt ta del av för att man skulle kunna ta ställning till själva utförsäljningen här i riksdagen? Hur har upphandlingen gått till när det gäller de företag som ska genomföra försäljningarna? Vi har ju alldeles nyligen kunnat ta del av att en chef har hoppat av på grund av att man anser att man har bristande resurser för att genomföra detta. Hur påverkas marknaden? Det är också viktigt att veta.

Vi fick i dag höra i finansutskottet att EU-kommissionen tänker ta fram en rapport eftersom bankmarknaden inte fungerar. Det är ett oligopol. Och regeringen funderar på att sälja ut en helägd bank och en delägd bank. Det får självklart konsekvenser både för förutsättningarna för marknaden och för kunderna.

Det finns annat att ta del av i fråga om forskning och utveckling för finansutskottet och självklart i fråga om ett arbetsmiljöperspektiv. Man ska ju enligt arbetsmiljölagen också göra konsekvensutredningar av sådana här beslut.

Det ska därför bli intressant att se om Maud Olofsson kommer att utveckla sitt svar till Bosse Ringholm och klargöra en del som återstår trots att vi har debatterat denna fråga flera gånger i kammaren hittills. Jag tycker inte att vare sig Mats Odell tidigare eller Maud Olofsson i dag har kunnat svara på de frågor som finns från medborgarnas representanter i denna kammare.

Jag tycker också att det är viktigt att titta på hur utförsäljningen går till eftersom det är väldigt sällan som vi har sålt ut så stora delar av medborgarnas gemensamma egendom som vi gör i detta fall.

Jag kommer ihåg när vi hade en borgerlig regering förra gången. Då sålde man bland annat ut Assi Domän. De som köpte Assi Domän då fick tillbaka det som de gav för bolaget på tre år. Nu har man från regeringens sida inte begärt undantag från bästa möjliga pris. Man kan däremot ifrågasätta hur marknaderna kommer att påverkas, till exempel bankmarknaden. Det gäller även när man säljer ut Telias kopparnät.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är ett känt trick att säga att någon inte har svarat på frågorna när man inte gillar svaren. Jag har svarat på frågorna. Jag har svarat att den här regeringen har gjort analysen att dessa sex bolag ska säljas. Varför? Jo, därför att vi inte tycker att staten ska äga bolag när det finns andra på den kommersiella marknaden som kan sköta dessa bolag mycket bättre.

Staten ska äga bolag när det handlar om att staten har ett särskilt uppdrag. Jag har jättesvårt att se varför staten ska producera sprit. Bosse Ringholm som är en känd nykterist borde kunna förklara här i riksdagen varför staten ska producera sprit. Varför ska staten sälja sprit? Vad är det för uppdrag som staten ska ha som är så unikt och så viktigt?

Vi har redovisat, både i propositionen och före valet, varför vi tycker att dessa bolag ska säljas. Vi ser inte att staten har en uppgift att fylla när det gäller just dessa sex bolag.

Det som man också ska komma ihåg är att det redan har fattats beslut i riksdagen om försäljning av Telia, Nordea och OMX. Det lade den gamla socialdemokratiska regeringen fram en proposition om, och vi har fattat beslut i riksdagen om det. Då kan man fundera på vad det fanns för analys då. Vilken analys gjorde regeringen när det gällde att dessa tre bolag skulle säljas? Någon sådan har mig veterligt aldrig redovisats. Men det skulle vara intressant att kanske få den redovisad här och nu.

Jag har också sagt att vi har pekat ut två företag som inte ska säljas, nämligen Vattenfall och LKAB. Skälen till det är att det är fråga om naturtillgångar som är viktiga för samhället. Där ser vi ett motiv för det statliga ägandet.

Men i övrigt kommer vi att gå igenom alla bolag som staten äger för att se följande: I vilka lägen har vi ett bolag som har ett samhälleligt ansvar som är väldigt tydligt? I vilka lägen har vi ett samhälleligt och ett kommersiellt ansvar som kanske är ungefär lika stort? Och i vilka lägen finns det bara ett kommersiellt skäl att äga? Detta kommer vi att gå igenom, och jag kommer att redovisa det när det är klart.

Jag tycker naturligtvis att det är viktigt att vi är ansvarsfulla vid denna försäljning. Det handlar om att följa den budgetlag som riksdagen har fattat beslut om och där det tydligt sägs att vi ska ta ansvar för skattebetalarnas pengar. Vi kommer att göra det med stor omsorg, och vi kommer att redovisa till riksdagen hur den försäljningsprocessen fortlöper.

Det som jag tycker är viktigt att komma ihåg när man äger statliga bolag är att det inte alltid är guld och gröna skogar i det statliga ägandet. Det kan behöva tillskjutas medel av olika slag under årens lopp. Det har också skett i dessa bolag. Då är det viktigt att säga att det tränger ut andra

viktiga satsningar om vi måste tillskjuta medel till det statliga ägandet. Det kan tränga ut satsningar på lärare, sjuksköterskor, vårdpersonal och annat. Därför är det viktigt att staten faktiskt bestämmer sig för när man ska äga bolag och inte.

Jag tycker att det är tydligt att det finns en ideologisk skillnad mellan vänstersidan och Allians för Sverige. Vi tror på det privata näringslivet, och vi tror på det privata företagandet. Vi tycker att staten ska äga bolag bara när det finns ett tydligt motiv för det, medan vänstersidan tycker att det statliga ägandet i sig har ett värde. Det är väl en ideologisk skillnad som vi får acceptera. Men vi kommer på ett mycket ansvarsfullt sätt att förvalta de bolag som vi har kvar men också de bolag som vi nu kommer att sälja. Sedan må vänsteroppositionen ogilla det. Men det är väl mer av ideologisk karaktär.

Anf. 6 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! De statliga företagen går just nu lysande. De lämnar ett oerhört bra resultat för 2006, och de har gjort det under de senaste åren. Det är ett resultat av en välskött socialdemokratisk statlig företagspolitik, där den statliga arbetsgivaren i de olika statliga företagen har känt ett stort stöd från sina uppdragsgivare, det vill säga från regering och riksdag under den socialdemokratiska regeringen.

Uppenbarligen är det så att de som nu jobbar i de statliga företagen inte längre känner detta stöd, och inte har detta stöd hos den nya regeringen. Den nya borgerliga regeringen har tagit över en guldgruva från den tidigare socialdemokratiska regeringen i form av ett stort antal välskötta statliga företag. Och det första som man gör är att näpsa företagen och säga: Ni ska säljas ut så fort som möjligt. Varför? Det ska vi ta reda på i efterhand.

Ska man ha en konsekvensanalys av hur det går för våra jobb i de statliga företagen? Det är över 200 000 människor som jobbar i de statliga företagen. Det sägs att man i efterhand kan ta reda på hur det går för jobben.

Hur ska det vara med konkurrenssituationen? Det är man inte ett dugg intresserad av nu i varje fall. Det kan någon forskare ta reda på i efterhand om det hade någon betydelse.

Skälet till att staten har ägt och äger företag är bland annat att man har velat medverka till en bättre konkurrens. Hillevi Larsson nämnde SBAB. Det har varit för att värna viktiga nationella intressen och för att ge folkhushållet goda ekonomiska tillgångar också naturligtvis. Detta struntar Maud Olofsson i. När jag i min interpellation har frågat om konsekvensanalysen, som man bör göra innan man säljer ut någonting, är det generande att Maud Olofsson inte har något svar.

Maud Olofsson har inte gjort någon konsekvensanalys. En liten tunn proposition på några få sidor är lämnad till riksdagen. Den handlar i huvudsak om hur man ska sälja statliga företag, inte varför. Den handlar inte om någon konsekvensanalys, inte om motivet. Den har ingen genomgång av vad det betyder för jobben, för forskningen, för landets ekonomi och för statsfinanserna. Allt detta är ointressant för en regering som av ideologiska skäl vill säga ut varje statligt företag.

Jag har ställt ännu en fråga till Maud Olofsson. När får vi se konsekvensanalysen för de företag som nu inte föreslås säljas ut – ytterligare

ett 50-tal företag? Maud Olofsson säger: Det håller vi på med, men det kommer vi att hemlighålla på samma sätt som vi har hemlighållit konsekvensanalysen för de första sex företagen.

Jag tycker inte att vare sig kammaren eller svenska folket har anledning att nöja sig med beskedet att Maud Olofsson ska sitta på sin kammar på sitt departement och hemlighålla eventuella konsekvensanalyser som har gjorts av tjänstemän i departementet. Vi ska få veta det efter det att man har fattat beslut om att avyttra en del av företagen. Vi ska få veta det efter det att företagen har sålts ut och kapitalet har förskingrats och efter det att möjligheten att utveckla svenska jobb och svenska produkter och tjänster har försämrats via utförsäljning. Vi vet ingenting om vem som tar hand om dem. Det kan vara utländska köpare. Det kan vara monopolliknande och oligopolliknande förhållanden i en del av branscherna vid utförsäljningen. Vi har ingen aning om vad utförsäljningen kommer att landa i.

Maud Olofsson säger: Konsekvensanalysen får ni se efter det att vi har gjort affären.

Maud Olofsson har ju viss erfarenhet av näringslivsverksamhet, även om det, såvitt jag förstår, har varit en ganska dyster erfarenhet på hemmaplan i Västerbotten med omkullkörda företag och annat. Nu håller Maud Olofsson på att köra omkull de statliga svenska företagen också. Det borde svenska folket sätta stopp för och se till att Maud Olofsson inte säljer ut framgångsrika statliga företag utan att ge oss någon som helst information om konsekvensanalyserna.

Anf. 7 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Vi har fått höra motiven till att man säljer ut. Det verkar vara ideologiska motiv. Motiv är ju inte detsamma som konsekvensanalys. Man kan ha ideologiska motiv och ändå inse de negativa konsekvenser som kan komma och bestämma sig för att det positiva eller det negativa överväger och att man inte genomför utförsäljningen.

Det är otvivelaktigt så att vi förlorar kontrollen över viktiga verksamheter. Erfarenheten visar att när man släpper marknaden totalt fri leder det inte automatiskt till bättre konkurrens och lägre priser; man har snarare sett en motsatt tendens. Det kan man se när det gäller bensinbolag som trissar upp priserna. Tidigare har man kunnat se det inom livsmedelssektorn, men där har det blivit bättre. På område efter område kan man se att utan statlig kontroll kan man förlora viktiga samhällsvärden. Man kan få motsatsen till det som kanske var anledningen till att man en gång genomförde utförsäljningen.

Med de erfarenheterna i ryggsäcken är det ännu viktigare att göra en konsekvensanalys. Det blir lite märkligt när man säger att det här området är viktigt för folk och anledningen till att man åtminstone än så länge inte säljer ut Vattenfall. SBAB är däremot inte viktigt. Det är inte viktigt för människor att ha låga boräntor trots att de bygger hela sitt boende på detta. Om situationen ändras kanske man riskerar att få sälja hus och hem och flytta.

Jag tycker att det är väldigt viktiga frågor för gemene man. Det har också blivit en väldigt kraftig reaktion från svenska folket på den här utförsäljningen. Jag tycker att folket förtjänar svar på varför det inte har blivit någon konsekvensanalys.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 8 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag reagerade på något som statsrådet sade. Hon sade att ägande i sig har ett ideologiskt värde för dem på vänsterkanten. Jag tycker att det är ett märkligt påstående. Det verkar vara ett större ideologiskt värde för dem på högerkanten som hela tiden säger sig stå för en ideologi där demokratin inte ska omfatta ekonomin.

Självklart är ägande i sig en ideologisk fråga eftersom ägande medför makt. Visst handlar ägande frågor om ideologi, men vi har helt olika ingångslägen. Från vänsterkanten anser vi att även medborgarna ska ha makt över väsentliga delar av ekonomin. Det försöker man i dag utestänga medborgarna från, bland annat genom det förslag som alliansen har lagt fram.

Med det här förslaget privatiserar man vinsterna men socialiserar förlusterna. Vi beräknar att staten förlorar ungefär 10 miljarder per år i intäkter genom det förslag som ni har lagt fram. Intäkterna från bolagen är mycket större än vad ni avser att betala av på statsskuldens räntor.

Ni säger att marknaden sköter det här bättre. Om man tittar tillbaka i historien kan man se att staten många gånger har gått in och räddat marknaden. Inte är det staten som har gått i konkurs gång på gång eller ständigt gjort dåliga affärer. Det är snarare tvärtom så att staten har räddat oerhört många marknader. Det har man till exempel gjort nu med SBAB när man har pressat räntekostnaderna för bolånekunderna.

Vi kunde alldeles nyss höra att det är ett oligopol på bankmarknaden. Det är väl inte ett bra sätt att sköta marknaden.

En sak som vi inte har diskuterat är att en huvuddel av Vasakronans kunder i dag är statliga myndigheter. 40 procent av kunderna är statliga myndigheter. Erfarenheter av när man säljer ut offentliga lokaler där man själv är hyresgäst är att hyrorna stiger – i min kommun med 11,8 procent första året. Det kan sägas vara en mycket dålig affär.

Konsekvensanalyser efterlyses fortfarande.

Anf. 9 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Huvudfrågan i interpellationen från Bosse Ringholm handlar alltså om konsekvensanalyser av statliga företag, ingenting annat. Det är huvudfrågan. Man kan fundera på varför Maud Olofsson väljer att avstå från att svara på frågan om konsekvensanalyserna.

Är det inte viktigt att få reda på hur många jobb som kan försvinna nere i Skåne på Vin & Sprits bolag? Är det inte viktigt att ta reda på vilka konsekvenser det får?

Är det inte viktigt att ta reda på vad som händer med räntan för alla som har skaffat sig ett bolån? Är det inte viktigt att göra en konsekvensanalys?

Är det inte viktigt att fundera på hur mycket statskassan förlorar på att sälja de här bolagen? Varför är det inte viktigt för den borgerliga regeringen?

Den enda konsekvens som vi känner till i samband med de statliga bolagen är att den borgerliga regeringen har gått in och fördubblat arvodena för styrelseordförande och ledamöter i Vin & Sprit när man har deklarerat att man ska sälja det. Är det en av de konsekvenser som man inte vill redovisa?

Om två veckor kommer jag att delta i flera bolagsstämmor för att se om det är en av de konsekvenser som vi kommer att få se.

Det är lite intressant att Maud Olofsson väljer att inte svara på frågan varför man inte vill redovisa en konsekvensanalys utifrån arbetsmarknadsperspektiv och konsekvenserna för den statliga ekonomin.

För oss socialdemokrater är det viktigt att ha ett ägande. Det handlar inte bara om att tjäna pengar. Det handlar om vad man kan göra av sitt ägande, precis som flera här har redovisat. Om man bara går på den borgerliga synen skulle man kunna ifrågasätta varför vi har sjukvård. Kan inte marknaden sköta det? Varför ska landstinget sköta sådant? Varför ska vi ha skolor i kommunens regi? Det kan väl marknaden sköta.

Vi har konstaterat att det finns sådant som marknaden inte klarar av att sköta. Några saker har vi haft i vår ägo sedan gammalt. Vi har konstaterat att det har fungerat bra. Vi har inte just nu funnit det nödvändigt att sälja ut allt.

När kommer näringsministern att redovisa motsvarande konsekvensanalys för övriga statliga bolag som kan bli aktuella för försäljning? Maud Olofsson säger att det bara är Vattenfall och LKAB som man inte tänker sälja. Folkpartiet har faktiskt här i kammaren sagt att man vill sälja Vattenfall.

Om man är intresserad av att sälja Posten, SJ, Sveaskog, SAS, Euromaint och Green Cargo kommer det då att vara intressant att göra en konsekvensanalys och innan man säljer redovisa vilka konsekvenser det får för marknaden, vilka konsekvenser det får för Postens kunder, vilka konsekvenser det får för flygets kunder och vilka konsekvenser det får för dem som åker tåg? Kommer man även vid det tillfället att strunta i att göra en konsekvensanalys?

Jag tycker, herr talman, att det brister i logiken från regeringens sida när det gäller att inte redovisa de här konsekvensanalyserna. Därför tycker jag att Bosse Ringholms tredje fråga är väl motiverad.

Vilken är alltså taktiken från näringsministern med att inte redovisa de här konsekvensanalyserna – varför väljer man att inte redovisa dem här? Den frågan skulle jag gärna vilja ha ett svar på. Jag tror inte att jag är ensam i denna kammare om det.

Anf. 10 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tror inte att det är så hemskt stor skillnad om jag står här och pratar länge eller om jag pratar en kort stund. Ni gillar inte motiven för försäljningen. Det är det som är problemet. Vi har helt olika ingångar i detta sammanhang. Vi tror på marknadsekonomin. Vi tror att det är bra när marknaden fungerar och det finns privata företag som kan sköta verksamheten. Det tycker vi är bra. Ni tycker inte att det är bra. Det finns en ideologisk skillnad mellan oss.

Sedan gäller det detta med en konsekvensanalys. Eva-Lena, som senast pratade här, säger: Kommer man att säga upp folk i Skåne, och kommer det att försvinna jobb? Ja, det är helt avhängigt av vem det är som köper. Det går faktiskt inte att beräkna i förväg vilka konsekvenser det kommer att få.

Det vi kan konstatera är att mycket av det som skett när det gäller att gå från statligt ägande till privat ägande har varit bra både för konsumenterna och för marknaden och ekonomin.

Prot. 2006/07:87

10 april

*Svar på
interpellationer*

Alla kommer vi ihåg Televerket. Vi fick inte själva ens bestämma vilken telefon vi skulle ha. Så var det när jag var lite yngre. Sedan bolagiserades företaget. Vi har fått ett telekommunikationsföretag som fungerar väl på marknaden och som har varit bra. Det bolaget har ju ni socialdemokrater själva sett till att sälja ut aktier i. Det har ni gjort medvetet. Till det beslutet tog ni också både OMX och Nordea.

Jag har inte fått något svar från Socialdemokraterna, från Bosse eller någon annan här. Ni kan väl berätta för mig vilken konsekvensanalys ni hade. Det skulle det vara intressant att här i kammaren få reda på. Det finns ju ett sådant beslut.

Jag ställde en fråga om Vin & Sprit. Vilka motiv finns det egentligen för en stat att äga en spritproduktion?

Varför ska staten producera Absolut Vodka? Varför ska staten vara ute på olika marknader och sälja sprit? Jag har jättesvårt att förstå att staten har ett särskilt intresse i sådana sammanhang.

Sedan gäller det de övriga bolagen. Jag måste vara hemskt otydlig, eller också vill ni inte lyssna. Jag kommer att göra en genomgång av alla de bolagen. Det kommer att redovisas hur vi ser på det ägandet, men det är inte klart. Vi försöker inte hemlighålla någonting. Vi tycker att det är rimligt att vi först får göra en genomgång. Sedan kan vi ge en redovisning.

De sex bolag som vi nu har pekat ut är klara. Vi har motiverat i texten i propositionen varför vi säljer dem. Vi tror att det är bra både för företagen och för marknaden att de säljs.

Dessutom är det så att ingen i dag kan avgöra priset på företagen. Det finns de som försöker spekulera i vinster eller förluster – jag hörde siffran 10 miljarder – men det är en helt omöjlig sak att beräkna. Det vi kan konstatera är naturligtvis att de här bolagen i dag går bra. Bosse Ringholm försöker ta åt sig äran av detta. Till en del kan jag tillskriva den socialdemokratiska regeringen att den har skärpt skötseln av de statliga bolagen. Men vi kan väl också säga att högkonjunkturen kan spela en viss roll i det här sammanhanget. Möjligen är det fråga om en kombination.

Det finns mer att göra för att professionalisera ägandet av de statliga bolagen. De bolag som vi har kvar ska vi sköta på ett professionellt sätt. Vi ska se till att det är professionella styrelser – där har vi gjort en ordentlig genomgång nu inför bolagsstämmorna. Bolagen ska leverera goda inkomster till Sveriges medborgare.

Vi är mycket tydliga: Vi tänker sälja de bolag som bättre kan skötas av den kommersiella marknaden där det finns en fri konkurrens och där det inte finns något tydligt motiv för att staten ska äga dem. Vi tror nämligen på marknadsekonomin.

Det är väl bra om Bosse Ringholm nu utnyttjar den sista möjligheten att för mig redovisa varför staten ska producera och försälja sprit.

Anf. 11 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det må väl vara Maud Olofsson förlåtet att hon – hon har ju varit i regeringsställning bara ett halvår – ställer frågor till mig. Tanken med interpellationsdebatter är att vi riksdagsledamöter ska ställa frågor till regeringen – inte tvärtom, Maud Olofsson! Jag förstår att det kanske är lite nybörjarproblem så här under de första månaderna.

Det finns någonting i resonemanget, Maud Olofsson, som inte går ihop. Maud Olofsson säger: Vi ska sälja ut alla statliga företag som finns på en privat marknad därför att det privata kan sköta dem bättre. Ulla Andersson redovisade tidigare att det privata inte kan sköta dem bättre. Det finns en massa exempel på hur det privata har misskött företag, så det är inte någon sanning att det privata alltid kan sköta företagen bättre.

Om nu Maud Olofsson har uppfattningen att det privata alltid kan sköta företag bättre än de statliga företagen, varför då över huvud taget göra en konsekvensanalys, Maud Olofsson? Då behövs det väl ingen konsekvensanalys? Om Maud Olofsson till varje pris ska sälja ut företag, oavsett om det är bra eller om det är dåligt, kan hon strunta i konsekvensanalysen. Men nu gör hon det fantastiska att konsekvensanalysen görs *efteråt*. Nu säljer hon ut företagen. Sedan säger hon: Oj, var det så här? Hade vi vetat det innan hade vi kanske inte gjort precis så som vi gjorde.

Dessutom hemlighåller hon konsekvensanalysen i Näringsdepartementet. Sex företag ska enligt förslag till riksdagen säljas ut. I propositionen finns ingen konsekvensanalys redovisad. När det gäller de nya företag som Maud Olofsson ska sälja ut ska hon, som sagt, redovisa konsekvensanalysen *efteråt*. Nu frågar hon mig, eftersom hon vänder på hela debatten, vad det finns för anledning att ha kvar exempelvis Vin & Sprit. Ja, fråga dem som jobbar i Åhus och Kristianstad som kan bli av med sina jobb om de inte tycker att det kanske är ett starkt skäl att staten är en viktig aktör på en marknad som kan ge många jobb även i framtiden! Maud Olofsson bryr sig inte om jobben.

Jag hoppas på att möta Maud Olofsson på SBAB:s bolagsstämma om någon vecka. Jag hoppas alltså att Maud Olofsson inte fegar ur och skickar dit en tjänsteman eftersom vi där kan fortsätta debatten, Maud Olofsson!

Anf. 12 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Maud Olofsson, det är korrekt att vi inte delar den borgerliga regeringens motiv för en försäljning av de statliga bolagen. Men det betyder inte att vi, trots att vi inte gillar utförsäljningen, inte vill ha konsekvensanalyser. Där tror jag att vi har varit ganska tydliga.

Den enda konsekvensen vi nu känner till är, som sagt, att vi kommer att tappa inkomster. Vi vet att ni fördubblar arvoden för ordförande och styrelseledamöter. Det känner vi alltså till, men någonting mer får vi inte reda på.

Precis som Bosse Ringholm redovisade har Vin & Sprit många anställda i Sverige. Vilket intresse har en kanadensisk sprittillverkare av att behålla en spritfabrik i Sverige? Varför ska man över huvud taget ha det? Det kan man diskutera. Kunde det vara en konsekvens?

Fortfarande tycker jag att du inte vill svara på de här frågorna. Du säger att det är ideologiskt motiverat att sälja bolagen. Det har jag förstått. Ni gillar inte att äga bolag. Vi gillar att äga bolag. Där är vi överens. Men varför kan man inte redovisa vilka konsekvenserna blir för statskassan?

Vi ska ta en vårbudget här i riksdagen. Och vi ska ta en höstbudget och så småningom en vårbudget igen. Det kommer att få konsekvenser om man inte har de intäkter som man tidigare haft. Sedan kan man tycka vad man vill om de bolag som ger intäkterna. Antingen kan man säga att det är viktigt att ha ett ägande. Då kan man bestämma sig för att styra

dem på ett visst sätt – att ägaren, staten, ger direktiv och säger: Ni ska sköta er på bästa sätt därför att ni ska föregå med gott exempel. Det är *ett* sätt att vara en ägare. Eller också kan man säga: Vi struntar i hur de här företagen drivs. Vi säljer dem till vilket pris som helst.

Maud Olofsson, en konsekvensanalys är inte samma sak som en genomgång av statliga företag. En konsekvensanalys efter det att man har sålt är ungefär som att kasta ut barnet med badvattnet.

Anf. 13 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Då måste Eva-Lena Jansson förklara för mig hur man kan göra en konsekvensanalys av en försäljning som antas komma att genomföras. Man måste först se vad det är för köpare. Sedan kan man ta ställning till om någon produktion kommer att flyttas, om man kommer att bygga ut eller om det blir fler jobb – vilket lika gärna kan bli konsekvensen. Du måste alltså först se vem det är som köper.

Det andra som jag måste säga är att vi tycker att det när det finns en marknad, en kommersiell marknad där staten agerar precis som vilken kommersiell aktör som helst, inte finns motiv för staten att äga. Jag tog exemplet med Vin & Sprit av just den anledningen. Om det ska finnas ett samhälleligt intresse för att äga Vin & Sprit måste det gälla alkoholpolitiska saker. Men sådana ägardirektiv finns inte! Vin och & Sprit ska inte ta någon som helst hänsyn till alkoholpolitiska konsekvenser av sin försäljning. Det har inte heller den socialdemokratiska regeringen skrivit in i något ägardirektiv.

Jag tror att det är rätt angeläget att man bestämmer sig för vad som är viktigt för samhället att äga. Det kan handla om naturresurser. Det kan handla om tjänster som ingen annan utför eller som kompletterar den kommersiella marknaden. Men när staten är ute och konkurrerar med de privata bolagen, precis på samma sätt som marknaden gör, tycker inte vi att det finns motiv för att äga. Där finns det en ideologisk skillnad mellan Allians för Sverige och oppositionen.

Det sägs att man tappar inkomster. Det vet ni väl ingenting om. Det är inte så att de här statliga bolagen alltid har gått plus. Det har skett ägartillskott, och det tar resurser från lärarkåren, från sjuksköterskor, från vårdpersonal och annat som man kan behöva satsa resurser på. Det är också intressant att ni gör den prioriteringen.

Det tredje jag vill säga är att vi tror på marknadsekonomin, och vi tror på den privata äganderätten. Vi tror att de privata är mycket duktigare på att också äga företag. Men det finns ibland skäl för staten att äga, och de skälen kommer vi att hålla fast vid. Vi kommer också att sälja på ett *mycket* ansvarsfullt sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 14 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Ulla Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att myndigheterna ska följa de lagar och avtal vi förbundit oss att följa, såsom MBL, och om jag är beredd att skjuta till ytterligare medel för att åstadkomma en meningsfull omställning för de anställda på Försäkringskassan som förlorar sina anställningar.

Frågan ställs med anledning av att Försäkringskassan har beslutat att genomföra ett stort förändringsarbete. Försäkringskassans syfte är att förenkla och förbättra för de försäkrade. Förändringarna kommer att förbättra tillgängligheten, korta väntetiderna och säkerställa att det finns ett lokalkontor i varje kommun. Bland annat kommer personer med långa sjukdomshistorier och förmåner inom handikappområdet i fortsättningen att garanteras en personlig handläggare. Detta tycker regeringen är bra.

Regeringen har i Försäkringskassans regleringsbrev angett som ett övergripande mål att Försäkringskassan ska ha en god personalpolitik.

Regeringen har delegerat arbetsgivaransvaret till de statliga myndighetscheferna. Det innebär att regeringen har ett strategiskt övergripande ansvar för arbetsgivarpolitiken inom statsförvaltningen. Myndigheterna har det operativa ansvaret för att åstadkomma resultat enligt de mål som statsmakterna ställer upp, med iakttagande av gällande regelverk, det vill säga författningar och kollektivavtal.

Åtgärder och ersättningar till personal som är föremål för avveckling ska ske inom ramen för gällande kollektivavtal. Målet med trygghetssystemet är att så långt möjligt skapa förutsättningar för att ingen anställd ska bli arbetslös till följd av arbetsbrist eller till följd av att arbetstagaren i samband med omlokalisering eller motsvarande väljer att inte följa med till den nya orten.

En förutsättning för att nå trygghetsmålet är att arbetsgivaren och de lokala arbetstagarorganisationerna arbetar effektivt med trygghetsfrågorna och därvid använder trygghetssystemets möjligheter och resurser. Ett framgångsrikt trygghetsarbete bygger vidare på förutsättningen att arbetstagaren själv aktivt bidrar och tar egna initiativ för att minska risken för arbetslöshet. Parterna bidrar genom trygghetssystemet till att skapa förutsättningar för detta.

Anf. 15 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Tack för svaret! Men jag måste erkänna att svaret gör mig än mer orolig än jag var innan jag skrev interpellationen. Statsrådet skriver i sitt svar att ”regeringen har i Försäkringskassans regleringsbrev angett som ett övergripande mål att Försäkringskassan ska ha en god personalpolitik”. Men vad innebär det egentligen?

Försäkringskassan har efter regeringsskiftet fått besparingskrav på ca 270 miljoner – besparingar som är lagda så att de ska vara genomförda den 1 januari 2007. Antingen förstod inte den nya regeringen vad det innebär att ställa sådana stora besparingskrav med så kort varsel eller också struntade man i det. En väl genomförd beredning av ärenden tycks inte vara den nya regeringens melodi.

Som alla vet går det inte att på så kort tid dra in så stora summor från en verksamhet utan att det får oerhört svåra konsekvenser. Här kommer man att köpa ut 700 anställda och varsla 700.

Visst tar det tid. Båda parter ska ha chans att förbereda sig, förhandla om turordningskretsar och sedan gå vidare med förhandlingar lokalt med mera. Om det ska ske enligt gällande lagar och kollektivavtal innebär det att det kommer att ta nästan hela året i anspråk. För det blundar regeringen, och de anställda drabbas mycket hårt, vilket i sin tur självklart också påverkar dem som är beroende av Försäkringskassans service.

Försäkringskassan har under dessa dåliga förutsättningar dessutom brutit mot MBL genom att de inte har förhandlat om riktlinjerna för de turordningskretsar som arbetsgivaren förordar. Riktlinjerna i sig är oroväckande eftersom de verkar vilja gå ifrån turordningsavtalets i huvudsak jämförbara arbetsuppgifter och skapa en krets per ärendeslag, vilket innebär att kretsarna kommer att bestå av mycket få människor och i många fall av endast en. Det innebär att grundbegreppet i LAS, sist in först ut, så gott som sätts ur spel.

Här har arbetsgivaren Försäkringskassan valt att inte förhandla om den anställningstrygghet som berör 700–800 personer, ett mycket allvarligt brott. Är det god personalpolitik?

Dessutom får de lokala fackliga ombuden höra att om de kräver förhandlingar enligt gällande lagar och avtal förhindras processen och ytterligare uppsägningar måste genomföras. Om jag vore ansvarigt statsråd skulle jag vara mycket orolig över det som sker. Vad är en god personalpolitik? Ska staten vara ett föredöme som arbetsgivare eller är det bara i valtider?

Försäkringskassan hade redan innan neddragningarna på 270 miljoner en mycket hård arbetsbelastning. Den senaste arbetsmiljöundersökningen visar att en tredjedel av de anställda upplevde att arbetsbelastningen var för hög.

Sedan i höstas har vi dessutom kunnat ta del av hur ett antal anställda upplever att det finns munkavlar. Andra anställda har fått höra att de borde söka avgångsvederlag så att inte deras arbetskamrat ska tvingas att sluta, eftersom denna är yngre. Det är en mycket olämplig hantering av en ansvarig arbetsgivare att ställa arbetstagare mot varandra.

Det kan dessutom finnas skäl att påminna om de undersökningar som har gjorts som visar att den service och det bemötande brukarna får av Försäkringskassan också påverkar deras syn på det politiska styret och demokratin. Att verka i en sådan, med Vänsterpartiets synsätt, förkastlig arbetsmiljö påverkar starkt den anställdes arbete och dennes förhållningssätt till brukaren och därmed demokratin.

Vad säger då ansvarigt statsråd om detta? ”Ett framgångsrikt trygghetsarbete bygger vidare på förutsättningen att arbetstagaren själv aktivt bidrar och tar egna initiativ för att minska risken för arbetslöshet.” Men då verkar statsrådet ha missat att det är arbetsgivaren som inte har förhandlat, att det är arbetsgivaren som lägger munkavle, ställer anställda mot varandra och varslar 700. Det är alltså arbetsgivaren som helt har ändrat förutsättningarna för de anställda. Då tycker jag att det här svaret ekar ganska tomt.

Anf. 16 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Jag ska börja med att citera vad ansvarigt statsråd säger i ST Press den 30 mars. Rubrik: ”Inte min sak vad Försäkringskassan gör med personalen”. Det kan ses som en ganska oroande rubrik.

Det är tydligen så att Försäkringskassan, som statsrådet skriver i svaret, ska förbättra tillgängligheten och korta väntetiderna. Det ska finnas lokalkontor i varje kommun. Och inte nog med det, utan det ska finnas en personlig handläggare för alla med långa sjukskrivningstider. Det här gör man genom att minska resurserna med totalt 1 400 anställda. Precis som Ulla Andersson här har berättat för oss finns det en stor oro, och det är ett stort debacle, om jag uttrycker mig så, när man förhandlar kring detta.

Om man vill kan man fråga sig: Är det detta som är den moderatledda regeringens arbetslinje? Man ser till att 700 anställda får gå frivilligt och, som Ulla Andersson sade, köper sedan ut 700. Hur stämmer detta egentligen med arbetslinjen? Det är staten, det vill säga regeringen, som ska visa vägen och verkligen se till att vi får en arbetslinje här som är värd namnet, och det gör man genom att skicka ut anställda i det så kallade utanförskapet.

En viktig fråga för mig som kommer från Hofors i Gävleborg och Gästrikland är detta med tillgängligheten. Den ska nu bli bättre. Eftersom det inte är statsrådets sak vad Försäkringskassan gör med personalen kan det faktiskt hända att Försäkringskassans ledning inte anser att det finns resurser att upprätthålla en rimlig tillgänglighet i Hofors, eller varför inte i Ockelbo. Men det struntar statsrådet i. Frågan är då hur man följer upp att tillgängligheten är tillräcklig.

Det pratas mycket om kontorstätheten. Kontoren i de mindre kommunerna i våra hembygder – Hofors, Ockelbo eller varför inte Ovanåker – är bemannade och kan ge försäkringskunderna ett personligt bemötande. Jag tror inte att ett personligt bemötande på något vis kan ersättas av en fungerande hemsida på en datorskärm.

Frågan är på vilket sätt statsrådet tillförsäkrar sig att hög tillgänglighet kommer att uppnås. Gör man det genom att minska personalstyrkan i Gävleborgs län med ca 70 stycken? Betyder det att Hoforskontoret får mer resurser och bättre tillgänglighet? Betyder det att Hoforskontoret verkligen kan möta den enskilde – någon med lång sjukskrivning, någon med arbetsskada eller med något annat bekymmer – så att man kan sätta sig ned och få en stund tillsammans för att reda ut begreppen? Det är många medborgare i landet som tycker att det här kan vara besvärliga frågor att hantera.

På vilket vis främjar detta arbetslinje, kompetens, tillgänglighet och bemötande? På vilket vis kommer servicen att bli bättre? Jag ställer frågorna fastän statsrådet säger att hon inte har att göra med vad Försäkringskassan gör med personalen.

Anf. 17 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! När jag fick höra att Ulla Anderssons svar hade lämnats in och jag kunde få ta del av det kunde jag konstatera att svaret, precis som både Raimo och Ulla har sagt, känns väldigt långt ifrån Försäkringskassans verksamhet.

Nu tar jag mig friheten att bli lite lokal. Jag är hälsing och rätt envis ibland. I min hemby har jag några bekanta. Det här har egentligen inte med frågan att göra men jag vill ändå belysa det lite grann. En av mina bekanta, Agneta, hade läst rubriken att Försäkringskassan ska omorganiseras. Hon kom fram till mig och sade: Hördu Per, hur går det för mig nu då? Jag sade: Jo, det blir nog bra. Hon har haft ganska regelbunden kontakt med Försäkringskassan och fått många problem belysta. Hon fick mig ändå att försöka fördjupa mig lite mer i vad som kommer att hända med det lokala kontoret i Hudiksvall. Jag tog därför kontakt med lite folk som jobbar inom kassan och de vittnade om att de var mitt inne i en omorganisation, att de egentligen inte hade möjlighet att säga vad de ville och att de hyste farhågor för den enskilde.

Innan jag hamnade i riksdagen jobbade jag i en liten kommun med 8 000 invånare som har ett enormt högt ohälsotal. Försäkringskassornas arbete i två kommuner har samordnats. Det har påverkat ohälsotalet en aning. Det har påverkat bemötandet väldigt mycket. Försäkringskassan centralt säger att denna kassadel och enhet har haft ett otroligt bra resultat vad gäller tillgänglighet och vad gäller möjligheten att få in folk i arbete. Nu går personalen helt vid sidan av. Egentligen kliver man av banan därför att man har fått se hur kartan kommer att se ut efter omorganiseringen. Och vad händer då med Agneta och de andra som har fått så enormt bra hjälp? För mig är det inga problem, för jag fixar det här med datorns och telefonens hjälp. Men hur gör de?

Det är mängder av frågor som hör ihop med det här, till exempel kollektivtrafiken. Hur rör jag mig i en liten kommun om jag är sjuk? Förmodligen med färdtjänst. Om jag dessutom måste passera kommungränsen, hur gör jag då för att komma till min försäkringskassa?

Jag tycker att statsrådet borde se över mer hur det kommer att gå för de små kommunerna, för det är ändå hennes ansvar. Du, statsrådet, säger att varje kommun ska ha ett kontor. Är du säker på att det blir så?

Anf. 18 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Tack för inläggen från Ulla Andersson, Raimo Pärssin-
en och Per Svedberg.

Det är några saker som sammanfattar era inlägg, som jag kan se det, och det är att ni inte verkar tro på Försäkringskassan och dess styrelse, trots att ni har representanter sittande i styrelsen som häromveckan fattade ett enigt beslut om att fortsätta förändringen av Försäkringskassan i etapp 2.

I den här kammaren satt åtminstone jag för några år sedan och fattade beslutet om en förändrad försäkringskassa, och ni röstade inte emot det. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet antog i budgetpropositionen förra året en neddragning med 300 miljoner kronor för Försäkringskassan. Ni fattade själva beslutet om att dra ned på Försäkringskassan med 300 miljoner kronor! Ni aviserade i er budgetproposition för 2006 att 300 miljoner kronor skulle dras ned på Försäkringskassan.

Jag drog ned med 197 miljoner kronor. För att kompensera det och till viss del göra omställningen enklare har jag givit Försäkringskassan en möjlighet att använda anslagskrediten på över 300 miljoner kronor. Men det var den förra regeringen som aviserade en neddragning med 300 miljoner kronor. Ni har varit med på att förändra Försäkringskassans organisation. Det har jag också. Ni har också beslutat om att Försäkringskassan ska ha en styrelse med fullt eget ansvar. Det har ni själva varit med och bestämt. Det jag säger i tidningsartikeln är att jag stöder Försäkringskassan och dess styrelse. Om ni inte längre gör det får ni förklara misstroende mot Försäkringskassans styrelse.

Jag är också orolig för alla som känner en stor ångest inför att bli arbetslösa. Men jag känner även en stor trygghet i att man nu gör allt för att minimera arbetslösheten.

Låt oss komma ihåg att Försäkringskassan fattar 15 miljoner beslut och gör 60 miljoner utbetalningar på totalt ungefär 435 miljarder om året. Det motsvarar 1,2 miljarder kronor om dagen i utbetalningar. Den förra regeringen hade inte förväntat sig om att det fanns en tillsyn över Försäkringskassan och alla de här pengarna.

För att försäkra oss om detta har jag och regeringen tillsatt en utredning som ska vara klar om ett halvår. Vi har Statskontoret, JO och Riksrevisionen, men vi har ingen ordentlig tillsyn över Försäkringskassan och alla dess utbetalningar. Jag har sett till att det har tillsatts en sådan utredning nu.

Jag tycker att ni slår på era egna beslut som ni var med om att ta så sent som för ett halvår sedan.

Jag är helt enig med er om att vi ska ha en försäkringskassa där folk känner trygghet – inte bara de som arbetar där utan i synnerhet de som behöver Försäkringskassan. Vi ska se till att garantera rätt ersättning till rätt person i rätt tid. Vi ska ha ett hållbart system, och vi ska titta på arbetsförmågan.

Allt detta borde vi vara överens om. Den kritik som ni framför är på något sätt en kritik mot det som ni själva har varit med om att föra fram. Det förvånar mig lite grann.

Jag kan däremot ge er rätt på en punkt. Vi måste se till att samordna ute i kommunerna. Det gäller Hofors, min hemkommun Svalöv eller vilken kommun som helst. I min hemkommun har Försäkringskassan stora lokaler och håller öppet fyra timmar i veckan med lunchstängt där emellan. Arbetsförmedlingen ligger på ett annat ställe och socialkontoret och försörjningsstödet på ett tredje. Låt oss i stället samverka och se till att vi utnyttjar varandras kompetenser. Då kan vi också spara lokalhyror.

Jag ber att få återkomma när det gäller personalhanteringen. Jag kommer också att säkerställa den tillsynen.

Anf. 19 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag tänker fortsätta på den linje som jag hade i mitt förra inlägg. Det handlar framför allt om lagar och avtal när staten är arbetsgivare.

Staten ska vara ett föredöme som arbetsgivare. Det som nu gör mig orolig är att staten inte är något föredöme. Staten är ingen förebild utan i det här fallet faktiskt något som jag hoppas inte ska finnas bland arbetsgivare och som arbetstagare inte ska behöva utsättas för.

Det är mycket allvarligt när staten missar en MBL-förhandling som rör anställningstryggheten för 700–800 personer och när staten är indragen i en tvisteförhandling och eventuellt kommer att ställas inför Arbetsdomstolen. Detta är mycket grundläggande i den kritik som jag har mot det som sker på Försäkringskassan.

De anställda upplever dessutom att det finns en munkavle och att man inte törs tala om den oro som man känner för de konsekvenser som dessa olika förslag får för den egna arbetssituationen och framför allt för brukarna. Den som arbetar på Försäkringskassan ser som sin uppgift att den enskilde brukaren ska omfattas av trygghet och ha en tydlig och genomskinlig process. Det påverkar, som jag tidigare sade, hur brukarna uppfattar demokratin i det samhälle som vi lever i. Därför är detta mycket allvarligt.

Till detta kommer också det som pågår just nu och som jag fick höra om när jag var uppe i Hudiksvall för ett tag sedan, nämligen att de anställda till och med klockas för att se hur lång tid det tar att behandla ett ärende. Vi kan dessutom läsa i ST:s fackliga tidning att anställda uppmanas att säga upp sig för att de anses vara lågproduktiva.

Detta är inget som en offentlig arbetsgivare ska ägna sig åt. Vi ska ge människor resurser och möjligheter att utvecklas i sitt arbete.

Statsrådet har inte heller svarat på min sista fråga om statsrådet tänker avsätta ytterligare pengar för att möjliggöra en meningsfull omställning för dem som berörs. 300 miljoner kronor som du har gett i en anslagskredit är pengar som Försäkringskassan senare måste betala tillbaka. Dessa pengar används till att säga upp människor och inte till en omställning. En ansvarsfull arbetsgivare hade använt omorganisationen på ett sådant sätt att man möjliggjort en omställning för de människor som berörs av uppsägningar. Det hade varit en bättre personalpolitik än den vi nu kan ta del av.

Det är de facto så att statsrådet i den budget som kom i höstas lade besparingar på ytterligare 270 miljoner. Detta har fått flera konsekvenser som man från Försäkringskassans sida inte har varit beredd på, varken från arbetsgivar- eller arbetstagarhåll, utan man blev ställd inför fullbordat faktum. Dessutom låg besparingarna så att de varsel som skulle läggas skulle vara klara den 1 januari, vilket var en omöjlighet. När man sedan som facklig företrädare vill förhandla om frågorna får man höra att om det ska förhandlas tar det ännu längre tid och då kommer ytterligare neddragningar och varsel att behöva läggas. Det är i sig mycket oroväckande.

Jag hoppas att du kommer att lämna ett bättre svar än det skriftliga och det som du tidigare har gett i debatten.

Du sade i ST:s artikel att du inte hade något att göra med vad de gör med personalen. Det är en oroväckande inställning från ett statsråd. Har man ett övergripande personalansvar bör man signalera när saker och ting inte står rätt till. Som arbetsgivare måste man ta sitt ansvar och följa de lagar och avtal som parterna har kommit överens om. Det är det minsta vi kan begära.

Anf. 20 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Nu har vi fått besked.

Vi som sitter i kammaren är riksdagsledamöter. Vi ställer frågor som handlar om en viktig myndighet som kallas Försäkringskassan till ansvarigt statsråd. Vad får vi då för svar av statsrådet? Hon säger att vi ska vända oss till styrelsen. Där kan vi ta diskussionen om hur det ska fungera och så vidare. Riksdagsledamöter ska vända sig till styrelsen för vi kan inte ställa frågorna till statsrådet. Hon sade precis att det inte är hennes sak vad Försäkringskassan gör med personalen. Det är ungefär som att säga att vi inte ska lägga in politik i Försäkringskassan. Den myndigheten sköter sig själv.

Den enskilde kan, så vitt jag vet, fortfarande gå till några som har ett medborgarperspektiv, men det kommer att försvinna när socialförsäkringsnämnderna läggs ned. Då kan man klaga hos tjänstemannen. Det är som att jag skulle springa till chefen på Försäkringskassan och klaga men inte vända mig till statsrådet. Vänd er till styrelsen, säger hon.

Som vanligt är det på något vis vårt fel. Vi kanske kommer ifrån de diskussionerna när det har gått något år till.

Precis som Ulla Andersson sade lägger ansvarigt statsråd till förändringar och besparingar på 270 miljoner. Sedan går man in med en anslagskredit för att klara av detta. Man går in med ett lån för att man ska kunna säga upp dessa människor på ett något så när rimligt sätt. Men man klarar inte det.

Statsrådet nämnde att man kunde ha tillgänglighet fyra timmar i veckan vid sammanslagning av kontor. Är det vad vi har att förvänta oss i Hofors, fyra timmar i veckan?

Anf. 21 PER SVEDBERG (s):

Herr talman! Det blir ganska lätt upprepningar så jag tänkte bara säga något kort.

Jag tar mig friheten att ställa frågan till dig, Cristina Husmark Pehrson. Att du passar över och säger att det var vårt fel och att det var vi som gjorde detta är inte helt okej, tycker jag.

Faktum är att människor vänder sig till oss som politiker och beskriver sina bekymmer och problem. Det vet du säkert mycket väl. Då måste jag ställa frågan där jag kan få svar eller signaler om åt vilket håll det bär.

Jag tänker fortsätta med det. Det är trots allt du och regeringen som bär ansvaret för verksamheten just nu.

Prot. 2006/07:87

10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 22 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Vi har tidigare i debatten hört ministrernas svar. Jag har inte hört något om konsekvensanalys. Det verkar fullständigt saknas en konsekvensanalys av hur det påverkar Försäkringskassans verksamhet, kunder och personal.

I det nya beslutet om omorganisation av Försäkringskassan ska personalen i till exempel glesbygden åka enkel väg i 90 minuter för att komma till ett kontor som ska ha öppet i kanske två timmar. Man ska åka enkel resa i 90 minuter, jobba i 120 minuter och sedan åka i 90 minuter tillbaka. Och man ska förbereda sig innan man åker i väg och sedan ska man tillbaka. Ska man hyra en bil för att de allmänna kommunikationerna i glesbygden inte fungerar? Det kommer att kosta ungefär 1 500 kronor de timmar man jobbar på plats.

Är det lönsamt? Är det bättre för kunden? Vilket svar har statsrådet på det? Vi kan titta på enskilda kommuner. I min hemkommun blir 80 personer på Försäkringskassan arbetslösa. Återigen, hur påverkar detta kunden?

Med en sådan här personalpolitik där en konsekvensanalys saknas skrämmer man faktiskt bort personalen, vilket bland annat ST, Statstjänstemannaförbundet, har påpekat. Man skrämmer bort dem som är kompetenta med en sådan här personalpolitik. Vad har man då försatt sig i för situation på Försäkringskassan när 1 400 färre anställda ska klara samma arbetsuppgift som tidigare och en hel del av kompetensen har skrämmts bort? Hur klarar man då av arbetssituationen på Försäkringskassan? Det är det som är frågan. Har statsrådet något svar på det?

Det finns fortfarande en hel del frågor också kring Internet. Man har från Försäkringskassan sagt att man ska ha mer av verksamheten på Internet. Är det tänkt att alla grupper – pensionärer till exempel – ska behöva använda Internet, eller är det bara en del av de 600 blanketter som Försäkringskassan har som ska läggas ut på Internet?

Hur kommer organisationen att se ut? Vilka är det som kommer att bli tvungna att vänja sig vid att enbart ha Försäkringskassan på Internet för att det inte kommer att finnas tid? Ett kontor kommer att finnas i alla kommuner i landet, men med två timmars öppettid är frågan hur många som kommer att komma i kontakt med Försäkringskassan.

Anf. 23 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag kan konstatera att av de interpellanter som varit uppe är det inte många som har tilltro till Försäkringskassan och dess styrelse. Så kan jag väl säga åtminstone.

Det är bara att titta på fakta. Jag menar att jag över huvud taget inte kommer att gå in i en MBL-förhandling eller gå in i tvisteförhandlingar och så vidare. Den diskussionen tror jag att vi ska låta parterna hålla själva enligt alla de regler och avtal som gäller. Jag tänker hålla mig ifrån den diskussionen, men vad jag vill slå fast – och som vi kan vara helt överens om – är att lagar och avtal ska gälla.

Vi har en process som tillämpas när man inte är överens. Den ska också få ta sin tid, och den ska följa de reglementen som finns. Självklart följer jag som ansvarigt statsråd upp det hela, men skillnaden mellan oss är att ni vill att jag blandar mig i det hela. Om jag gör det har vi inte en styrelse med fullt eget ansvar, och då har vi inget förtroende för Försäk-

ringskassan. Självklart följer jag upp detta! Men om jag hade gått in i detta skulle det ha varit ministerstyre, och då får vi diskutera om ni inte anser att vi ska ha en styrelse med fullt eget ansvar längre. Låt oss också i så fall ta den diskussionen.

Nu har vi en styrelse med fullt eget ansvar. Jag har naturligtvis ett yttersta ansvar för detta. Jag kommer att träffa Försäkringskassan – jag gör det regelbundet. Jag kommer att träffa både dess ordförande och dess gd. Jag har träffat styrelsen, och jag kommer att göra det i nästa vecka också – eller om det möjligtvis är om tio dagar. Jag kommer att i samband med den årliga redovisningen och resultatdialogen med Försäkringskassan i juni månad ta upp och diskutera det arbetsgivarpolitiska arbete som har gjorts. Försäkringskassan ska redovisa detta.

Vi har träffat arbetstagarorganisationen ST på departementet. I samband med det mötet var det inga upprörda känslor. Jag var inte närvarande eftersom jag var upptagen, men däremot var min statssekreterare där. Man hade en bra dialog, och jag vet att alla arbetstagarorganisationer kanske inte är lika kritiska som vissa.

Jag vet att det är ett svårt arbete som nu sker inom Försäkringskassan. Det finns en stor oro för arbetslöshet och omflyttning bland de anställda. Jag är helt medveten om detta. Jag är naturligtvis också ytterst ansvarig för att lagar och regler följs, och min tro är att så sker. Eftersom ni påstår att det inte är så ska jag dock självklart ta kontakt med generaldirektören och höra efter, men min tro är att lagar och regler följs. Jag har en tilltro till Försäkringskassans arbete och önskan att ha en bra myndighet, en bra verksamhet, att vara rädd om sin personal och ha ett gott bemötande.

Lite kort angående de fyra timmarna, om vi ska ha framtidsversionen. Tyvärr är det så i min hemkommun, och så har det varit i många år. Det vill jag ändra på. Jag vill i stället att man slår ihop verksamheter och jobbar gentemot kunden med försäkringsfrågor och arbetsförmedling och att man maximerar kunskaperna och kompetensen och jobbar tillsammans. Sedan lång tid tillbaka är detta med de fyra timmarna verklighet i min hemkommun. Så vill jag inte ha det. Men däremot har jag ingenting emot att vi ska kunna koncentrera vissa saker. Titta på Bilstödsenheten som flyttat till Västervik. Tidigare har en person med funktionshinder eller en förälder till ett handikappat barn fått vänta i långt över 100 veckor, men nu har väntetiden på ett beslut halverats. Det tycker jag är väldigt bra. Jag vill inte motsätta mig en sådan utveckling.

Anf. 24 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Cristina Husmark Pehrsson och jag är överens om att vi vill ha en bra myndighet, att vi ska vara rädda om personalen och att det ska vara en bra verksamhet. Det tror jag inte att det finns någon tvist om. Tvisten handlar om hur det ser ut i dag och om den oro som många – precis som hon beskriver – känner. Självklart skapar också en omorganisation i sig stor oro. Vi kan utifrån olika forskningsrapporter se att just omorganisationer är det som framför allt leder till höga sjukskrivningstal.

Jag anser inte heller att statsrådet ska gå in i MBL- eller tvisteförhandlingar, men jag anser att statsrådet – precis som statsrådet gjorde – tydligt ska uttrycka att avtal och lagar ska följas. Jag undrar vad man tänker vidta för åtgärder när så inte sker, så att detta inte upprepas i framtiden. Staten ska vara ett föredöme som arbetsgivare, och det hoppas jag

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

att vi ska vara överens om så att det också tillämpas i de ansvariga myndigheterna.

Statsrådet har fortfarande inte svarat på om hon avser att avsätta extra pengar för att kunna bidra till en omställning för personalen och om hon anser att just omorganisationen skulle kunna vara ett sätt att bidra till en positiv omställning där man möjliggör för människor att följa med och utvecklas inom sitt arbete.

Sedan finns också det som har diskuterats tidigare, att man som medborgare ska klaga hos tjänstemannen och vi ska klaga hos Försäkringskassans styrelse, och den anställde upplever att det finns en munkavle i den organisation som faktiskt ska företräda oss – staten – men också garantera rättssäker prövning gentemot brukarna. Det undergräver förtroendet för myndigheten bland brukarna och därmed också förtroendet för det politiska styret. Det tycker jag i sig är mycket allvarligt.

Jag hoppas att statsrådet kommer att följa upp detta och på olika sätt som ligger inom hennes befogenheter se över Försäkringskassan och det som sker där.

Anf. 25 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Statsrådet säger att ST vill ha en dialog och att du förstår att de vill ha en dialog för att ST-medlemmarna har störst nytta av att ST vill ha dialog i stället för att gå in i konflikter med upprörda känslor. Då kan ST-medlemmarna ha större nytta av facken. ST vill att de medlemmar som är anställda på Försäkringskassan ska kunna ha en bra arbetsmiljö och faktiskt kunna leva upp till det som arbetsgivaren har som målsättning med verksamheten. Därför kan man inte märka på ST att de är upprörda!

Den andra frågan som jag tycker är intressant togs upp tidigare i debatten. Statsrådet säger om omorganisationen av Försäkringskassan: Det är inte min sak. Men jag skulle ändå vilja fråga: Vad tycker statsrådet om personalpolitiken i statsförvaltningen? Det kan vara en del i detta. Tycker statsrådet att omorganisation utan konsekvensanalys är en bra personalpolitik? Kan det vara så att statsrådet tycker att det här räcker och att man alltså inte behöver ha någon konsekvensanalys av hur det här påverkar verksamheter, kunder och personal? Jag skulle jättegärna vilja få ett svar på det.

Anf. 26 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! När det gäller regeringens ansvar, Jasenko Omanovic, handlar det om att vi har som övergripande strategiskt mål att följa upp inte minst Försäkringskassans arbetsgivaransvar. Då tror jag att jag har gjort det klart.

Sedan tror jag att vi också kan glömma det som kanske stod i den här tidningen och som interpellanten har hängt upp sig på. Vad som är sagt handlar naturligtvis om det jag försökte förklara: Jag kan inte med ministerstyret gå in och ordna det här, utan vi har här – alla här är överens, tror jag, eftersom det nog inte är någon som har röstat emot det – att se till att vi har en styrelse med fullt eget ansvar.

När det gäller de pengar som man så att säga lånar av sig själv är det självklart så att man gör just det, men det var också för att något minimeras skadan. Det handlar om de 197 miljoner som jag och regeringen

inte gav Försäkringskassan, som man hade önskat. Men däremot säger ni ingenting om de 300 miljoner som ni hade sagt att Försäkringskassan skulle dra ned, vilket stod i budgetpropositionen för 2006. Där finns ingenting.

Vi kan också vara helt överens om att vi behöver ha en tillsyn. Det räcker inte med Statskontoret, JO och Riksrevisionen. Vi måste ha en ordentlig kontrollmakt, mer än den interna kontroll som finns vid Försäkringskassan. Där fanns det ingenting tidigare. Det har vi tillsatt nu.

Självklart är det så att de anställda är en otroligt viktig resurs för Försäkringskassan. Utan deras idoga arbete, deras arbetsglädje och deras tro på Försäkringskassan kommer de också att ge kunderna ett sämre bemötande. När vi tittade på SCB:s enkäter om kundernas betyg på Försäkringskassan vad gäller tillgänglighet och bemötande såg vi att resultatet var väldigt dåligt, och det vill jag ändra på.

Jag kan också tala om att vi nu för första gången har – låt oss glädjas över det också – ett ohälsotal som sjunker. Vi ser att arbetslösheten går ned kraftigt, och vi ser samtidigt att ohälsan går ned. Detta fick vi också redovisat för oss förra veckan. För första gången på 20 år ser vi att vi får mindre arbetslöshet och även mindre ohälsa. Jag tror på Försäkringskassans fortsatta arbete i det läget.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2006/07:437 om utbyggnad av väg 288

Anf. 27 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Agneta Gille har frågat mig vad jag ämnar vidta för åtgärder för att snabba på processen om en utbyggnad av länsväg 288 till att bli säkrare och tryggare för alla resenärer och transporter.

Jag har nyligen besvarat en fråga från Agneta Gille om väg 288. Jag inledde det svaret med att djupt beklaga den tragiska bussolycka som nyligen inträffade på väg 288. När det gällde frågan om investeringar på väg 288 hänvisade jag till den kommande planeringsprocessen för infrastruktur. Mitt svar här i dag blir i princip detsamma. Regeringen har för avsikt att lägga en infrastrukturproposition och har därför gett ett antal myndigheter i uppdrag att utarbeta ett underlagsmaterial. Det materialet kommer in till regeringen senast den 27 juni i år och kommer sedan att remitteras och beredas på sedvanligt sätt innan regeringen lägger fram propositionen. Efter riksdagens behandling av propositionen kommer sedan åtgärdsplaneringen att inledas, där olika åtgärder analyseras och prioriteras. När det gäller väg 288 är det Regionförbundet Uppsala län som beslutar vilka investeringar som ska göras.

Jag är övertygad om att vi får en mer effektiv användning av statens medel genom denna sammanhållna process med regional delaktighet jämfört med om vi hade en ordning där regeringen fattade separata beslut för varje investering eller åtgärd på väg- och järnvägsnäten.

Jag kan slutligen konstatera att den tidigare socialdemokratiska regeringen inte hade någon särskilt generös inställning till väg 288. Regionförbundet Uppsala län skrev till regeringen 2004 och begärde att regeringen skulle medge en friare användning av pengarna för infrastruktur i

Uppsala län. Med friare användning avsågs att pengar skulle omfördelas från de sista åren av planeringsperioden 2004–2015 till de första. Ett av argumenten till den föreslagna om disponeringen av medel var att regionförbundet ville tidigarelägga investeringar på väg 288. Regeringens beslut från 2005 var att någon om disponering inte medgavs.

Anf. 28 AGNETA GILLE (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka infrastrukturministern för svaret, även om svaret inte innehöll något direkt besked åt mig.

För mig är det här en väldigt viktig fråga. En utbyggnad av väg 288 för en trafiksäker och mötesfri landsväg är en fråga som jag har drivit tidigare. Det är riktigt som infrastrukturministern sade till mig i sitt svar att jag har ställt en skriftlig fråga, men jag har också tidigare drivit frågan om utbyggnad av väg 288 genom riksdagsmotion, även under den socialdemokratiska regeringens tid. Det är alltså en fråga som jag har satt fokus på under lång tid.

Det är väl så att min uppgift som riksdagsledamot från Uppsala län är att vända mig till den som har ansvaret för de här frågorna, och då vända mig till den som har ansvaret just för tillfället.

I slutet av svaret skjuter ministern frågan ifrån sig och hänskjuter detta till den tidigare regeringen genom att påpeka att den inte har gjort någonting åt frågan. Men jag vill ha ett svar och ett besked nu! Det är nu jag vänder mig till ministern, så vi struntar i det som har varit och tittar framåt. Vi behöver verkligen förändra statusen på väg 288.

Vägens status är nämligen dålig. Det är dålig framkomlighet, den är kurvig och smal och det finns stora behov av att säkerställa vägen. Det går tung trafik på vägen. Sandvik Coromant AB, ett stort företag i Gimo med väldigt många arbetstillfällen, kör med väldigt tung trafik och trafikerar sträckan till Arlanda eftersom detta är ett otroligt stort exportföretag som också exporterar ut i världen. Vi har tung trafik till och från hamnen i Hargshamn som också trafikerar 288:an. Med tanke på hur liten vägen är så är det väldigt svårt att ta sig förbi om man hamnar bakom ett tungt fordon. Detta medför att trafiksäkerheten inte blir acceptabel. Det handlar om arbetstillfällen. Vi har Forsmark.

Området är också väldigt mycket av ett utflyktsmål. Det är en natur och en skärgård som är fantastisk runt den uppländska kusten, och för att ta sig dit måste man åka på väg 288. En annan fantastisk del i den här miljön är fritidshus och sommarboende. Det är oerhört många stockholmare men också andra, som Uppsalabor, som har ett litet sommarställe ute vid kusten i skärgården här. Då blir vägen oerhört tungt trafikerad.

Vi vet att väldigt många pendlar in till Uppsala, där det finns stora arbetsplatser, till exempel Akademiska sjukhuset, så kollektivtrafiken är av stor betydelse. Det finns inte någon spårbunden trafik mellan Uppsala och Östhammar, även om man så skulle önska, men det finns en väg som det finns möjligheter att förbättra och bygga ut.

Vägens standard är alltså av oerhört stor betydelse för hela det här området och för Uppsala läns utveckling, men främst för Östhammars kommuns möjlighet att klara arbetstillfällena och klara att ha kvar de stora företag som finns där i dag. Jag vill ha ett svar av ansvarigt statsråd om vad man ämnar vidta för åtgärder för att få möjlighet att avsätta pengar och förbättra standarden på väg 288.

Anf. 29 PER BILL (m):

Herr talman! Jag vill tacka infrastrukturministern för svaret. Jag ser fram emot infrastrukturpropositionen. Tack också till Agneta Gille, som under många år verkligen kämpat för att vi ska få upp standarden på den vägen. Jag lovar att jag under de närmaste åren kommer att fortsätta bidra genom att från min sida göra klart för regeringar, oavsett vilken färg de har, att det är fråga om en väg som är i stort behov av upprustning. Det är verkligen viktigt.

Jag tror dessutom att vi har en god indikation på att Regionförbundet Uppsala län genom sina tidigare prioriteringar gentemot den förra regeringen kommer att fortsätta att göra den typen av prioriteringar. Därför tror jag att den övergripande inriktning som infrastrukturpropositionen kommer att ha blir av stor vikt. Om det blir lite mer pengar till upprustning av våra vägar känner jag mig mycket trygg i att det kommer att gagna Uppsala län och upprustningen av väg 288.

Anf. 30 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag förstår mycket väl de båda interpellanternas känsla för och kunskap om denna olycksdrabbade väg och att den är i stort behov av uppgradering. Även det näringsliv som finns runt om har behov av en bra vägstandard.

Jag skjuter inte ifrån mig frågan, men jag ska vända mig åter till Agneta Gille. Jag har läst att Agneta Gille – med hänvisning till den förra frågeställningen från Agneta Gille, som var exakt densamma – hänvisar till att jag skjuter ifrån mig frågan, men jag återgår till den. Eftersom Agneta Gille uppenbarligen drivit frågan under många år vore det rimligt att Agneta Gille arbetade med Regionförbundet Uppsala län så att regionförbundet prioriterar denna väg. Det är nämligen regionförbundet som har ansvaret för sina interna prioriteringar.

Regeringen ansvarar för att besluta om den ekonomiska ramen för länet, och för Uppsala län är ramen ungefär 1,2 miljarder. Det kan anses som en ganska god tilldelning om man jämför med två andra storstads-län, Västmanland och Gävleborg, som har ungefär hälften. Uppsala har mycket stora investeringsbehov i samband med E 4-sträckningen förbi Uppsala, och därför har regionförbundet självt gjort andra prioriteringar än de som Agneta Gille hänvisar till. De har prioriterat väg 700, väg 709 och Bärbyleden, anslutningsvägar till regionen, och har därför använt ganska många miljoner för just dessa vägar.

Min rekommendation är att arbeta på hemmaplan så att Regionförbundet Uppsala län prioriterar den vägen.

Anf. 31 AGNETA GILLE (s):

Herr talman! Visst är det så att regionförbundet har planeringsansvaret och en prioriteringsordning. Där vill man naturligtvis att den vägen har hög prioritet. Men det finns också ett ansvar för att se till att det inte bildas andra stoppklossar i den infrastruktur vi har runt Uppsala. Jag tror att ministern är mycket väl medveten om att det är på det viset.

När det gäller ett område som utvecklas så oerhört starkt som Uppsala, och med den trafiktillströmning som det innebär, är det kanske så att regeringen tolkat det hela fel och prioriterat fel vad gäller den ekonomiska ramen, för ytterst handlar det ju om hur regeringen prioriterar sina

Prot. 2006/07:87

10 april

*Svar på
interpellationer*

pengar. I valrörelsen lovade Moderaterna till exempel 4 miljarder i ökade anslag till infrastruktur och vägbyggen, men de pengarna har vi inte sett till. Jag har naturligtvis också tittat på hur det ser ut i den budget som senast presenterades, och där har vi socialdemokrater jag tror det är 8,2 miljarder mer till infrastrukturen än vad den moderatstyrda regeringen har. Kanske kunde man ha prioriterat om pengarna ytterligare lite grann just för att klara de svårigheter som Uppsala och Uppsala län har.

Ytterst handlar det alltså om prioriteringar, och visst prioriterar denna regering olika saker. Man prioriterar skattesänkningar. Man tar bort för-mögenhetsskatten och fastighetsskatten. Samtidigt inför man en beskattning på trafikförsäkringspremien, vilket innebär betydligt högre kostnader för bilförsäkringen. Också den frågan bär jag med mig och får frågor om. Vilka drabbar det? Vilka får mer och vilka får mindre i plånboken av de skattesänkningar som ges till vissa medan kostnaderna blir högre för andra? Det är en prioritering inom den ekonomiska ramen, den som infrastrukturministern också har ansvar för.

Jag är dessutom orolig för att alla förslag kanske inte är helt finansierade. Den oron gnager i mig. Hur blir det om man inte helt klarar av finansieringen av de anslag som finns och de skattesänkningar som görs? Då kanske infrastrukturen får ännu mindre pengar i nästa budgetproposition. Det gör mig mycket orolig, för då kanske det blir åtstramningar också för Uppsalas del, vilket kan drabba väg 288 och den del av Sverige som nu är i stort behov av en utbyggnad. Jag känner mig alltså orolig. Jag håller dock med ministern om att det är den ekonomiska ramen som sätter upp linjerna för möjligheterna att prioritera.

Vad gäller regionförbundet arbetar jag naturligtvis där med att prioritera och sätta fokus på denna fråga, men det är regeringen som har ansvaret för Vägverket. Det är regeringen som inom den ekonomiska ramen ger möjligheterna, och jag vänder mig därför till regeringen för att få ett mer positivt besked om en satsning på väg 288.

Anf. 32 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Mycket riktigt lägger regeringen all kraft på att människor ska komma i arbete, på att minska utanförskapet och på att skapa bättre förutsättningar för att företag ska kunna anställa och utvecklas. Det är en helt riktig prioritering. När vi får människor i arbete får vi så småningom också utrymme för reformer, men prioriteringen är att människor ska få jobb och kunna besluta över sin egen vardag.

När jag skickade ut ett uppdrag till revidering av befintliga planer vad gäller väg- och baninvesteringar var det för att det underlag som nu är ute på remiss visar att det finns stora hål i de tidigare, socialdemokratiska, löftena. Vad den revideringen i slutändan innebär återstår att se vid halv-årsskiftet, men det är uppenbart att många löften och mindre pengar åstadkommit i den befintliga planen, alltså den som nu föreligger och som jag har att hantera.

Rent konkret är det så, för att återvända till väg 288, att det under de senare regeringarna i princip bara fattats ett beslut i ett enskilt ärende, om en enskild investering, och det gällde väg E 45 mellan Göteborg och Trollhättan. Det är i princip den enda enskilda investering som regeringen fattat beslut om. Det innebar att man plockade pengar, 1,8 miljarder,

från andra vägutbyggnader i landet, främst från E 22, som jag haft glädjen att diskutera ett antal gånger tidigare i denna kammare.

Jag tror inte att Agneta Gille egentligen efterfrågar att jag specifikt ska plocka ut en enskild väg och fatta ett enskilt investeringsbeslut på det sättet. I stället tror jag att det är viktigt att vi har en sammanhållen process vad gäller väg- och baninvesteringar. Då får vi också en sammanhållen syn på bra infrastruktur i alla delar av landet.

Anf. 33 AGNETA GILLE (s):

Herr talman! Visst är det viktigt med helheten och sammanhållningen. Det är helt riktigt som infrastrukturministern säger.

Regionförbundet har sagt att man ska kunna förskottera investeringarna för att tidigarelägga vissa vägbyggen. Det är bara att hoppas på att det blir så. Det är landstinget i Uppsala samt Tierps och Östhammars kommuner som kan tänka sig att gå in och göra en förskottering för att få i gång bygget av den här enskilda vägen tidigare. Det är positivt. Vi får jobba vidare med detta. Sedan måste det också finnas resurser att tilldela i den ekonomiska ramen.

Det är oerhört viktigt för arbetstillfällena, turismen, kollektivtrafiken, de boende och dem som reser i norra Uppland på väg 288 att regeringen är medveten om detta behov i sitt arbete med den kommande infrastrukturpropositionen. Därför är jag mycket tacksam att jag har fått möjlighet att ha denna interpellationsdebatt.

Anf. 34 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Som sagt var har vi en reviderad plan och en inriktningsplan för 2019 som återkommer till regeringen i mitten och i slutet av juni. Då har vi att hantera en samlad process vad gäller kommande investeringar.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:394 om flygplatserna i Torsby och Hagfors

Anf. 35 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Berit Högman har frågat mig om jag avser att verka dels för att flygplatserna i Torsby och Hagfors garanteras ett fortsatt driftstöd, dels för att Rikstrafiken i sina beräkningar till ekonomiskt stöd även tar hänsyn till besöksnäringens utveckling.

Inledningsvis vill jag understryka att jag delar uppfattningen att flyget kan ha en betydelsefull regionalpolitisk uppgift. Flyget spelar en viktig roll för många regioners förutsättningar för konkurrenskraft, sysselsättning och utveckling. I detta sammanhang har flyget naturligtvis också betydelse för besöksnäringens utveckling runt om i landet.

Låt mig först belysa frågan om driftstöd till kommunala och privata flygplatser, till exempel Torsby och Hagfors. Syftet med ett sådant stöd är att främja en god interregional flygtransportförsörjning i landet i de fall det saknas tillfredsställande transportalternativ. I praktiken ska stödet

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

täcka delar av de ekonomiska underskotten vid de regionala flygplatserna.

Driftsbidragssystemet i sin nuvarande form har funnits sedan 1999. Hittills har det varit regeringen som årligen beslutat om fördelning av stödet. Nu är det emellertid så att det från och med i år är Luftfartsstyrelsen som administrerar och beslutar om fördelning av detta stöd. Formerna och förutsättningarna anges i den förordning som regeringen beslutade om den 21 december förra året. En grundläggande förutsättning för att få driftsbidrag är att det bedrivs linjetrafik vid den aktuella flygplatsen.

Jag vill i det här sammanhanget också påminna om att frågan om statligt driftsbidrag till flygplatser är föremål för utredning inom ramen för Flygplatsutredningen. Flygplatsutredningen ser över det långsiktiga statliga ansvaret för flygplatser och ska redovisas för regeringen i oktober i år.

Vad sedan gäller turismen och besöksnäringen, som Berit Högman tar upp i sin interpellation, vill jag betona att jag anser att den näringen är viktig för Sverige och att vi *har* en livskraftig turistnäring med stor tillväxtpotential. Besöksnäringens förutsättningar och utvecklingsmöjligheter ingår som en av många delar i ett brett underlag i regeringens fortsatta arbete med de viktiga frågor som berör flyget.

En viktig fråga i sammanhanget gäller Rikstrafikens trafikupphandlingar. Här är det som bekant så att Rikstrafiken nyligen har utrett förutsättningarna för en förnyad upphandling av flygtrafik till perifera regioner med start hösten 2008. Rikstrafikens rapport har varit ute på remiss och myndigheten har nyligen skickat sina förslag och slutsatser till regeringen. De regioner som berörs av förslagen har nu erbjudits ytterligare en möjlighet att bedöma rapporten i samband med Vägverkets och Banverkets remittering av förslag till revidering av väg- och banhållningsplanerna. Jag vill nu invänta den pågående remisshanteringen och beredningen av Rikstrafikens utredning innan jag tar ställning i frågor som berör enskilda flygplatser eller flyglinjer.

Jag vill dock betona att jag anser det vara viktigt att berörda offentliga och privata aktörer i landet aktivt verkar för att flygplatserna och flyglinjerna ska vara en integrerad och samordnad del i de regionala utvecklingsstrategierna. Lika viktigt som flyget kan vara för en regions konkurrenskraft, lika viktigt är det för flygplatsernas och flyglinjernas vidmakthållande och utveckling att det finns ett gemensamt engagemang och en delaktighet i regionerna. Jag är övertygad om att ett sådant engagemang och ansvar ytterligare kan bidra till långsiktigt stabila och goda villkor för transportförsörjningen runt om i landet.

För att avsluta så vill jag understryka att det är av stor vikt att vi behandlar infrastrukturen och trafiken i ett sammanhang vid överväganden och beslut som rör transportsystemet. Båda delarna hänger ihop och vi måste se till helheten för att få ett så effektivt transportsystem som möjligt. Det är därför min ambition i det vidare arbetet – och då talar vi inte bara om flyget utan om transportsystemet som helhet – att ta ett sådant helhetsgrepp.

Anf. 36 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka Åsa Torstensson för svaret. Det positiva med svaret är att Åsa Torstensson anser att flygplatser och flyglinjer

ska vara en integrerad och samordnad del av den regionala utvecklingspolitiken. Det är viktigt att vi ser infrastrukturen i dess helhet. Tillväxt, infrastruktur och positiv befolkningsutveckling hör ihop.

Men bättre än så blir det tyvärr inte. Det finns formuleringar i interpellationssvaret som ställer fler frågor än de ger svar. Åsa Torstensson säger att det är viktigt med engagemang och delaktighet i regionerna. Detta engagemang finns utan tvivel såväl i kommunerna som hos många av näringslivets företrädare. Men det är att begära för mycket av företagen att förutsätta att de ska stå för fiolerna när det gäller infrastrukturen. Inte heller kommunerna kan ensamma bära en sådan kostnad. Det är därför vi ska ha en statlig regionalpolitik. Det är därför staten ska ha rollen som stödjare där det behövs för att hela Sverige ska leva.

En enkel och bra början vore att låta bli att använda uttryck som ”perifer regioner”. Det kan lätt bli en självuppfyllande profetia. Det låter då som att både jag och statsrådet Torstensson kommer från platser som ligger så långt borta att de inte är värda något.

De flygplatser som har en ekonomi som går ihop kan räknas på ena handens fingrar. Torsby och Hagfors flygplatser har haft otur att fram till 2005 få känna resultatet av en dålig upphandling från Rikstrafikens sida. Om inte människor vet att planen går – och ibland går de inte över huvud taget – är det ingen som räknar med flyget. Därför har siffrorna sjunkit. Men sedan 2005 har man en ny seriös operatör som gör ett bra arbete, även om Rikstrafikens upphandling inte medger några marknadsföringskostnader. Det är fortfarande mun-mot-mun-metoden som får gälla. Det blir i det fallet för Rikstrafiken rent kontraproduktivt.

Det är dessutom så att linjen i utvärderingar räknas som *två* linjer, trots att det är ett enda flygplan. Jag har själv åkt i det, så jag vet. Det borde räknas som en linje, som då skulle få högre beläggning.

Den förra regeringen trodde på norra Värmland och investerade sammanlagt inte mindre än 40 miljoner av samhällets pengar i flygplatsen i Torsby, som nyinvigdes för drygt ett år sedan. Nu planerar Branäsbolaget chartertrafik från Danmark. Flygfrakten har kommit i gång. I Hagfors går järnverket bättre än någonsin. Utländska investerare och intressenter står i kö. Därtill kommer att vi har fått nya företagsetableringar främst från Holland med många nyinflyttade och nya företag. Det är klart att det förutsätter en bra infrastruktur. Att då inte bedriva någon handfast regionalpolitik och stötta flyget vore som att kasta dessa 40 miljoner i Fryken. Visst vore det slöseri! Det var en god investering.

Det behövs fortfarande regionalpolitik i norra Värmland. Hur ser egentligen regeringens regionalpolitiska ambitioner ut?

Anf. 37 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det är intressant att höra Berit Högman hänvisa till den förra regeringens ambitioner i regionalpolitiken. Hon hänvisar också till sina egna argument i interpellationen där hon ser flygtrafiken som en viktig del i en regionalpolitisk åtgärd.

Jag undrar hur Berit Högman får ihop det. Vi hade en del debatter om den planerade flygskatten, som Berit Högman kraftfullt argumenterade för att införa. Mig veterligen var det inte direkt i linje med att stimulera regionalpolitisk utveckling.

Prot. 2006/07:87

10 april

*Svar på
interpellationer*

Det var snarare den negativa insatsen och det negativa beslutet som just gav den oro som Berit Högman nu hänvisar till. Det handlar om svårigheten att kunna vidmakthålla flygtrafik i just de delar av landet som behöver det allra bäst och där inte så många alternativ finns. Hur tänkte Berit Högman då?

I övrigt är flygtrafiken en del av en regionalpolitik. Staten ska vara tydlig i de delar där staten har en roll. Därmed inte sagt att staten ensam har ett ansvar. Det har den inte heller i dag.

Det kanske framgent än tydligare blir ett regionalt ansvar för den regionala utvecklingspolitiken. Det skulle gynna det här landet, eftersom staten har väldigt svårt att vara så finkänslig i de yttersta leden att man kan få en bra utvecklingspolitik.

Inte desto mindre ser jag ett stort behov av att ha en tydlig generell företagarpolitik som stimulerar småföretagande i de orter i norra Värmland som Berit Högman hänvisar till. Där är turismen en viktig del för att kunna skapa nya jobb och nya företag.

Därför har också regeringen en stor ambition och lägger fram stora företagspaket i syfte att just stimulera småföretagande. Det handlar om att skapa möjligheter för den enskilde företagaren att utvecklas.

Det är otroligt viktigt att de sakerna sker samtidigt för att stärka intresset och flygresenärerna. Därmed stärker man också flygplatserna i Torsby och Hagfors.

Anf. 38 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag har personligen aldrig haft tanken på att uppfinna en flygskatt. Däremot har jag haft många tankar om hur vi använder de skattepengar vi tar in.

Det är upprörande att se hur exempelvis alliansens förslag om fastighetsskatten gör de rika Stockholmskommunerna så oändligt mycket rikare på både individ- och samhällsnivå medan kommuner som min egen hemkommun Torsby får det fortsatt lika svårt. Jag har oerhört svårt att förstå hur Åsa Torstensson kan förena det med det jag trodde var centerpolitik.

Det finns pengar till att ta bort förmögenhetsskatt. Det finns pengar till att ta bort fastighetsskatt. Det finns pengar till att sänka skatten för mig som redan har det så bra. Men plötsligt finns det inte pengar till en fungerande infrastruktur.

Även om Hotell Björnidet får en sänkt arbetsgivaravgift och Branäsanläggningen har fått sänkt skidmoms kan det väl ändå inte vara meningen att det är Hotell Björnidet och Branäs som ska finansiera flygtrafiken i norra Värmland?

Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag hör att Berit Högman har väldigt svårt att ta till sig det som kanske är grunden för att vi ska kunna skapa tillväxt i alla delar av landet. Det är en bra företagarpolitik. Det är småföretagandet och möjligheter att etablera och själva utveckla goda idéer till exempel inom turistnäringen och tjänstesektorn som är en framtidsfaktor för stora delar av landet.

Därtill behöver inte Berit Högman i dag lägga några ord i min mun. Jag har hänvisat till att det pågår en återkoppling till berörda kommuner

och regioner. Jag avvaktar den för att återkomma med beslut. Det har ett samband med väg- och järnvägsöversynen och de planerna just för att infrastruktur ska kunna fungera i alla delar av landet.

På en del platser behövs det betydligt tydligare satsningar på underhåll av vägar. På andra delar behövs det investeringar för att järnvägen ska fungera. Den får inte bli en propp som till exempel i Stockholm, Göteborg och Malmö. I andra delar behöver flygtrafiken finnas kvar och få möjlighet att kanske till och med utvecklas.

Detta ska också sättas i samband med att vi gör ett mycket tydligt företagspaket. Det skapar just möjligheter för människor att kunna bo kvar där man önskar och arbeta någon annanstans. Det är då man skapar en mycket tydlig regional utveckling i alla delar av landet.

Anf. 40 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag har full respekt för att Åsa Torstensson och regeringen vill göra översyner och utredningar om trafiken i sin helhet. Men det som oroar mig är att det är svävande när det gäller samhällets ansvar för just regionalpolitiken.

Återigen: Om Hotell Björnidet får en sänkt arbetsgivaravgift löser ändå inte det problemet för flygplatserna i Hagfors och Torsby. Det är snarare så att järnverket i Hagfors hade varit betjänt av att ni inte gjort neddragningar av exportfrämjande åtgärder. Alla småföretag i Värmland hade varit betjänta av att ni inte höjt deras arbetsgivaravgifter. Det är precis det som hittills har hänt.

Jag är fortfarande bekymrad. Det låter som om tanken är att det är företagen själva som ska bära infrastrukturen. Det är inte nog med att man nu en kort stund kan glädjas över att flygfrakten har kommit i gång. Nästa gång är tanken att man ska finansiera själva infrastrukturen.

Jag är som sagt bekymrad. Återigen ska jag tacka för svaret, men frågan kvarstår. Inte är det väl så att vi får se att det är en centerpartist som sänker en av de allra viktigaste regionalpolitiska åtgärderna, i varje fall näst skatteutjämningen, nämligen en tydlig regionapolitisk styrning av infrastrukturen?

Anf. 41 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag uppfattar väldigt tydligt, och jag har förstått det tidigare, att Berit Högman och jag har vitt skilda ideologiska perspektiv på hur vi skapar livskraftiga miljöer i det här landet.

Vi skapar förutsättningar för människor att skapa egna jobb och för småföretag att utvecklas och växa. Jag har förstått tidigare att vi har två vitt skilda ideologiska perspektiv på det.

Vi lägger fram ett företagspaket som är riktat till småföretagare så att de kan skapa sina egna förutsättningar och egen utveckling. Infrastruktur är parallellt med detta en avgörande del för att skapa bra förutsättningar.

Det handlar om flygförbindelser i de delar det behövs, vägar i de delar det behövs och järnvägar i de delar det behövs. Det är en helhetssyn. Det arbetet pågår precis nu.

Vi återkommer med det. Det är därför som de berörda kommunerna och regionerna har fått detta underlag från Rikstrafiken. De ska sätta det i samband med det andra reviderade uppdraget, väg- och järnvägsplanerna.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Vi får tillbaka detta. Då går vi vidare med att svara på de frågor som de nu specifika kommunerna ställer vad gäller stöd till deras flygplatser och flyglinjer.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:434 om lokalisering av trafikinspektioner

Anf. 42 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i syfte att minska oron för ett uppbrott från nuvarande trafikinspektioners lokaliseringsorter och för att nuvarande situation inte ska leda till negativa effekter för kompetensförsörjningen hos berörda myndigheter.

I oktober, innan utredaren presenterat sitt betänkande, ställde Peter Hultqvist en snarlik fråga till mig – om kompetensen på kommunikationsmyndigheterna – och jag vill i det här sammanhanget hänvisa även till det svar jag gav då.

Betänkandet *Trafikinspektion – en myndighet för säkerhet och skydd inom transportområdet*, som överlämnades till regeringen i januari i år, är ute på remiss till och med den 2 maj 2007 för att inhämta berörda aktörers synpunkter. Det stämmer som Hultqvist anför att det i det direktiv om en översyn av inspektionsverksamheten som utredaren fick av den föregående regeringen inte ingick att se över alternativa lokaliseringsorter.

Som jag tidigare anfört har en väl fungerande trafikinspektion, oavsett trafikslag, prioritet för regeringen. Jag vill därför inte lämna förhas-tade förhandsbesked om vare sig organisationsform eller lokalisering utan återkomma till riksdagen efter det att jag tagit del av remissinstan- sernas synpunkter, och då med förslag till förbättrad eller förstärkt trafik- inspektionsorganisation där dess lokalisering självklart ska ingå.

Anf. 43 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Tack för svaret! På den första frågan jag ställde, om vilka åtgärder ministern avser att vidta i syfte att eliminera oron för ett uppbrott från nuvarande lokaliseringsorter, Borlänge och Norrköping, får jag i nuläget inget svar. Jag frågade också vilka åtgärder ministern avser att vidta för att den nuvarande situationen inte ska leda till negativa ef- fekter för kompetensförsörjning hos berörda myndigheter. Då får jag en hänvisning till ett svar i oktober, men i nuläget betraktar jag inte det som något svar.

Det har gått en tid sedan vi debatterade frågan sist. Nu börjar det här verka ute i den praktiska verkligheten. Det är ett vakuum som har upp- stått. Trafikinspektionerna vågar inte förnya sina kontrakt på lokaler. De känner att personalen vacklar. De kanske blir erbjudna andra jobb, över- väger att ta andra jobb och kanske till och med gör det.

I sitt remissvar till regeringen på utredningen säger Järnvägsstyrelsen så här: Järnvägsstyrelsen anser att regeringen snarast bör tillkännage att

ingen omlokalisering från Borlänge sker eftersom Borlänge bäst tillgodoser kraven på en effektiv lokalisering. Ett snabbt beslut om lokaliseringsort skulle innebära att kompetensflytt till andra jobb undviks.

Detta är formulerat utifrån en verklighet som man känner inom myndigheten. Tidigare har man kanske varnat för detta, men nu börjar verkligheten krypa in på skinnet. Det här är lite bråttom, och jag anser att det successivt börjar bli alltmer allvarligt.

Precis som ministern säger, och precis som jag sade i min fråga, fanns det ingenting med i de ursprungliga direktiven om att man skulle se över och titta på nya lokaliseringsorter vare sig för Luftfartsstyrelsen, Sjöfartsinspektionen, Järnvägsstyrelsen eller Vägtrafikinspektionen. Det fanns ingenting sådant med. Det finns inte heller i utredningen någonting om att man bör flytta verksamheterna någonstans.

Det är därför jag menar att man kanske ändå borde kosta på sig att ge ett besked i frågan. Avsikten var ju tydligen inte att det skulle ske någon flytt från början. Därför är frågan om det egentligen är aktuellt i praktiken. Men nu står vi i ett vakuum, där risken för kompetensflykt är uppenbar.

Man borde inte behöva känna den oron med tanke på hur direktiv och utredning har utformats, men man gör det ändå på grund av hur den praktiska verkligheten har blivit. Jag är inte nöjd med den här delen av svaret. Ytligt sett är det naturligtvis habilt att ge sådana här förhastade förhandsbesked och så vidare. Men på djupet, utifrån det faktum att detta inte fanns i direktiven, kan jag inte vara nöjd med det här.

Det finns en lång rad skäl som anförs i de remissyttranden som hittills har skrivits och skickats in till regeringen. Det finns också ett särskilt yttrande i utredningen från experterna, som pekar på att det förslag som har lagts fram hotar specialistkompetensen. Det kommer att ta fem år att upprätta en ny myndighet som fungerar i praktiken. Man pekar på en rad praktiska åtgärder som regeringen nu har att ta ställning till i sitt kommande arbete.

Jag är lite förvånad över det här. Varför skulle man ändå inte kunna kosta på sig att ge ett svar utifrån detta att man varken i direktiven eller i utredningen över huvud taget har berört frågan om lokaliseringsort? Samtidigt är ju kopplingen till de statliga verk som har hand om frågorna nära i både Norrköping och Borlänge.

Anf. 44 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag förstår i och för sig interpellantens frågeställning. Den befinner sig i en del i en nära anslutning till diskussionen. Dessutom förstår jag att det alltid finns en oro bland den personal som indirekt kan känna sig involverad i det här.

Men, herr talman, jag tänker inte förekomma den remissomgång som nu pågår fram till den 2 maj.

Anf. 45 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Man kan ha olika förhållningssätt till hur man vill hantera en politisk fråga. Jag kan inte göra särskilt mycket åt att statsrådet menar att det är att föregripa och gå händelserna i förväg om man ger ett besked trots att lokaliseringsort varken finns berört i direktiven eller i utredarens förslag.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Man gör alltid val här i livet när det gäller hur man vill ställa upp det hela. Jag tror att det vakuum som just nu råder är skadligt för verksamheten just utifrån den uppenbara risken för kompetensflykt och utifrån den oro som de facto finns bland personalen. Jag vet att det är så eftersom jag har pratat med folk. Jag vet hur de diskuterar.

Det som också är allvarligt i sammanhanget är att en utredning som man egentligen kan fundera på om den har genomförts på riktiga grunder skapar den här typen av situation. Jag har läst förslaget mycket noggrant. Jag har gått igenom det hela så noggrant jag någonsin kan.

En sak som jag tycker att man ska peka på i debatten är att om man ska bedriva ett effektivt säkerhetsarbete inom transportsektorn måste det finnas en organisation som ser till att det finns en stark känsla för det egna transportslaget. I det här fallet gör i alla fall jag bedömningen att det är bäst att man skapar sin egen suveräna organisation.

En omfattande omstrukturering av den här typen av verksamhet kan svårligen genomföras utan starka störningar i säkerhets- och skyddsarbetet. Jag berörde i mitt tidigare inlägg att personalrörligheten riskerar att öka drastiskt och att det kan ta upp till fem år innan en ny organisation fungerar tillförlitligt.

De olika inspektionerna har olika finansieringskällor. Det gör det omöjligt att föra resurser mellan transportslagen i samband med övergripande prioriteringar. Regelverken i verksamheterna är också olika. Det är svårt att integrera detta i praktiken. Det finns många sådana här praktiska frågor som är oerhört svåra att hantera i den händelse att man slår ihop alla dessa till en myndighet, och framför allt om man börjar flytta från den ena orten till den andra och omlokalisera verksamheten.

Jag vill varna för att gå fram alltför drastiskt med anledning av utredarens förslag. Jag vill verkligen uppmana ministern att analysera och tänka efter när man ska göra de här viktiga ställningstagandena. När vi är klara med den här processen måste vi kunna se till att vi har en inspektionsverksamhet för alla fyra transportslagen som uppfyller relevanta krav på säkerhet och skydd och som fungerar i praktiken på ett bra sätt.

Troligtvis kommer både järnvägsstyrelse, sjöfartsinspektion och luftfartsinspektion att ha mycket starka negativa synpunkter på denna utredning. Stödet kommer säkert att vara något större från Vägtrafikinspektionen.

Men slutfrågan blir: Är den här processen verkligen nödvändig? Måste man låta just det här beskedet, som skulle underlätta så mycket på kompetenssidan, vänta i några månader till? Logiken för min del – och jag hoppas även för ministrarnas del – säger att det inte blir några omlokaliseringar. Jag hoppas att det är så. Och då skulle man kanske kunna ge det beskedet tidigare, innan kompetensflykten har hunnit gå för långt. Jag tror att samhället skulle tjäna på det.

Anf. 46 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Herr talman! Jag hade inte tänkt lägga mig i den här debatten, statsrådet, men jag har läst svaret, och det säger ingenting. Samtidigt känner jag, precis som Peter, en oro för de människor som finns på de här orterna. Jag tänker på Borlänge och Norrköping. Det är ingen hemlighet vad jag tycker i den här frågan när det gäller själva förslaget som sådant. Vi

socialdemokrater var emot att detta skulle ske, och det ska vi inte diskutera nu. Det har jag full förståelse för.

Men jag känner, som sagt var, en stor oro för den personal som gör ett fantastiskt jobb på de verk där de arbetar i dag, och det gäller också inspektionen.

Jag vill ställa en fråga till ministern. Ministern säger att hon inte vill debattera innehållet. Men tror ministern att man kan dra nytta av att man behåller inspektionen på samma ort som berörda verk finns?

Anf. 47 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Det är intressant att höra att interpellanten Peter Hultqvist uppenbarligen redan vet vad remissinstanserna ska svara. Dessutom ifrågasätter Peter Hultqvist både utredarens arbete och ståndpunkter, och det får stå för interpellanten själv. För min del är det viktigt att remissomgången genomförs. Det är det underlaget som jag har att hantera för att göra ett eget ställningstagande och få en analys. Det handlar om precis den analys som Peter Hultqvist utgår ifrån att jag ska ha med mig. Det är därför som jag fortsättningsvis kommer att hänvisa till remissarbetet och vikten av att det genomförs.

Det är egentligen också svaret på Claes-Göran Brandins fråga. Ni båda står antagligen nära och kan relatera till personal som är orolig. Jag har full förståelse för det. Men jag har ändå en kommentar till Claes-Göran Brandin. Det låter som om Claes-Göran Brandin inte själv har varit med om att flytta verksamheter och slå undan fötterna för människor. Claes-Göran Brandin får vara försiktig med att skapa mer oro än vad som är nödvändigt. Jag hänvisar fortfarande till remissarbetet. Det är då jag får det underlag och de åsikter som jag helst själv vill ha från remissinstanserna innan jag gör en analys och tar ställning.

Anf. 48 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tycker inte att det är speciellt märkligt att jag gör en bedömning av hur jag tror att man kommer att ställa sig i remissomgången. Det sker självfallet utifrån vissa kontakter. Jag har fört vissa resonemang och försökt informera mig. Den friheten och rätten har man ju alltid som riksdagsledamot. Det får visa sig om jag har fel i den bedömningen, men det är den bedömning jag gör. Jag vet inte om jag är mer välinformerad här än vad ministern är. Det återstår väl också att klara ut en vacker dag.

Bakgrunden till den här interpellationen är naturligtvis att jag vill ta alla chanser att till ministern överföra eventuella synpunkter, kunskaper och erfarenheter och använda interpellationsinstrumentet för att påverka ett eventuellt beslut. Jag tror ju att det har någon mening att vi står här.

Jag tycker att jag på ett sakligt sätt har försökt att peka på en del huvudpunkter när det gäller varför det här inte är bra. Jag har intagit den ståndpunkten redan från första början. Jag var med och reagerade i andra sammanhang när man fattade beslutet om att detta skulle redas ut. Jag har ägnat en hel del kraft åt det här under en rätt så lång tid.

Jag hoppas att den här debatten, precis som den i oktober, leder till eftertanke och analys och att de ståndpunkter som Claes-Göran och jag intar förmedlas till ministern så att den här frågan så småningom kan avdramatiseras. Jag hoppas att vi slipper en politisk strid som handlar om

säkerhet, kompetens och långsiktig funktion i de här viktiga myndigheterna. Det är detta det här handlar om. Med den förhoppningen vill jag tacka för dagens debatt.

Anf. 49 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Herr talman! Jag har säkert varit med om att fatta beslut om att lägga ned verksamheter. Men vi har också vid de tillfällena varit med och tagit ett ansvar för de människor som har blivit arbetslösa på orten genom att få dit annan verksamhet.

I det här speciella fallet, som gäller att man nu ska lägga ut inspektioner från de här verken, finns det ändå en koppling mellan verk och inspektion. Det var lite grann av den argumentering som vi framförde när vi tyckte att det här förslaget inte var bra. Jag ska inte diskutera det mer. Men därför är det, enligt mitt sätt att se det, så viktigt att man behåller inspektionerna på de orter där verken ligger. Det hoppas jag att ministern ska ta med sig när man nu ska fatta beslut om detta. Jag anser att det är två orter som är i stort behov av att ha arbetstillfällen, och det finns säkert fler i landet som behöver det. Man bör inte flytta detta. Jag tror att man på det viset också kan få en spin-off-effekt av att man har både verk och inspektioner på samma ort.

Anf. 50 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag tackar Peter Hultqvist och Claes-Göran Brandin. De frågeställningar som ni här har lyft fram är naturligtvis en del av en samlad bedömning. Peter Hultqvist vet vad remissinstanserna kommer att svara, men jag vet inte vad de kommer att svara. Jag avvaktar med att ha åsikter om deras remissvar fram till att jag erhåller dem om drygt en månad. Jag tror att det är viktigt att vi inte föregår några beslut med de ingångar som kanske främst Claes-Göran Brandin här har angett. Jag tycker inte att det i dagsläget finns någon anledning att skapa en oro som jag inte ens vet om den är relevant eller inte.

Jag tackar för den här debatten, och jag avvaktar med att ha några synpunkter tills jag har fått ett underlag som jag själv kan analysera och ta ställning till, precis som interpellanten Peter Hultqvist har efterfrågat.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:410 om nya uppgifter om genmodifierad majs

Anf. 51 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Tina Ehn har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att ompröva den svenska ståndpunkten till MON 863 och få EU-godkännandet återkallat, samt vad jag avser att göra för att Sverige i fortsättningen ska värna om försiktighetsprincipen och möjligheter för enskilda länder att gå längre än EU för att skydda människor och natur när det gäller genmodifierade grödor.

Nyligen presenterade den franska organisationen Criigen på uppdrag av Greenpeace en statistisk bearbetning av riskbedömningen för en sedan

tidigare godkänd genetiskt modifierad majs. Criigen hävdar att resultaten visar på förändringar i de inre organen för en grupp råttor som hade varit föremål för en riskbedömningsstudie. Majsen, MON 863, är utvecklad av bioteknikföretaget Monsanto och är sedan en tid tillbaka godkänd inom gemenskapen för bland annat användning som livsmedel och foder.

Jag tycker att det är bra att en ny undersökning av det statistiska materialet har utförts. Jag välkomnar detta och anser att det är positivt att sådana undersökningar görs. På så sätt får vi beslutsfattare ett bredare underlag för att kunna fatta de beslut vi gör. Nya undersökningar kan även leda till att nya uppgifter om en produkt, ett ämne eller en substans kommer fram. Om dessa nya uppgifter visar sig vara av sådan art att de håller en tillräckligt hög vetenskaplighet och sannolikhet bör vi vidta åtgärder mot den specifika produkten. Detta är i linje med försiktighetsprincipen och den lagstiftning som finns inom gemenskapen.

Jag vill poängtera att jag inte har några skäl att ifrågasätta de vetenskapliga bedömningar av ansökningar som svenska och europeiska myndigheter gör.

Mitt svar på Tina Ehns första fråga är att innan jag tar ställning till den här rapporten behöver gemenskapens experter bedöma om de resultat som har framkommit kan vara signifikanta eller inte. Om de är signifikanta bör vi naturligtvis agera. Men om de inte är det finns inga vetenskapliga argument för att kunna hävda att denna majs är farlig för människor, djur och miljö. För närvarande gör den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, Efsa, en granskning av den franska rapporten som de har skickat ut till medlemsstaternas behöriga myndigheter för kommentarer.

Sammantaget är de miljö- och hälsokrav som regelverket ställer på GMO mycket höga. Inga andra livsmedel har så pass högt ställda krav för att få saluföras som de livsmedel och foder som är genetiskt modifierade. Till exempel skulle hasselnötter aldrig få ett godkännande om de skulle bedömas under GMO-lagstiftningen, eftersom de kan framkalla kraftiga allergier. Dessutom förbättras och utvecklas lagstiftningen ständigt. Under 2006 hölls en policydebatt i rådet om GMO, vilken har mynnat ut i att kommissionen har föreslagit en rad åtgärder för att förbättra hanteringen kring GMO. Till exempel har kommissionen aviserat förbättringar för att öka transparensen, insynen, inom Efsa och för de beslut som tas kring GMO. Kommissionen avser även att vidta åtgärder för att öka kunskapen kring långsiktiga effekter vid odling och användning av GMO.

Det är mycket riktigt som Tina Ehn framhåller, att det material som tas fram för att svara som underlag för myndigheternas riskbedömning av en genetiskt modifierad produkt tillhandahålls av sökanden, det vill säga bioteknikföretaget. Det är det vanliga tillvägagångssättet för produktgodkännanden: Sökanden tar fram underlag, medan varje medlemsstats myndighet utvärderar detta underlag och gör en egen bedömning utifrån underlaget. Det är svensk policy att ansvaret för att ta fram underlag ska ligga på industrin.

När vi bedömer en ansökan om marknadsgodkännande för en genetiskt modifierad produkt gör vi detta från fall till fall. Varje organism är unik och kräver en grundlig genomgång av de vetenskapliga data som

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

krävs av lagstiftningen. Jag anser därför att de fall-till-fall-bedömningar som görs är helt i enlighet med försiktighetsprincipen.

Till sist vill jag påpeka att varje medlemsstat har rätt att tillfälligt begränsa eller förbjuda en GMO enligt direktivets artikel 23, vilket jag tycker är helt i linje med försiktighetsprincipen. Medlemsstaten måste, för att kunna införa ett sådant förbud, kunna presentera nya vetenskapliga rön som omkullkastar den ursprungliga riskbedömning som har gjorts. Det var detta omröstningarna i miljørådet i december förra året och februari i år handlade om. Några sådana vetenskapliga rön kunde inte presenteras av vare sig Ungern eller Österrike. Inga av de dokument de lade fram för oss eller kommissionen hade den vetenskaplighet som krävs för att ifrågasätta riskbedömningen och därmed kunna införa ett förbud.

Mitt svar på Tina Ehns andra fråga är att Sverige aldrig har röstat för att tvinga andra länder att godkänna genetiskt modifierade produkter. Vi har försvarat den gemensamma lagstiftningen samt värnat en vetenskapligt baserad riskbedömning vid beslutsfattande om genetiskt modifierade organismer. Jag anser att detta krävs för att kunna ha en tyngd bakom de beslut som fattas i enlighet med försiktighetsprincipen. Därför röstade Sverige på det sätt som vi gjorde i december förra året och i februari i år.

Anf. 52 TINA EHN (mp):

Herr talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Jag tänkte gå rakt på sak. Jag tänkte ta GMO-majsen MON 863. I svaret på den första frågan förs ett resonemang, vilket jag tolkar som att ministern har fullt förtroende för de resultat som kommer från Efsa. Man kan läsa om det här ärendet på många bloggar och hemsidor i dag. Det är ibland en underlig diskussion med ord mot ord. Jag ska inte försöka påstå att jag är någon som vet mer än forskare och företrädare för vetenskapen. Men frågan ska diskuteras. Den ska också tåla att diskuteras utan att organisationer naglas fast och beskylls som oseriösa. Det är uppenbart att det finns människor som är övertygade på olika håll och att man lutar sitt förtroende mot olika resultat och ståndpunkter.

Jag ser att det är många som talar om att det inte finns något som tyder på något underligt i de vetenskapliga bedömningar som Efsa gjort i ärendet med Monsanto-majsen MON 863. Men om det nu finns upptäckter som visar att förändringar som skett i bland annat råttförsöken faktiskt kan ifrågasättas ska detta kunna ske. Jag finner det mycket märkligt att den av regeringen tillsatta svenska myndigheten Gentekniknämndens yttrande i frågan inte omnämns vidare i diskussionen och i sammanhanget. Där finns två yttranden som kommer från sakkunniga på området som båda säger att det finns frågetecken runt tolkningen av vissa resultat. Bland annat ifrågasätter man det ringa antalet försöksdjur. Det här borde miljöministern lyssna till.

Vad jag har förstått säger Efsa:s expertpanel den uppmärksammade franska kritiken. Hur man säger den kan det vara intressant att ta del av. Livsmedelsverkets toxikolog som är representant i Efsa uttalar att majsen är lika säker som traditionella majssorter. Då undrar jag hur man kan lova det. Och har ingen lyssnat på den svenska gentekniknämnden?

I resonemanget runt svaret på min andra fråga i interpellationen – nu talar jag alltså inte om majsen MON 863 utan om de två andra GMO-sorterna – säger miljöministern att den gemensamma lagstiftningen var

avgörande i omröstningen i både Ungerns och Österrikes fall. Men dessa båda länder hade en annan önskan. Österrike ville behålla förbudet mot de här två sorterna GMO-majs, men då röstade Sverige som ett av fem länder emot Österrikes vilja. Som tur var fanns det 20 andra länder som försvarade Österrikes ståndpunkt. Till Österrikes fördel fick man behålla sitt förbud i dessa ärenden. Att Sverige inte kunde stå upp för Österrike i detta ifrågasätts av många. Österrike ansåg att det fanns allvarliga brister i de hälso- och säkerhetsbedömningar som gjorts när det gäller de här två majssorterna och att de gjorda utfodringsförsöken med majsens endast hade omfattat två veckors försöksperiod, vilket man ansåg vara för kort tid. Likadant var det i Ungerns fall där Sverige gick emot Ungerns önskan att slippa den genmodifierade majsens. Sveriges sade nej, men andra länder stöttade Ungern.

Jag undrar om Sverige ska vara ett land som driver på i GMO-frågan på det här sättet. Har Sveriges regering mandat för det från det svenska folket?

Enligt vad jag har förstått växer det svenska GMO-motståndet på växtodlingssidan. Enligt lantbrukstidningen ATL:s årliga telefonundersökning kan 77 procent av de svenska bönderna inte tänka sig att odla GMO-grödor. Även GMO-motståndet mot foder har ökat. 73 procent av Sveriges bönder svarar att de inte kunde tänka sig att använda GMO-foder.

Även bland konsumenter fortsätter motståndet att vara starkt. Men när det smyger in GMO i olika led utan att konsumenter eller producenter kan komma till tals urholkas förtroendet för samhällets skyddande funktioner. Att äta djur som föds upp med importerad GMO-soja är det många som ifrågasätter.

Om man läser Riksrevisionens rapport ser man brister i hur GMO-frågan hanteras i Sverige. Det fattas kommunikation med konsumenter. (forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

9 § (forts.) Svar på interpellation 2006/07:410 om nya uppgifter om genmodifierad majs

Anf. 53 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Det som Tina Ehn sade i sitt första inlägg bygger egentligen på missförstånd på två punkter, dels kommentaren att nu borde Sverige ompröva sitt ställningstagande när det gäller Österrike och den majs

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

som man där har velat införa förbud mot. Men det är en annan sorts majs än den det här är fråga om. Det ska vara klarlagt att de forskningsresultat som nu diskuteras inte gäller det österrikiska förbudet.

Dels var det fel i fråga om Gentekniknämndens remissvar. Det genomfördes en remiss i två omgångar. I första omgången tillstyrkte Gentekniknämnden det som hade sagts i de bedömningar som gjordes om den här majsen. I andra omgången konstaterade man helt enkelt att det statistiska underlaget inte räckte för att bekräfta de invändningar som hade presenterats. Gick vi i någon riktning var det snarast i den linje som jag talar för. Det fanns partiståndpunkter som talade i en annan riktning, med det är inte det som kan vara avgörande när man bedömer en nämnds remissvar.

Men än viktigare är naturligtvis principfrågorna bakom. Då menar jag att det inte handlar om ifall jag har förtroende för Efsa eller inte. Det är inte några allmänna förtroendeförklaringar som avgör hur vi ska ställa oss när det gäller ställningstagandena, utan det är bedömningen av om de vetenskapliga fakta och rön som behövs finns. Varför är det så viktigt? I grunden menar jag att det ligger i de små staternas intresse och i allra högsta grad i miljöns intresse att vi slår vakt om den lagstiftning som finns inom EU. Det är det som är läget. Det finns en lagstiftning som är fastställd. Det är den skarpaste reglering som finns i världen och mest långtgående när det gäller att ställa miljö- och hälsokrav på genmodifierade organismer. Tänk bara tanken att vi skulle acceptera att det är okej att stater i de fall de själva så vill och tycker ska kunna frångå en totalharmoniserad lagstiftning. Om vi skulle lyckas höja miljöribban i EU och lyckas införa lagstiftning till stöd för miljön och samtidigt knäsatte principen så att det skulle vara okej för stater att avstå att tillämpa de höjda ribborna i de fall man inte gillar dem skulle det inte ligga i miljöns intressen. Det handlar om en fråga där vi inte röstar på politiska grunder för huruvida vi ska acceptera den ena eller den andra majssorten, utan vi tillämpar en lagstiftning.

Det är det den svenska regeringen har företrätt, och det är det som också den tidigare regeringen företrädde, den regering som Miljöpartiet stödde. Den hade en lika klar och bestämd uppfattning på den här punkten och röstade också för att godkänna den majs som vi nu diskuterar, just av det skälet att vi vill upprätthålla ordningen enligt de lagar som gäller i EU. Det ligger i miljöns intresse. Ska man frångå den här lagstiftningen, som är den skarpaste i världen, och införa skydd inom ett enskilt land måste det finnas vetenskaplig grund för det. Det har hittills inte presenterats, i det här fallet heller. Visar det sig vara så ska vi självklart ompröva det här.

Anf. 54 TINA EHN (mp):

Fru talman! Det är möjligt att vi pratar förbi varandra i de här frågorna. När det gäller Gentekniknämnden var det inte ett politiskt ställningstagande. Det var två sakkunniga i nämnden som hade synpunkter på de här försöken och resultaten. Jag tycker att det är väldigt viktigt att man lyssnar på vad den myndigheten har uttryckt i den här frågan. Det har inte kommit fram något vidare att det fanns en viss skepsis till resultaten.

Ministern pratar om att skydda lagar. I svaret står det att medlemsstaterna har möjlighet att begränsa eller förbjuda GMO enligt direktiv i artikel 23. Du säger att det är helt i linje med försiktighetsprincipen. Men då måste medlemsstaterna, för att kunna införa ett sådant förbud, presentera vetenskapliga rön som omkullkastar den ursprungliga riskbedömning som har gjorts. Det var det som omröstningarna handlade om i miljörådet i december. Men när jag läser artikel 23, skyddsklausulen, tolkar jag inte den så. Jag tolkar den så att om medlemsstaterna har nya eller kompletterande uppgifter som blivit tillgängliga och som kan påverka miljöriskbedömningen och har nya vetenskapliga rön har man välgrundade skäl att få ompröva ett sådant här ställningstagande. Det är därför jag tycker, oavsett vad man tycker om GMO-frågan, att man kan ställa sig frågan: Har inte ett land möjlighet att få ett undantag i ett sådant ställningstagande?

Anf. 55 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Det var en bred remissomgång som genomfördes. Den gjordes till en rad olika instanser. De som svarade var Gentekniknämnden, Läkemedelsverket, Naturvårdsverket, Livsmedelsverket, Svenska naturskyddsföreningen, Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalt, Kemikalieinspektionen och dessutom en enskild forskare vid Lunds universitet. Alla de svaren har vägts in i bedömningen. Entydigt förespråkade majoriteten att man skulle acceptera den dokumentation som finns och inte anse att den dokumentation som därefter hade redovisats skulle förändra bedömningen.

Det om remissomgången. Sedan till den större och viktigare frågan om principerna. Det är alldeles entydigt enligt den lagstiftning som gäller på området att för att kunna införa ett förbud i ett land måste man kunna visa nya vetenskapliga rön. Man måste kunna visa att det har en vetenskaplig grund. I de fall som vi har röstat om under den tid som jag har varit miljöminister har det inte varit sådana vetenskapliga rön som har presenterats vare sig av Ungern eller av Österrike.

Då är Tina Ehns fråga: Skulle man inte kunna låta dem förbjuda i alla fall? Min principiella motfråga blir då: Tycker du det också om de skulle vilja sänka miljöribban? Är det okej bara i de fall de vill höja miljöribban? Eller är det olika principer – att staterna ska kunna frångå lagstiftningen och bestämma på egen hand när Sverige tycker att det är rätt men att man ska stävja lagstiftningen när de vill att man ska göra det? Det är klart att det inte är någon hållbar linje. Det skulle inte i längden gynna små stater som just har intresse av lag och ordning inom ett gemensamt reglerat system. Det skulle framför allt inte i längden gynna miljön, tvärtom. Det skulle riskera att den miljölagstiftning vi kommer fram till vartefter inom EU skulle falla samman därför att man inte behövde följa den.

Anf. 56 TINA EHN (mp):

Fru talman! Nu handlar frågan om ett GMO-ärende där ett land hade en annan åsikt. Sverige var ett av fyra eller fem länder som röstade mot det landet. De andra 20 länderna tyckte att man kunde stödja det landets

åsikter. Jag förstår inte vad det är för skillnad mellan Sveriges ståndpunkt och dessa länders ståndpunkt i den här frågan.

Du nämnde det här med vetenskaplig grund. I svaret säger miljöministern att det var Greenpeace som gett den franska organisationen Crii-gen ett uppdrag att presentera en statistisk bearbetning av riskbedömningen för den tidigare godkända majs, en majs som är utvecklad av ett bioteknikföretag och godkänts i gemenskapen bland annat som livsmedel och foder. Den här studien presenterades i en vetenskaplig tidskrift av en oberoende fransk vetenskapsorganisation. Här står vetenskap mot vetenskap, om man ska vara riktigt noga.

Kan man fortfarande inte stödja ett lands åsikt i den här frågan?

Anf. 57 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Fru talman! Jag menar envist att det inte är det som är frågeställningen. Då skulle vi kullkasta miljölagstiftningen och en rad andra viktiga lagstiftningar inom EU. Då skulle inte längre frågan vara om vi ska tillämpa lagstiftningen eller inte utan om vi i varje enskilt fall ska göra en politisk bedömning av om vi ska följa lagen eller inte. I det här fallet gäller det att det ska vara en tillämpning av lagstiftningen. Den linjen har Sverige konsekvent hållit fast vid. Den förra regeringen gjorde det, det vill säga den regering som Miljöpartiet stödde, och den nya regeringen följer samma princip.

Majoriteten av länderna inom EU väljer i stället att göra en rent politisk bedömning. Sverige menar att det inte ligger i miljöns intresse och att det inte ligger i de små staternas intresse.

Det är inte så enkelt att det är vetenskap som står mot vetenskap i det här fallet, utan det har presenterats nya uppgifter som ännu inte har testats fullt ut om de håller vetenskapligt. Det är därför hela mitt svar går ut på att de nu ska testas om de håller vetenskapligt. Skulle det visa sig att de håller vetenskapligt är det självklart att det då finns en grund för en omprövning. Då är det krav som lagen ställer uppfyllt. Men om en vetenskaplig granskning – i det här fallet en statistisk vetenskaplig granskning – inte skulle hålla är inte lagens krav uppfyllt och då ska förbudet inte hävas. Lagen ska under alla förhållanden följas. Det är den svenska regeringens ståndpunkt. Den ligger i längden i miljöns intresse – också när det gäller genmodifierade organismer.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2006/07:352 om ökande inkomstskillnader mellan kvinnor och män

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Josefin Brink har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder som syftar till att minska inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män.

Alliansen gick till val på ett brett politiskt program för nya jobb och nya och växande företag. Det är ett program som omfattar allt från skattesänkningar på arbete över regelförenklningar för företag till en omlägg-

ning av arbetsmarknadspolitiken innebärande bland annat förändringar i arbetslöshetsförsäkringen. Det är också, menar jag, ett program för ökad ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män. Bakom det ligger en övertygelse om att hela befolkningen, såväl kvinnor som män, gynnas av att flera människor kommer i arbete, av ekonomisk tillväxt och av en samhällsekonomi i balans.

Vad gäller förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen påverkas i normalfallet inte kvinnor mer än män. Det är viktigt att se förändringarna i ljuset av andra åtgärder som regeringen vidtar, till exempel jobbskatteavdraget. Vad gäller den förhöjda finansieringsavgiften avser regeringen att noga följa upp dess effekter för olika grupper. Det bör understrykas att det finns en möjlighet till differentierade avgifter för kassans medlemmar i det fall den förhöjda finansieringsavgiften understiger 300 kronor per månad. Om medlemmarna så önskar kan kassan låta vissa medlemmar betala en något högre medlemsavgift. Detta är dock upp till varje enskild arbetslöshetskassa att ta ställning till och besluta om.

Som Josefin Brink framhåller i sin interpellation är det många faktorer som spelar in i fråga om inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män. De stora utmaningarna i arbetet för att skapa en jämställd arbetsmarknad och jämställda ekonomiska villkor ligger långt ifrån enbart inom arbetsmarknadspolitiken.

Det behövs ökad mångfald och konkurrens inom de branscher, dominerade av offentliga monopol, där kvinnor utgör majoriteten av både de anställda och företagarna. Detta skulle främja nyföretagande bland kvinnor och ge de anställda en större arbetsmarknad med möjlighet till bättre löneutveckling. Det behövs också allmänt bättre möjligheter för kvinnor att starta och driva företag. Regeringen satsar 100 miljoner kronor på ett brett program för att öka nyföretagandet bland kvinnor och bidra till att kvinnors företag växer.

Skatter och bidrag måste utformas så att det lönar sig mer att börja arbeta och att gå upp i arbetstid. Det redan nämnda jobbskatteavdraget är ett betydelsefullt steg. Regeringens ambition är att fortsätta i samma riktning för att ytterligare förbättra kvinnors och mäns ekonomiska utbyte av att gå från deltid till heltid.

Det är slutligen angeläget att underlätta för människor att få vardagspusslet att gå ihop. Kvinnors möjligheter begränsas ofta av en ojämlik fördelning av det obetalda hemarbetet. Den 1 juli sänks kostnaderna för att köpa hushållstjänster med ungefär hälften. Det är en viktig reform bland annat för att öka kvinnors frihet och öka jämställdheten inom familjen. Regeringen har dessutom aviserat införandet av en jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen. Införandet av en jämställdhetsbonus skulle öka familjernas ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt och förbättra förutsättningarna för jämställdhet samt stärka barnens relation till bägge föräldrarna. Ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen kommer att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden och främja utvecklingen mot en jämnare inkomstfördelning mellan kvinnor och män.

Josefin Brink redogör i sin interpellation för att inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ökade mellan 2004 och 2005. Det är en tydlig indikation på att det behövs en ny politik för att få till stånd förändring. Min bestämda uppfattning är att den samlade politik som regeringen med

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

kraft nu driver kommer att ge resultat i form av att flera kvinnor arbetar mer, att karriärmöjligheter och löner blir mer jämlika, att kvinnors företagande ökar och att de föräldralediga männen blir flera.

Anf. 59 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Tack så mycket för svaret.

Att det behövs en annan politik än den som har förts hittills är jag helt ense om. I vart fall behövs det en betydligt mer effektiv politik för att omfördela mellan kvinnor och män. Det är helt uppenbart. Men för min del anser jag att det bör vara en politik som i alla sina delar syftar till att minska inkomstklyftorna mellan kvinnor och män. Då blir jag förbryllad när jag ser vilka åtgärder den sittande regeringen hittills har vidtagit. På punkt efter punkt ökar mäns ekonomiska utrymme och minskar kvinnors ekonomiska utrymme.

Den slopade förmögenhetsskatten på 5,4 miljarder kronor per år är, ärligt talat, en present som riktar sig helt och hållet till män. Det är ju män som äger lejonparten av alla privata förmögenheter.

Fördelningsprofilen på jobbskatteavdraget, som ministern så gärna tar upp, är faktiskt sådan att två tredjedelar av den skattesänkningen går till den tredjedel som har de högsta inkomsterna. Det är mycket väl känt att ju högre upp man kommer på inkomststegen desto färre kvinnor hittar man och desto fler män. En helt normal inkomst för ett vårdbiträde eller ett restaurangbiträde är 16 000 kronor i månaden. På den lönen ger jobbavdraget en skattelättnad på 645 kronor. Om man räknar av höjd a-kasseavgift och höjd avgift till facket återstår knappt 250 kronor. Samtidigt får den som tjänar 50 000 kronor i månaden 1 230 kronor tillbaka från jobbskatteavdraget. Där utgör väl jag och andra kvinnliga riksdagsledamöter lejonparten av de kvinnliga arbetarna som har den typen av inkomster. I övrigt är det mest män som över huvud taget befinner sig i de inkomstlägena. Har man då en sådan tur att man har 50 000 kronor i månaden får man behålla 830 kronor om man även är med i fack och a-kassa. Det är nästan 600 kronor mer än vad en undersköterska eller ett restaurangbiträde får behålla.

Fru talman! Vem som helst med de mest elementära kunskaper i matematik kan räkna ut att jobbskatteavdraget inte minskar inkomstklyftorna mellan kvinnor och män utan att de tvärtom ökar strukturellt. I andra ändan har man sänkt sjukpenningen och pensionen för dem som tidigare har haft sjuk- och aktivitetsersättning. Kvinnorna är överrepresenterade bland dem som är långtidssjukskrivna och bland dem som har sjuk- och aktivitetsersättning. Där det har skett indragningar har det framför allt drabbat kvinnor som redan har låga inkomster. Eftersom kvinnor från start har lägre löner och sämre pensioner blir omfördelningen helt obegriplig, om nu syftet är att minska inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män.

Slutligen har vi frågan om a-kassan. Sven Otto Littorin hävdar att kvinnor i normalfallet inte påverkas mer än män av förändringarna i a-kassan. Jag skulle gärna vilja veta vad "normalfallet" är. Det är högst normalt att kvinnor arbetar deltid. Nästan hälften av LO:s kvinnor arbetar deltid, och det är de som procentuellt sett har fått den kraftigaste höjningen av egenavgiften i a-kassan. Det är också helt normalt att kvinnor har tillfälliga anställningar. Bland unga LO-kvinnor är det över 40 pro-

cent som jobbar visstid. De som jobbar deltid och visstid är de som i dag i mycket högre grad än tidigare helt enkelt inte längre är berättigade till ersättning från a-kassan. Vad är det som är onormalt med detta? Det är precis så det slår. Det är kvinnor som har fått de största sänkningarna medan män inte alls har drabbats på samma sätt.

Jag skulle gärna vilja veta på vilket sätt man anser att man på det sättet gynnar en bättre inkomstfördelning mellan kvinnor och män.

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag vet inte hur Josefin Brink räknar, men jobbavdraget är konstruerat så att man nu kan tjäna de första 31 800 kronorna utan att betala skatt. För en normal LO-familj innebär det ungefär en tusenlapp mer per månad i det första steget av de tre som är aviserade. Det är efter det att den förhöjda a-kasseavgiften är betald. Eftersom man kan tjäna de första 31 800 kronorna utan att betala skatt tjänar förstås de som arbetar deltid eller har låga löner mest på jobbavdraget. Det är så det är konstruerat. Jag förstår inte riktigt hur den ekvation som Josefin Brink räknar på går ihop.

Men låt oss utgå från det som är den egentliga problembild som Josefin Brink tar upp. Det är bara att konstatera att bara vart fjärde företag i Sverige startas av en kvinna. Män har en nettoförmögenhet som är 100 000 kronor över en kvinnas. Kvinnor har, med hänsyn till yrkesval och sektorer, en lön som är 92 procent av männens. Det här har i princip varit oförändrat sedan 1992. Under tolv av de åren har Vänsterpartiet varit stödparti åt den tidigare regeringen. Det är inte ett helt lysande be-tyg på er politik. Dessutom har vi, som bekant, fler män än kvinnor både i vd-rum och i styrelserum runt landet.

Jag tycker att det här är ett fruktansvärt slöseri. Det representerar en förlorad kraft, som alla skulle ha kunnat ta en betydligt större del av både i styrelserum och i vd-rum och när det gäller förvärvsarbete i stort, nettoförmögenhetens uppbyggnad och företagandet i stort. Jag har dessutom rätt svårt att förklara det för min 14-åriga dotter när vi pratar om hennes framtid och hennes möjligheter framöver.

Jag kan bara konstatera att om man gör som man har gjort kommer det att gå som det har gått. Den politik som Josefin Brink står för och som hennes parti stödde under de tidigare tolv åren är det vi ser resultatet av i dag.

Det finns några saker som vi måste göra. För det första pågår just nu en avtalsrörelse, och den ska jag naturligtvis inte kommentera. Låt oss se vad den ger.

För det andra handlar det naturligtvis om att vi måste föregå med gott exempel som arbetsgivare i den offentliga sektorn, inom staten. Det är helt korrekt. I övrigt måste vi se till att politiken leder till ett förbättrat resultat.

Då vill jag återigen påminna om att den stora klyftan i svensk ekonomi går mellan dem som har arbete och dem som inte har arbete. Den politik som Josefin Brinks parti har stött under de tidigare tolv åren har fatalt misslyckats i den delen. När var femte svensk står utanför och man har permanentat en arbetslöshet på en internationellt sett hög nivå har man verkligen misslyckats.

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

Alltså är en jobbpolitik helt avgörande för att se till att minska inkomstskillnader. En politik för företag är också ett sätt att förbättra förmögenhetsutvecklingen. En politik för till exempel jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen är ett sätt att lägga en morot framför de pappor som jag tycker bör vara hemma med sina barn under det att föräldraförsäkringen gäller.

Anf. 61 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Det är spännande att Sven Otto Littorin konstaterar att det är män som sitter på nästan alla förmögenheter, och för att kompensera den lilla snedsitsen i förmögenhetsfördelning slopar man skatten på det. Det är väl inte jättelyckat.

Att alla ska ha jobb – återigen: Det har vi diskuterat tusen gånger, tror jag. Det anser även Vänsterpartiet. Men vi anser inte att regeringen har en politik som skapar nya jobb. I varje fall anser vi inte att man har en politik som skapar jobb som med automatik gör att kvinnor kommer upp i mäns lönenivåer eller arbetstider.

Den huvudåtgärd som arbetsmarknadsministern föreslår, när det gäller att kvinnor ska bli företagare i högre grad, innefattar visserligen en del stödåtgärder, men det stora man tänker göra är ju att privatisera den offentliga sektorn. Det är en huvudtes i ministrerns svar. Det är ett märkligt resonemang att privatisering av offentlig verksamhet med något slags automatik skulle leda till högre löner och bättre arbetsvillkor för kvinnor. Jag har aldrig någonsin fått en förklaring på hur det ska gå till.

För det första är lönerna inte alls högre för arbetare i privat sektor jämfört med i offentlig sektor.

(Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m): Jo.)

Nej, det är de inte för arbetare i tjänstesektorn. Kvinnor i privat och offentlig tjänstesektor har ungefär samma löner. Däremot är de könsrelaterade löneskillnaderna väsentligt större i privat sektor. Att det per automatik skulle bli mindre lönediskriminering med marknadslösningar är inte sant.

Det har visat sig att inom offentliga verksamheter som har privatiserats tidigare har LO-anställdas löner inte stigit generellt. Tvärtom är det personalnedskärningar och ökad stress som har utmärkt de verksamheter som har privatiserats hittills. Det är inte så konstigt, eftersom personalen är det som är dyrt i all serviceverksamhet. Och så länge det är skattepengar som ska finansiera verksamheten är det klart att det finns mindre pengar kvar till personalen, när vinstmarginaler också ska plockas ut.

Det enda som kan öka löneutrymmet i offentligt finansierad verksamhet, oavsett vem som är utförare, är ökade ekonomiska resurser, att det tillförs mer pengar till verksamheten. Att påstå något annat är bedrägeri, om det är samma pengar det handlar om.

Den enda relevanta frågan i sammanhanget när det gäller det är egentligen om regeringen tänker avsätta mer pengar till ett större löneutrymme för den offentligt finansierade verksamheten. Det är Vänsterpartiets politik. Det är det vi menar med att ta ansvar som offentliga arbetsgivare, att se till att det finns pengar för att höja lönerna. Ni kan privatisera

hur mycket ni vill – det kommer ändå inte att finnas mer pengar till lönerna där om man inte är beredd att använda skattepengarna för det.

Detta att kvinnor ska motiveras att jobba mer är också någonting som arbetsmarknadsministern ofta och gärna säger. Det är ganska oförskämt, med tanke på att det regeringen gör är att motsätta sig kvinnors rätt att få arbeta heltid. Motivationen att jobba mer finns där – det är ett av de krav som kvinnor i hela servicesektorn, privat såväl som offentlig, har drivit år ut och år in. Men arbetsgivarna säger nej. Och då köper regeringen deras argument. De anser bara att det är de arbetandes beteende som ska påverkas, men inte arbetsgivarnas.

Ministern nämner också avdraget för så kallade hushållsnära tjänster och kallar det en jämställdhetsreform. Det är ganska skrattretande. För en förkrossande majoritet av landets löntagare är det mer lönsamt att gå ned i arbetstid och städa själv än att använda den här subventionen. Vad man gör är i stället att skapa en arbetsmarknad som är exklusiv för kvinnor med kort utbildning, som det står i propositionen, som då låses in i en sektor som är präglad av deltidjobb, låga löner, minimala utvecklingsmöjligheter och litet inflytande över sin egen arbetssituation. Att kalla det en jämställdhetsreform tycker jag är ganska groteskt.

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det var många saker på en gång. Låt mig för det första ta upp detta med förmögenhetsskatten. Det faktum att den har drivit ut 700 miljarder kronor ur landet och investerats någon annanstans är väl ändå ett tecken på en dålig politik. Låt oss se till att de pengarna stannar hemma och utnyttjas till att investeras i företag i Sverige, som ger jobb i Sverige! Det måste väl vara den enda rimliga utgångspunkten. Sedan ger de en avkastning i Sverige som ska beskattas på sedvanligt sätt. Det är inga konstigheter.

För det andra säger Josefin Brink att vi inte har någon jobbpolitik. Men med all respekt – om man gör som man har gjort kommer det att gå som det har gått. Den politik som Josefin Brinks parti har stött i tolv år har visat sig verkningslös på det här området. Vi har en politik som förstärker och förlänger konjunkturen. Som till exempel KI:s decemberprognos visar kommer 30 000 nya jobb enbart i år som en direkt effekt av regeringens ekonomiska politik.

När det gäller konkurrensutsättning av olika delar av den offentliga sektorn vill jag bara konstatera att fler arbetsgivare gör att det finns fler att gå till. Större flexibilitet i schemaläggning och så vidare blir ett resultat av detta. Det ser vi till exempel i friskolorna, i privata sjukhem och annat.

Det handlar också om att arbetsgivarna måste konkurrera om arbetstagarna, och då blir lön och högre lön ett väldigt bra verktyg för att locka till sig de anställda man vill ha. Det är förmodligen också därför som lönen i privat sektor är ungefär 1 000 kronor högre än i offentlig sektor. Det gäller både män och kvinnor, och det finns i bil. 4 till budgetpropositionen från i höstas. Det är bara att läsa.

Personal är det som är dyrt i tjänsteföretagen, säger Josefin Brink. Ja, det är helt korrekt. Det är också därför som vi steg för steg sänker arbetsgivaravgifterna just för tjänstejobben. Vi gör det för de unga från den 1 juli. Vi har gjort det när det gäller nystartsjobben. Vi vill sänka löne-

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

kostnaderna för att anställa. Det är precis det som vi kan göra härifrån, för att underlätta för fler att komma i arbete. Då handlar det inte om att hålla på att sänka löner eller någonting sådant – det vill jag understryka, för det hör man ofta som slaskargument i debatten – utan om att sänka lönekostnaderna, och den del vi kan påverka är arbetsgivaravgiften.

Mer resurser – ja, det är också därför den här regeringen satsar mer på välfärdstjänsterna som utförs i den offentliga sektorn än vad den tidigare regeringen gjorde. Vi sätter verksamheten främst, inte olika former av ersättningar, bidrag eller vad du nu vill kalla det.

Slutsatsen, fru talman, är att det inte är alldeles komplicerat att ansluta sig till delar av den verklighetsbeskrivning som Josefin Brink ger uttryck för i interpellationen. Jag tycker att det är ett slöseri, och jag har enormt svårt att försvara och förklara dessa inkomstskillnader och förmögenhetsskillnader, inte minst för min egen dotter, som jag sade förut. Jag har väldigt svårt att tro att mer av den politik som Josefin Brink pläderar för, och som den tidigare regeringen gick bet på, skulle leda till ett bättre resultat. Ingenting har i princip hänt sedan 1992.

Anf. 63 JOSEFIN BRINK (v):

Fru talman! Återigen vill jag säga att vi i Vänsterpartiet inte har fått genomslag för alla krav som vi driver, och det vet ministern mycket väl. Vi företräder en linje där man vill att det ska anställas fler i den offentliga sektorn, vilket vi menar faktiskt skulle förbättra kvinnors arbetsvillkor. Vi vill tillföra resurser för högre löner där. Vi vill individualisera föräldraförsäkringen. Och det handlar om mycket fler satsningar. Det finns alltså mängder av saker som inte är genomförda ännu och som vi faktiskt inte har sett effekterna av.

Men det är i alla fall lite svårt att se hur en försämring i hittills förd politik när det gäller fördelning mellan kvinnor och män skulle kunna leda till en förbättring. Det är det som är hela min poäng här. Man säger att man vill minska inkomstklyftorna, och så börjar man med att genomföra en lång rad reformer som faktiskt ökar inkomstklyftorna. Om vi är överens om att kvinnor har lägre pensioner än män undrar jag varför man sänker dem. Om vi är överens om att kvinnor i högre grad är sjukskrivna undrar jag varför man sänker sjukpenningen. Om vi är överens om att män äger en större del av förmögenheterna i det här landet undrar jag varför man tar bort den beskattningen, som ju faktiskt i andra änden används exempelvis till offentlig välfärd som också kommer kvinnor till del och så vidare.

Sedan skulle jag bara vilja säga att lönerna inte är högre i privat sektor för LO-medlemmar. Det är fel. Lönerna är högre för tjänstemän. Lönespridningen är betydligt större, men lönenivåerna för LO-medlemmar, kvinnor, är inte högre i den privata sektorn. Och arbetsgivare i privat verksamhet som är skattefinansierad har inte mer pengar att ge i löner till kvinnorna än vad man har i offentligt drivna verksamheter. Det är hokus pokus att påstå det.

Jag skulle återigen vilja ställa frågan: Kommer man att avsätta mer pengar för att skapa utrymme för högre löner i välfärdssektorn? Om inte undrar jag varifrån pengarna till de höjda lönerna för vårdbiträden och undersköterskor, när de sedan har privatiserats, ska komma. Vi kommer väl att få se i den här lönerörelsen, som i alla tidigare, att man i kommu-

ner där det finns vänstermajoritet avsätter pengar till högre löner. Men i de andra ställer man sig emot detta.

Prot. 2006/07:87
10 april

Anf. 64 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Med risk för att återupprepa allting som jag har sagt tidigare kan jag bara konstatera att jobbavdraget gör att man kan tjäna 31 800 kronor utan att betala skatt – det gäller de första man tjänar. Det är klart att det för den som är lågavlönad innebär väldigt mycket mer, procentuellt sett, än för den som är högavlönad. Det betyder naturligtvis också väldigt mycket för den som kanske arbetar deltid. Så är det.

Om man då går med på eller tror på eller ser på den statistik som Josefin Brink anför och går med på att det finns fler, vilket är sant, lågavlönade kvinnor än lågavlönade män är det också de lågavlönade kvinnorna som tjänar mer. Det är den enda logiska slutsatsen av detta. Eller hur?

Det är det första. Det andra handlar naturligtvis om att se till att vi får fler i arbete – återigen. Den stora klyftan går ju mellan dem som har ett arbete och dem som inte har ett arbete. Att vara arbetslös kvinna jämfört med att vara arbetande man – där har vi naturligtvis den absolut största klyftan.

Borde vi då inte se till att föra en politik som leder till fler arbeten, mer sysselsättning, till att fler kommer ut och får ett riktigt reguljärt permanent heltidsarbete? Ja, det är ju den politik vi för. Jag förstår naturligtvis att Josefin Brink står för en radikalt annan politik. Det är en högskattepolitik, och man var naturligtvis också med och stödde den förra regeringens undantag för de allra rikaste när det gällde förmögenhetsskatten och så vidare. Men då har jag lite svårt att ta den här kritiken på fullt allvar, om jag ska vara helt ärlig.

Nu för vi en politik som leder till att fler kommer i arbete. Jag såg senast i dag en siffra. Vi har 17 000 färre arbetslösa ungdomar i dag än vi hade för ett år sedan. Det är väl en alldeles utmärkt politik. Den vill vi förstärka och fördjupa just för att se till att undvika den typ av klyftor som den tidigare regeringens politik ledde till.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2006/07:413 om merkostnadsersättning- en för plusjobb

Anf. 65 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Tommy Ternemar har frågat statsrådet Mats Odell om han avser att ta initiativ till att kompensera kommunerna för det inkomstbortfall som slopandet av merkostnadsersättningen för plusjobben innebär. Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Jag har under de senaste två månaderna fått närmare tjugo interpellationer och skriftliga frågor med frågeställningar liknande Tommy Ternemars. Den aktuella problematiken är således väl belyst här i kammaren. Jag ska därför fatta mig kort.

*Svar på
interpellationer*

Under några veckor i höstas ökade antalet plusjobb mycket kraftigt på ett sätt som rimligen inte gick att förutse. Regeringen valde efter mycket noggrant övervägande att finansiera de kostnader som ökningen förde med sig genom att avskaffa merkostnadsersättningen för plusjobben.

Jag har stor respekt för att detta beslut kan leda till oro och vissa problem i kommunerna. Några kommuner har satt sig i en svår situation genom sitt sätt att använda merkostnadsersättningarna. Oron avspeglas här i kammaren. Samtidigt vill jag understryka att regeringen i varje läge har ett ansvar för den nationella politiken, på arbetsmarknadspolitikens område och i övrigt. Oförutsedda problem och utmaningar som dyker upp måste hanteras. Och det innebär att val måste göras. Ett centralt politiskt intresse är att ha en god kontroll på statens utgifter och därmed en god ordning i statsfinanserna.

Jag avser, mot bakgrund av vad som här redovisats, inte att vidta åtgärder som innebär ytterligare utgifter i sammanhanget.

Vad gäller de praktiska effekterna av regeringens beslut vill jag slutligen gärna påminna om att subventionen av plusjobbarens lön behålls oförändrad på 1 000 kronor per dag. Detta är den högsta subvention som finns inom arbetsmarknadspolitikens område. Och den finns trots att personer med plusjobb vanligen inte tillhör dem som står allra längst från osubventionerade arbeten.

Anf. 66 TOMMY TERNEMAR (s):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Men vi som interpellerar en minister brukar ju inte vara nöjda med svaret. Som statsrådet själv säger i svaret har det varit ett 20-tal interpellationer och skriftliga frågor om plusjobben. Det visar ju bara på den oro som har skapats ute i landet i och med att ni har tagit bort medfinansieringen för kommunerna i fråga om plusjobben. Och vi som är riksdagsmän blir nu givetvis kontaktade från alla håll i landet av oroliga kommunföreträdare. Antingen kommunerna är socialdemokratiskt styrda eller borgerligt styrda undrar de hur man kan ta bort den här merkostnadsersättningen. Det finns då ett avtal, en överenskommelse, mellan kommun och stat om att det ska gälla.

Plusjobben skulle ju inte bara vara en chans till ett jobb under en viss tid, utan under den här perioden skulle de som fick plusjobben också utvecklas. Det skulle vara en bättre introduktion, handledning, utbildning och allmänna utvecklingsinsatser för att stärka dem så att de, när plusjobbstiden var slut, skulle kunna ta ett jobb på den reguljära arbetsmarknaden. För detta fick man en merkostnadsersättning på 100 kronor. Tog man emot en plusjobbare som kom från aktivitetsgarantin var det ytterligare 150 kronor i merkostnad.

Detta innebär nu att kommuner runt om i landet överväger att avveckla plusjobb. Framför allt måste man avveckla de människor som står för den andra biten i plusjobben. Det gäller just utbildningsinsatser och introduktion för att stärka dem som har plusjobb.

Jag tror säkert att statsrådet har fått del av de brev som har kommit. Men jag skulle ändå vilja avsluta den här delen med ett rop från Sandvikens kommun. De säger så här: Har inte regeringen för avsikt att ta någon hänsyn till beslutens ekonomiska konsekvenser för kommunerna, som gjort avtalsmässiga, ömsesidiga åtaganden med staten? Hur ska kommunerna i fortsättningen kunna lita på statens trovärdighet i att leva

upp till ingångna avtal mot bakgrund av regeringens beslut de senaste månaderna?

Prot. 2006/07:87
10 april

Anf. 67 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! Jag får tacka interpellanten och statsrådet, interpellanten för frågan och statsrådet för svaret.

Här sades det att antalet plusjobb under några veckor i höstas ökade mycket kraftigt. Ja, under hösten 2005 fattade faktiskt riksdagen just här i kammaren beslut om 20 000 platser, så det kan inte ha varit någon överraskning för den nya regeringen. Dessutom skrev staten avtal med kommunerna när det gällde just merkostnadsersättningen.

Den här merkostnadsersättningen var riktad till utvecklingsinsatser för just personer som fick plusjobb. Där skulle man få utbildning. Coachning var också någonting som man hade i åtanke när det gällde merkostnadsersättning.

Om jag minns rätt stod det också i regeringsförklaringen att arbetslösa skulle få coachning. De som stod längst från arbetsmarknaden fick chansen till ett plusjobb och dessutom chansen att få coachning.

Fru talman! Jag tror faktiskt att regeringen backade på denna fråga – och ur min synvinkel begick avtalsbrott – när man tog bort merkostnadsersättningen som var en idé från den förra, socialdemokratiska regeringen och som inte passar i den politik som statsrådet Littorin vill föra. Dock finns det mycket gemensamt, till exempel coachning för dem som är arbetslösa. När de kom till den ordinarie arbetsmarknaden gick det inte så bra. Jag har ett diagram som visar att det vecka 25 år 2006 bara var 10 000 plusjobbare trots att det fanns en budget för 20 000. Egentligen är detta projekt överfinansierat nu med tanke på hur det utnyttjades från kommunernas sida. Ändå tar man bort pengarna som skulle gå till att få plusjobbarna att kunna närma sig den öppna arbetsmarknaden. Min fråga är: Varför gör man det? Varför begår man ett avtalsbrott för att spara pengar, och på vad?

Man har sagt att man vill minska utanförskapet. Det stod i regeringsförklaringen, och ändå bidrar man i och med detta till att öka utanförskapet. I vissa kommuner överväger man att säga upp plusjobbare för att delen med coachning och utbildning som man hade tidigare nu är borta. Meningen med plusjobben blir helt annorlunda nu!

Därför är frågan: Varför gör man detta? Det framstår i svaret som om kommunerna försatte sig själva i denna situation. Det fanns tydliga och klara riktlinjer för vad pengarna för merkostnadsersättningen skulle användas till.

Jag hoppas, fru talman, att statsrådet svarar på mina frågor.

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Ja, 4 400 plusjobb beviljades de sista veckorna efter att budgeten lades och innan kungörelsen trädde i kraft. Fördröjningen mellan budget och kungörelse berodde på att Ams bad oss om det för att ha möjlighet att ställa om sina system. Detta innebar en ökad kostnad på ungefär 2 miljarder kronor för ett system som jag inte kan kalla annat än en kommunbonus. Den innebar 125 procent av deras totala lönekostnad i ersättning!

*Svar på
interpellationer*

Nu har vi tagit bort denna kommunbonus och gått ned till 100 procent av lönekostnaden i ersättning. Jag tycker att det är alldeles tillräckligt, särskilt eftersom vi gjorde det väldigt tydligt att vi hade för avsikt att avskaffa plusjobben. Dock skulle vi göra det på ett sådant sätt att de som har beviljats plusjobb har möjlighet att ha kvar dem under den period som de har beviljats sina plusjobb.

125 procents ersättningsnivå – som det de facto handlade om – skulle ju antyda en negativ produktivitet bland dem som har plusjobben. Det tycker jag är helt orimligt! Jag tycker att plusjobbarna gör ett mycket bra jobb på många sätt och vis. Då är frågan: Om kommunen får 100 procents ersättning i stället för 125 procent – är det skäl för att säga upp? Har kommunerna inte något som helst eget ansvar? Har de inte någon som helst nytta av de jobb som utförs av plusjobbarna? Det är ju det man antyder om man är rädd för att dessa uppsägningar kommer att sättas i verket. Det där går jag inte på.

När det gäller avtalsbrott slutligen: Det går ju inte att avtala bort beslut som är fattade i denna kammare! Det går faktiskt inte, utan dem måste man följa.

Slutsatsen av alltihop är att kommunbonusen är borta och plusjobben lever kvar till dess att avtalen med plusjobbarna löper ut. Vi gör precis det vi har sagt att vi skulle göra. Vi vidtar en lång rad andra åtgärder, inte minst med nystartsjobben som ju visar sig till 40 procent gå till dem som har varit borta från arbetsmarknaden två år eller mer. Den stora fördelen med dem är att det inte finns någon begränsning. Det finns inget tak. Det finns ett budgetestimat, men det finns ingen begränsning. Dessutom handlar det om permanenta arbeten där man också omfattas av till exempel LAS, vilket man inte gör om man är plusjobbare.

Slutsatsen är att svaret på interpellationen är nej. Jag kommer inte att medverka till att ersätta kommunerna för de förlorade 25 procenten på toppen.

Anf. 69 TOMMY TERNEMAR (s):

Fru talman! Det är lite svårt att förstå att statsrådet kallar 125 procent för kommunbonus. Vi har 100 procent för plusjobbarens lön, och de andra 25 procenten var för merkostnaderna som det innebär att hjälpa dem när plusjobbet är slut så att de kan klara en reguljär arbetsmarknad. Det måste väl stå i linje med den nya regeringens politik!

Låt mig ändå belysa hur man resonerar runt om i vårt land. En arbetsmarknadschef i Göteborgs kommun säger: "Jag hade inte i min vildaste fantasi kunnat tro att landets folkvalda regering skulle vara beredda att bryta en sådan här överenskommelse."

Ordföranden i Västerviks Museum säger: "Många av våra plusjobbare har små möjligheter att få jobb på den öppna arbetsmarknaden."

Just museet har ju ännu svårare med ekonomin.

Ansvarig i Motala kommun säger att ersättningen för merkostnaderna kommer att minska från beräknade 7,2 miljoner till 1,5 miljoner, alltså förlorar man 5,7 miljoner som man drar bort direkt i budgeten i en kommun i Motalas storlek. Det är ganska mycket pengar!

Förmodligen förstår inte statsrådet vad det innebär i en kommunal budget när man rycker bort en sådan stor del av pengarna.

En representant från Bromölla kommun säger: "Jag blir så irriterad över att regeringen kan tänka sig att ändra förutsättningarna för plusjobbarna. Det känns för hemskt om vi ska tvingas säga upp våra anställningsavtal med människor som mår så bra av att ha fått en ny chans."

I Munkedals kommun är det likadant. Jag kan göra listan nästan hur lång som helst! Jag kan sträcka mig så långt, statsrådet, att jag förstår att man vill föra en annan politik, och det har man rätt att göra. Men att bryta ingångna avtal har jag svårt att förstå mig på. Detta måste nog statsrådet svara på: Hur kan man bryta dessa ingångna avtal?

Anf. 70 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! Det är anmärkningsvärt att statsrådet talar om ersättningen på 125 procent till kommunerna men inte ser att 25 procent inte är till kommunerna utan till de 20 000 individer som har plusjobb. Det är för deras utvecklingsinsats som man har de 25 procenten. Det är inte överkompensation till kommunerna, utan det är för att 20 000 individer ska få möjlighet att komma närmare och komma in på den ordinarie, öppna arbetsmarknaden. Det är därför man har haft de här 25 procenten.

Just det som regeringen själv har sagt om coachningen för de arbetslösa är en del av det som de 25 procenten ska gå till. Kommunen ska ha möjlighet att tillsammans med arbetsförmedlingarna coacha de här personerna så att de kan komma ut på den öppna arbetsmarknaden. Men statsrådet säger att 125 procent till kommunerna är överkompensation!

Jag tycker att det är olyckligt att tolka det så. Jag tycker att statsrådet kanske kan besöka några plusjobbare. Jag förmodar att statsrådet redan har gjort det, men statsrådet kunde besöka ytterligare några. Det finns goda och bra exempel på hur man har använt de här pengarna för att individerna ska närma sig arbetsmarknaden. 20 000 individer har fått plusjobb och chans att närma sig den öppna arbetsmarknaden.

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jasenko Omanovic tycker att jag borde besöka någon plusjobbare. Ja, jag har en hemma. Min svåger är plusjobbare och klassmorfar i Flen, så jag har väldigt nära kontakt med plusjobbare och vet just vilket bra jobb de utför. Därför är det för mig helt obegripligt att kommunerna ska ha inte bara 100 procent av deras lönekostnad utan dessutom 25 procent därutöver, som om kommunen inte hade någon som helst nytta av de arbetsinsatser som plusjobbarna utför. Det tycker jag är helt orimligt, om jag ska vara ärlig.

Alternativet, när vi ser att budgeten skenar iväg med 2 miljarder på grund av att kommunernas effektivitet var så enormt hög när det gällde att ansöka om plusjobsmedel under de sista veckorna, hade naturligtvis varit att skära ned på annat inom utgiftsområde 13. Det är ju mitt ansvar. Det hade varit till exempel olika typer av särskilt anställningsstöd eller vad det nu kunde ha varit som då hade rykt. Då hade vi kunnat få en debatt i den här kammaren som jag hade tyckt var väldigt besvärlig. Det var jag inte beredd att göra.

Nu får kommunerna 100 procent i ersättning. Jag har faktiskt lite svårt att fälla krokodiltårar för de kommuner som får ut så mycket av de plusjobbarna som faktiskt gör de här insatserna.

”Tvingas säga upp” hette det i ett av inläggen här tidigare. Jag tror att det var från Simrishamn. Ingen tvingas sägas upp. Ingen tvingas säga upp. Man har 100 procent i ersättning av en lön som motsvarar ungefär 15 000 i månaden. Det där är alltså, med all respekt, nys.

När det gäller avtalsbrott säger jag återigen: När det uppstår situationer i budgeten som vi måste hantera så är det mitt ansvar att inom det här utgiftsområdet hantera dem. Det tänker jag fullfölja. Jag tänker inte låta budgeten skena iväg. Och det är klart att då fattas det beslut i den här kammaren som inget avtal i världen kan rucka på, för det är i den här kammaren som den typen av beslut måste fattas.

Slutsatsen är, ja, egentligen ingen annan än den som dragits i de tidigare fyra, fem, tio, tolv – vad det nu är – interpellationer och frågesvar som vi har haft i just den här frågan.

Anf. 72 TOMMY TERNEMAR (s):

Fru talman! Även om det har varit många frågor och interpellationer så tror jag att det kommer att fortsätta så om man får de svar som statsrådet levererar.

Jag skulle vilja fråga statsrådet om han över huvud taget har sett det här avtalet mellan kommunerna och staten, som jag håller upp här. Statsrådet nickar, så det har han alltså.

Längst ned på s. 2 står det så här: ”Endera parten äger rätt att skriftligen säga upp samarbetsavtalet i förtid om det uppstår förändrade förutsättningar för verksamhetens bedrivande.” För statsrådets del var det alltså budgetskäl som förelåg för att säga upp avtalet. Men citatet fortsätter: ”I sådant fall är uppsägningstiden 6 månader från den dag då samrådsgruppen informerats om uppsägningen.” I samrådsgruppen sitter arbetsgivaren, kommunerna, länsarbetsnämnden och de fackliga organisationerna.

Jag förstår att man kan ändra saker och ting, även beslut som fattas här, men man har skrivit på ett avtal. Det går att säga upp avtalet, men man har en uppsägningstid på sex månader, och det har ni inte följt.

Anf. 73 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Ja, lag har företrädare. 65 miljoner kronor per månad var den ökade kostnad som annars hade måst tas ur utgiftsområde 13 på annat vis. De fria medlen där, som vi har debatterat många gånger, inte minst med några av dem som är närvarande i kammaren i dag, är av den arten att det hade inneburit till exempel minskat särskilt anställningsstöd och minskade andra kostnader som jag utan någon som helst tvekan bedömde var mycket viktigare att freda än de 25 procent som överstiger de 100 procenten i lönekostnader.

Jag tycker ändå att kommunerna borde se ett väldigt positivt också ekonomiskt värde av de tjänster som utförs av plusjobbarna och därmed vara beredda att betala. En och annan av de här kommunerna har ju dessutom inte följt regelverket utan anställt ytterligare personer för merkostnadsersättningen, som i Pajala till exempel, och inte använt dessa medel på det sätt som Jasenko föredrog förut. Då är det klart att man har begått

ett avtalsbrott i andra ändan, så att säga, och det är ju inte heller särskilt ovanligt att det har skett.

Nu får vi nog leva med det här. 100 procent i ersättning borde fungera. Jag tycker att kommunerna som sagt borde känna att man också har lite nytta av de tjänster som plusjobbarna utför. Vi kommer inte att korta avtalstiden eller något i den stilen, utan avtalsperioden löper till dess att de här jobben är avslutade, och man får 100 procent i lönekostnadsersättning.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

12 § Svar på interpellation 2006/07:416 om ingångna avtal och avskaffande av merkostnadsersättningen till plusjobben

Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Ulla Andersson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder dels för att ingångna avtal om plusjobben ska hållas, dels för att öka möjligheterna för människor med plusjobb att få reguljär anställning efter avslutat plusjobb.

Jag har under de senaste två månaderna fått närmare tjugo interpellationer och skriftliga frågor – en av interpellationerna har jag besvarat tidigare i dag – med frågeställningar liknande Ulla Anderssons. Stora delar av den aktuella problematiken är således väl belysta här i kammaren. Jag ska därför försöka fatta mig kort.

Under några veckor i höstas ökade antalet plusjobb mycket kraftigt på ett sätt som rimligen inte gick att förutse. Regeringen valde efter mycket noggrant övervägande att finansiera de kostnader som ökningen förde med sig, genom att avskaffa merkostnadsersättningen för plusjobben.

Jag har stor respekt för att detta beslut kan leda till oro och vissa problem i kommunerna. Några kommuner har satt sig i en svår situation genom sitt sätt att använda merkostnadsersättningarna. Oron avspeglas här i kammaren.

Regeringen har emellertid i varje läge ett ansvar för den nationella politiken, på arbetsmarknadspolitikens område och i övrigt. Det innebär självklart också en frihet att agera i enlighet med det mandat väljarna givit den. En länsarbetsnämnd eller någon annan statlig myndighet kan inte "avtala bort" vad riksdag och regering i offentligrättslig ordning beslutat. Oförutsedda problem och utmaningar måste hanteras, och val måste göras. God kontroll på statens utgifter och därmed god ordning i statsfinanserna är ett överordnat intresse.

Vad gäller de praktiska effekterna av regeringens beslut vill jag gärna påminna om att subventionen av plusjobbarens lön behålls oförändrad på 1 000 kronor per dag. Detta är den högsta subvention som finns inom arbetsmarknadspolitik. Den finns trots att personer med plusjobb normalt sett inte tillhör dem som står längst från osubventionerat arbete.

Jag går så över till frågan om att öka möjligheterna för människor med plusjobb att få reguljär anställning. Regeringen kan självfallet inte ha något att säga om vilka anställningsbeslut enskilda arbetsgivare tar eller inte tar. Det en regering kan göra är att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att ekonomin ska växa och nya jobb skapas. En rad be-

slut med detta syfte tas nu inom olika politikområden. Jobbavdragen gör det mer lönsamt att arbeta. Sänkta arbetsgivaravgifter inom flera olika sektorer stimulerar efterfrågan. Nystartsjobben innebär att tröskeln för att nyanställa personer som står långt från arbetsmarknaden sänks påtagligt. Jag vet också att arbetsförmedlingarna nu arbetar aktivt för att personer med plusjobb ska gå över till reguljära anställningar.

Det är min övertygelse att endast en bred samlad politik, som tar sikte på de grundläggande förutsättningarna för utbud och efterfrågan, kan ge många möjligheter till riktiga jobb. Bara så kan utanförskapet uthålligt bekämpas, och bara så kan människor växa, utvecklas och ta makten över sina liv.

Anf. 75 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Ja, statsrådet får träna sin debatteknik i alla fall. Det kan vara något positivt med det hela!

Jag har också interPELLERAT med anledning av det som händer hemma, och statsrådet tar också upp att det finns en oro ute i landet.

Man kunde läsa i en artikel i Arbetarbladet för ett tag sedan bland annat följande: "Det är många som mår dåligt. En del ringer hit och gråter, andra skäller", berättar de lokala samordnarna i Sandviken. I samma artikel kan man läsa om Berit Dahlström, som säger: "Jag tror inte att någon som själv inte provat på att vara arbetslös kan sätta sig in i hur vi har det. Har man en sysselsättning är det meningsfullt att leva. Om inte – ja, då känns det inte så meningsfullt." Berit Dahlström har yrkeserfarenhet från sju åtta yrken, nästan 40 år: "Jag har en himla massa arbetslivserfarenheter. Men vad hjälper det. Ingen vill ha en 60-årig kärring utan formell utbildning."

En annan arg plusjobbare skriver i en insändare: "Jag vet att det är många av er därute som tycker att vi kostar pengar och att vi borde skaffa oss ett riktigt jobb. Till er kan jag bara säga att jag har sökt allt som jag över huvud taget kan utan att lyckas. Tror ni verkligen inte att jag hellre skulle ha ett 'riktigt' fast jobb? ... plusjobbet kom som en skänk från ovan. Det betydde trygghet i två år för mig och min familj samt att det har stärkt mitt självförtroende enormt."

De här exemplen är från Sandviken, där man ännu inte har bestämt sig för om man ska säga upp dem som man anställt eller inte, och därför är man också särskilt orolig i Sandviken.

I Gävle har man använt extrapengarna till att genomföra utbildningar, bland annat inom äldreomsorgen, eftersom man hade för avsikt att anställa dessa personer efter utförda plusjobb och genomgången utbildning. Därmed har man också använt pengarna till det de var avsedda för. Sedan, under pågående budgetår, dras pengarna in.

Även om kommunerna nu har överskott så har faktiskt regeringen redan lagt en hel del åtgärder på dem. Varje gång regeringen tar upp olika frågor så hänvisar ni till kommunernas överskott. För ett tag sedan var det problem med kvinnors löner som skulle lösas med kommunernas stora överskott. Tidigare har vi kunnat ta del av arbetsmarknadsåtgärderna, indragna sommarjobb för ungdomar, neddragningar på komvux och så vidare. Allt det här ska finansieras inom de överskott som kommunerna har, har ni hänvisat till. Det är självklart ett problem.

Statsrådet är lite arg över att det tecknades så många avtal alldeles i sluttampen, innan förutsättningarna ändrades. Då kan jag informera statsrådet om att vi i Gävle var lite upprörda för att det tog så lång tid att teckna avtalen. Sedan fick vi dock en ganska saklig och ingående information om hur man jobbade för att få fram den coachning som ni pratar så seriöst om. Man skulle alltså koppla ihop bakgrund, erfarenhet, tidigare utbildningar, vilka behov man hade framöver, göra en individuell plan för varje anställd plusjobbare där var och en skulle få rätt handledare, rätt plats och allt sådant som ingår i det. Det tog tid, men så blev det också väldigt bra. De som stod längst från arbetsmarknaden kom in i arbete. Vi hade en hel del som kunde gå från försörjningsstöd, alltså långtidsberoende av ekonomiskt bistånd, till ett plusjobb. Det har förstås haft betydelse.

Statsrådet säger att ingen kommer att sägas upp eftersom de har hundra procents ersättning. Men man ändrade faktiskt förutsättningarna för de äldre som trodde att de skulle få vara kvar till pensionen. Kommunerna har tecknat sådana avtal, och helt plötsligt har de ingen finansiering. 1 149 personer över 60 år har plusjobb, och för dem ändras nu förutsättningarna totalt. Då kan det vara bra att veta att en tredjedel av de långtidsinskrivna är över 55 år, och endast 200 av era nystartsjobb har gått till personer över 60 år. Det är tufft att vara äldre och komma ut på arbetsmarknaden, särskilt om man dessutom inte har någon formell utbildning.

Anf. 76 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Det är verkligen kul att höra hur arbetsmarknadsminister Littorin hoppar från tuva till tuva. När argumenten inte längre bär byter han position, ändrar sig och för ett annat resonemang.

Först hette det att plusjobben var mycket dåliga. Den minnesgode kan gå till protokollen och läsa vad Littorin tidigare tyckte om plusjobb och den typen av stöd. De var otrygga, hade dåliga villkor, låste in människor. Så beskrev Littorin plusjobben för en tid sedan i kammaren. I dag är dessa åtgärder bra och meningsfulla. Plusjobbarna bidrar till mycket positivt i kommunerna, till exempel som klassmorfar i Flen.

Men om vi går igenom argumenten är frågan: Var det otrygga och dåliga villkor för dem som hade plusjobb? Nej, den ende som bidragit till att de blivit otrygga är Littorin genom att införa försämringar som riskerar att leda till att 18 000 plusjobbare sägs upp i förtid. Så är nämligen avtalet skrivet. Sedan kan Littorin stå här och orda om att kommunerna nog har råd och att de borde ha kvar dessa. Men, Littorin, åk i så fall till dina partivänner i Skåne-regionen och prata med dem, för de kommer att säga upp plusjobbarna. Du kanske kan övertyga dem om att behålla plusjobbarna, som numera gör en så bra insats.

Nästa fråga är: Låste plusjobben in folk? Fram till årsskiftet, alltså till dess att Littorin bidrog till att göra förändringar, gick var tredje plusjobbare från ett plusjobb till ett riktigt jobb; Littorin brukar ju använda uttrycket ”riktiga jobb”. De som förändrat villkoren för plusjobben, som gjort att de låser in människor mer än tidigare, är herr arbetsmarknadsminister och den nu sittande regeringen. Genom att förändra villkoren för att exempelvis låta ett plusjobb vara vilande, eller genom att göra förändringar i merkostnadsersättningen som innebär att man inte kan få hand-

ledning och stöd för att kanske kunna gå vidare till ett ordinarie jobb inom en kommun, en region eller ett landsting har man försämrat villkoren för plusjobben. Den som försämrat villkoren för plusjobben, som Littorin i dag hävdar var en så bra insats, är alltså den sittande regeringen.

Det senaste är att vi måste klara budgeten. Det är det senaste argumentet som herr arbetsmarknadsministern använder. I slutet av perioden, efter kungörelsen, tillkom 4 400 plusjobbare. Men varför straffa kommunerna för att Ams förmedlade 4 400 plusjobb? Det är ologiskt. Det var ju Ams effektivitet som ledde till att vi till slut fick 18 000 plusjobbare. Det var inte kommunerna, som nu får stora kostnader på grund av de ändringar som görs i regelverket. Den frågan har Littorin duckat för och undvikit att svara på.

Jag upplever att Littorin har en konstig syn på plusjobben. Visst, det finns en del klassmorfäder ute i landet som anstälts tack vare plusjobben, men det finns också en rad andra människor som får högre lön än 15 000 eftersom kommuner går in och ger extra resurser. En del plusjobbare har de facto ganska högkvalificerade jobb. Det är alltså ett brett spektrum av sysselsättningar som plusjobbarna har. Inte heller det nämner Littorin i sitt svar.

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Den oro som Ulla Andersson beskriver tror jag bygger på en missuppfattning, nämligen att man tror att plusjobben totalt sett ska försvinna i morgon dag, eller att ersättningen ska försvinna. Så är det naturligtvis inte. Så har heller inte skett. Fortfarande utgår hundra procent av lönekostnaden under hela avtalsperioden.

För att försöka hålla mig till Ulla Anderssons andra fråga och inte upprepa alla de argument som jag drog för en liten stund sedan vill jag säga att jag i den här delen naturligtvis fäster stor tilltro till nystartsjobben. Jag konstaterar att 40 procent av de beviljade nystartsjobben gått till personer som varit arbetslösa i mer än två år. Det tycker jag är en väldigt bra start, och det gläder mig att Socialdemokraternas nya ledare omfamnat nystartsjobben, vilket hon trots allt flera gånger gjort. Det är jag mycket glad för. Den utvecklingen har vi all anledning att fortsätta att följa för att se hur den blir framöver.

Låt mig sedan gratulera Luciano Astudillo till uppdraget att reformera Socialdemokraternas jobbpolitik. Jag vill samtidigt passa på att gratulera regeringen till samma utnämning. Det finns i Luciano Astudillos inlägg i kammaren inte en suck eller susning av omprövning eller nytänkande. Fortfarande är modellen fler Amsprogram, fler åtgärder, mer än hundra procents ersättning till kommunerna för plusjobbarna och allt vad det kan vara. Inte ett ljud hörs om hur de nya jobben ska växa fram och i vilka branscher eller på vilket sätt politiken ska verka så att fler kommer i arbete. Men jag hoppas att det kommer en del nya tankar efter att Luciano Astudillo och resten av arbetsgruppen stängt in sig ett tag. Det vore intressant att få höra dem inför nästa val.

Jag kan möjligen, Luciano Astudillo, reda ut lite grann av det som du tar upp. Plusjobb är inte bra som arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Det är den absolut dyraste åtgärd vi har. Det krävdes mer än hundra procents ersättning för att kommunerna skulle börja anställa. Däremot gör plus-

jobbarna, de som har de jobben, givetvis värdefulla insatser. Det är klart att det är så. Jag tycker att de faktiskt är så värdefulla att de som får ta del av dessa tjänster, nämligen kommunerna, skulle ha råd att betala en liten slant för de jobb som plusjobbarna utför. Det är väl inte alldeles orimligt.

Anf. 78 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Den här debatten visar på den problematik som innebär att regeringen förväntar sig att de lokalt förtroendevalda ska ta ansvaret för det som regeringen aviserat att den inte tänker ta genom att bryta ingångna avtal. Det finns en tilltro till de lokala företrädarna eftersom de möter dessa människor, känner kanske deras familjer, vet om de verksamheter där de finns och de behov som finns av dem. Därför kommer troligtvis de allra flesta kommuner att behålla plusjobben.

I Sandviken, som jag nämnde tidigare, är oron befogad, för de har inte bestämt sig. De väntar på regeringens vårproposition för att se om det kommer att finnas något i den som gör att de ändrar uppfattning. Dessutom finns det över tusen 60-åringar med plusjobb, och de har all anledning att känna oro eftersom förutsättningarna helt plötsligt är förändrade.

Det finns ett problem som plusjobben tydligt visat på, nämligen bristen på arbetskraft i våra välfärdssystem. Vänsterpartiet föreslår att man ska anställa ytterligare 200 000 i offentlig sektor. Regeringens förslag om sänkt förmögenhetsskatt skulle till exempel kunna finansiera 40 000 nya jobb. Det har i många undersökningar framkommit att människor tycker att det behövs fler anställda i välfärden, att det är ett prioriterat område, och de är i så fall till och med beredda att betala mer skatt. Det är en avgörande trygghetsfaktor.

Statsrådet skriver i sitt svar att regeringen självfallet inte kan ha något att säga om vilka anställningsbeslut enskilda arbetsgivare tar eller inte tar. Visst, så är det, men de beslut som faktiskt tas har avgörande betydelse för samhällets utveckling – vilken form av nya jobb som skapas och under vilka förutsättningar och villkor. Visst har det stor betydelse hur regeringen agerar. Självklart är det ett samhällsintresse vilka beslut som fattas. Där kan regeringen vara med och påverka i väldigt stor utsträckning genom allt från offentliga upphandlingar till vilka villkor man ger kommuner och landsting och hur man ser på forskning och utveckling och så vidare.

Statsrådet skriver också att jobbavdraget gör det mer lönsamt att arbeta, precis som om inte kampen alltid har stått mellan arbetstagare och arbetsgivare om hur stor del som ska gå till löner respektive vinster. Så är det fortfarande. Lönernas andel i förhållande till vinst och produktion är på ungefär 1940 års nivå i dag – bara så att statsrådet vet. Det har alltid varit en kamp om löner kontra vinster. Det är inget nytt med det. Dessutom är det faktiskt så att jobbavdraget till två tredjedelar går till dem som tjänar 31 000 eller mer. Det är bara 10–15 procent av löntagarna som gör det.

Jag vet inte vad statsrådet egentligen tycker om plusjobben. Om man läser protokollen, vilket jag har gjort inför debatten, ser man att du hoppar än hit, än dit. Så är det faktiskt. Jag kan rekommendera dig att läsa protokollen, så att du kan se det. Alliansen pratade ganska föraktfullt om plusjobben under valrörelsen. Ni pratade om att hänga upp gardiner och

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

att det inte var riktiga jobb. Sedan kom ni med era egna hushållsnära tjänster. Det är till och med så att man ska putsa skor i hemmen. Det är tydligen rätt att ge skatteavdrag för det. Om man arbetar i offentlig sektor, inom äldreomsorgen, och hjälper äldre med att hänga upp gardiner, då är det fel. Men om man gör det i ett hem på Djursholm, då är det riktigt och befogat med skatteavdrag. Det är tydligen skillnad mellan väns-ter och höger i den politiken. Det är bara 200 av dem som har fått nystartsjobb som är över 60 år och det är 1 149 som i dag har ett plus-jobb. Det skulle vara intressant att höra vad statsrådet tänker göra för den gruppen framöver.

Anf. 79 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Först vill jag tacka för gratulationen.

Jag ska lova Littorin tre saker. För det första kommer vi inte att låsa in oss, utan vi kommer att föra ett samtal inte bara med socialdemokratin och fackföreningsrörelsen, utan med hela Sveriges befolkning om hur jobbpolitiken ska utvecklas.

För det andra kommer detta inte att ske uppifrån och ned, utan tvärtom, nedifrån och upp. Den partikulturen har vi. Det är inte så att jag här efter en vecka kan stå och lova hur vår nya jobbpolitik ska se ut, utan den formuleras nedifrån och upp. Så är det i folkrörelser, men det kanske inte är så i partier som gör extrema *makeovers*.

För det tredje kommer jag tillsammans med alla mina andra partivänner här i riksdagen att fortsätta att opponera på den politik ni för. Ni kallar den för jobbpolitik, men hittills har den handlat om att ge sig på arbetslösa och försämra den inkomstrygghet som det innebär att ha en akassa om man skulle råka bli arbetslös, om olyckan skulle vara framme. Det har varit kärnan i er jobbpolitik hitintills.

Debatten om nystartsjobben kommer vi att ta senare i dag, så den lämnar jag därhän efter en liten kommentar: Om nystartsjobben är så bra och de jobb som görs i offentlig sektor är så bra, varför då inte ge möjlighet för arbetsplatser inom kommuner, regioner och landsting att ha nystartsjobb? Det förhindrar ni med den politik ni för i dag.

Vad gäller debatten om plusjobb är det tre saker kvar. Ni straffar kommunerna för Ams effektivitet. Avtalen kommer att bli uppsagda, även i Region Skåne, där dina partivänner är de som styr. Jag väddar till Littorin: Åk ut i landet och säg till kommun- och landstingsföreträdare att inte säga upp de här 18 000 människorna, som har haft svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 80 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag tackar både Ulla Andersson och Luciano Astudillo för debatten. Jag ska börja med Luciano Astudillos tre utgångspunkter: att inte låsa in sig, att driva politiken nedifrån och upp och att fortsätta att opponera mot vår politik. Det är utmärkta utgångspunkter. Det ska bli roligt och spännande att bryta en del av de här idéerna mot varandra. Det ser jag verkligen fram emot.

Men medan Luciano Astudillo opponerar mot vår politik lovar jag att fortsätta att opponera mot samhällsproblemen, fortsätta att opponera mot utanförskapet och fortsätta att försöka driva en politik för att bryta detta.

Luciano Astudillo talar om nystartsjobb i offentlig sektor. När vi konstruerade nystartsjobben var vår bedömning att vi behöver fler anställda i privat sektor. Det är det vi bör fokusera på för att se till att vi får större skatteintäkter och större resurser, till exempel för investeringar i olika välfärdsdelar av ekonomin.

Luciano Astudillo pratar om Ams effektivitet. Man skulle också kunna prata om kommunernas effektivitet i att söka och avsluta sina ansökningar. Oavsett vilket – 100 procent i ersättning är inte fy skam det heller.

Slutligen till Ulla Anderssons frågor. Jag ska försöka reda ut vad som är bra eller inte bra eller vad det nu kan vara. Om man ska försöka konstruera en arbetsmarknadspolitisk insats som har effekt tycker jag att plusjobben inte är en bra konstruktion. Det är den dyraste arbetsmarknadspolitiska åtgärd vi har. Den har varit övergenerös i förhållande till kommunerna, som faktiskt drar nytta av plusjobbarnas insatser. Plusjobben har också ett slut, som illustreras av precis det problem som Ulla Andersson tar upp om dem som avslutar sin plusjobbperiod när det är något år kvar till pension.

Samtidigt är det naturligtvis så att plusjobbarna utför arbetsinsatserna. Det är inte de som ska stigmatiseras av detta. Det är jag väldigt tydlig med. Många av dem, de allra flesta – alla! – gör säkert väldigt goda insatser. Just därför tycker jag att de som drar nytta av dem faktiskt också kan vara med och betala en liten slant för detta.

Anf. 81 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Regeringen gör bedömningen att man behöver fler anställda i privat sektor. Jag vet inte om statsrådet inte känner till att man fortfarande inte har återställt antalet anställda i offentlig sektor sedan 90-talets början. Vi har faktiskt färre anställda i dag än vi hade då. Regeringen ska vara en lyssnande regering. Man kan ta del av opinionsundersökningar där människor över alla klassgränser uttalar att välfärden, vård, skola och omsorg, är det väsentliga i samhället och något man gärna betalar skatt för och anser att kvaliteten och tryggheten inom de områdena behöver höjas.

I regeringens ekonomiska politik ingår att försämrade socialförsäkrings-systemen under en högkonjunktur. Man har också en mycket uttalad politisk ambition att just den offentliga sektorns andel av ekonomin ska minska kraftigt. Den offentliga sektorns intäkter ska minska med 6 procent under de närmaste åren i förhållande till bnp. Regeringens ambition är alltså att välfärdsåtagandet ska minska. Det är en tydligt uttalad målbild.

Statsrådet säger att plusjobben inte är en bra konstruktion. Det kan man alltid diskutera. Det var ett försök att ge människor som stod långt från arbetsmarknaden resurser och verktyg att flytta sig närmare. Detta har inte utvärderats. Därför är det lite konstigt att statsrådet kan uttala sig med sådan säkerhet i frågan. Vi har de facto ett problem. Över 1 000 äldre med plusjobb trodde sig ha en trygghet. De trodde sig, som man säger, vara behövda ända fram till pensionen. Deras situation har nu förändrats totalt. Det är ett grundläggande problem, som jag tycker att statsrådet borde ta ansvar för. Jag tror inte att regeringen tänker göra så mycket mer för just den gruppen än vad de hittills har aviserat. Vi får se

om statsrådet kommer fram till något tydligare svar i slutet av debatten eller om han hittar någon ny tuva att hoppa till.

Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag försöker räkna i huvudet, vilket i denna sena timme kan innebära utmaningar. Men om jag får det rätt är det ungefär 8 procent av de hittills beviljade nystartsjobben som har gått till personer över 60 år.

När vi vårt mål med 20 000 i slutet på året, vilket inte ser alldeles omöjligt ut med tanke på att vi nu ligger närmare 5 000 vid kvartalsskiftet, motsvarar det 1 600 personer över 60 år. Det tycker jag inte är så dåligt. Det är gott, men det går alltid att göra mer.

De 20 000 jobb vi talar om är ett budgetestimat och inte en begränsning. Den som uppfyller kriteriet för att få ett nystatsjobb, och det gör ungefär 200 000 personer, har också möjlighet att få det.

Jag hoppas att så många som möjligt den vägen kan komma in i permanent arbete och tillsvidarearbete där de också omfattas av de regler i övrigt som gäller på arbetsmarknaden. Det kanske vi inte behöver vara så hemskt oeniga om.

Slutsatsen i den här interpellationsdebatten liknar den i debatten vi hade alldeles nyss. Det har varit en mycket trevlig debatt. Jag önskar er en god kväll. Men jag kommer inte att medverka till att ersätta kommunerna för den neddragna merkostnadsersättningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:417 om förutsättningar för tillväxt av företag och arbete till de arbetslösa

Anf. 83 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Patrik Björck har frågat mig hur jag hanterar situationen med flaskhalsar och överhettning när det samtidigt finns arbetslösa som av olika skäl inte är anställningsbara på de jobb som skapas. Patrik Björck lyfter i sin fråga fram situationen såväl för de arbetslösa, som han menar inte får chansen, som för de företag som inte kan växa och anställa fler.

Det finns en hel del problem på den svenska arbetsmarknaden. Där delar jag Patrik Björcks uppfattning. Dessa problem kan emellertid inte skymma det faktum att utvecklingen i ekonomin och på arbetsmarknaden rent generellt måste beskrivas som synnerligen positiv. Vecka för vecka, månad för månad sjunker arbetslösheten, stiger sysselsättningen och ökar antalet nyanmällda platser hos arbetsförmedlingen, jämfört med motsvarande tid förra året.

Det är i detta perspektiv som neddragningarna av antalet program och programplatser i allmänhet och volymerna av arbetsmarknadsutbildningen i synnerhet måste ses. När jobben nu strömmar till får vi inte låsa in många av de arbetslösa som befinner sig relativt nära arbetsmarknaden i olika program.

Vad gäller arbetsmarknadsutbildningen är det dessutom så att analysen av behoven på arbetsmarknaden och insatserna för att tillgodose dessa, måste göras tidigare i konjunkturcykeln. Stöd för detta synsätt finner jag bland annat hos den av den tidigare regeringen tillsatta utredningen om en flexiblere arbetsmarknadsutbildning (N 2006:10).

I sammanhanget vill jag gärna lyfta fram att det fortfarande finns utrymme för att erbjuda arbetsmarknadsutbildning där sådan bedöms vara av stort värde för individen och arbetskraftsförsörjningen. Totalt är dessutom antalet platser i arbetsmarknadspolitiska program i år nästan lika stort som under år 2003, trots att arbetsmarknadsläget nu är betydligt bättre.

Jag vill också understryka det reguljära utbildningsväsendets grundläggande betydelse. Att verka för att detta bättre anpassas till behoven på arbetsmarknaden är en viktig framtida uppgift för regeringen. Vi kan heller aldrig komma ifrån att varje arbetsgivare ytterst måste ta ett eget ansvar för att de som rekryteras har de färdigheter som verksamheten kräver. Ibland kan det vara motiverat att staten, via arbetsförmedlingen, och företaget delar på utbildningskostnaderna.

Innebär detta att jag som arbetsmarknadsminister kan sitta med armarna i kors? Nej, självklart inte. Arbetsmarknadspolitiken har en mycket viktig roll att spela. Men de centrala uppgifterna för denna är i rådande konjunkturläge att förbättra matchningen och bidra till ett ökat och effektivare arbetskraftsutbud genom att förbättra möjligheterna för dem som står längst från arbetsmarknaden att konkurrera om de lediga jobben. Det är så flaskhalsar och överhettning effektivt kan motverkas och därmed i förlängningen inflation och räntor hållas i schack.

Avslutningsvis: Neddragningarna av antalet program och programplatser inom arbetsmarknadspolitiken måste ses i ett brett politiskt sammanhang. De skapar möjligheter att återföra arbetsförmedlingen till dess kärnuppdrag, att matcha lediga jobb och arbetssökande. De frigör också resurser för ytterligare insatser, till exempel i jobb- och utvecklingsgarantin, för dem som står allra längst från arbetsmarknaden. De kompletteras av en rad olika åtgärder inom andra politikområden, syftande till nya jobb och nya och växande företag.

Enskilda arbetsmarknadspolitiska insatser kan aldrig skapa den dynamik på arbetsmarknaden som är nödvändig för att skapa ekonomisk tillväxt och ge de många möjligheter till riktiga jobb. För det behövs det, och det är min bestämda uppfattning, en bred, samlad politik som tar sikte på de grundläggande förutsättningarna för utbud och efterfrågan och ger människor förutsättningar att växa, utvecklas och ta makten över sina liv. Det är en sådan politik som alliansregeringen står för.

Anf. 84 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag vill tacka arbetsmarknadsministern för svaret, som med samma frejdighet och glada humör ger sig in i interpellationsdebatterna. Det är väldigt spännande att höra. Jag är lite imponerad av den stora retoriska skickligheten och det höga tempot i de långa interpellationsdebatterna.

Det hade varit spännande att se en sådan duktig politiker företräda en politik, ett innehåll, och ha någonting att säga. Jag tror att det hade kunnat bli något ganska fantastiskt av en sådan kombination.

Det är däremot lite sorgligt när man slänger bort en sådan begåvning för någonting som bara är luft och ingenting. På något sätt kommer jag att tänka på en annan minister i ett annat land, ett land som har befunnit sig under en viss förändring en tid.

Jag tänker på Saddam Husseins informationsminister Bagdad Bob som med en frejdighet och frenesi försökte predika någonting som var ett fullständigt luftslott. Arbetsmarknadsministern har nu ända sedan regeringstillträdet gjort på samma sätt.

Den interpellation vi ska diskutera nu är skriven utifrån den verklighet som är ett resultat av den politik som regeringen har skapat och som arbetsmarknadsministern är ansvarig för.

I höstas diskuterade vi mycket vår oro inför den politik som arbetsmarknadsministern hotade oss med. Nu efter årsskiftet diskuterar vi de konsekvenser vi nu kan börja se av den politiken.

Det är som jag säger i interpellationen. Vi läser i tidningarna om oroliga företagare som inte kan utveckla sin verksamhet och skapa jobb på grund av den politik som arbetsmarknadsministern för.

Det återkommer även i den Amsrapport som kommit ut som heter *Var finns jobben 2007?* Där noteras att man är väldigt orolig över arbetskraftsbristen och att man inte har möjlighet att möta upp.

I budgetunderlaget äskar Ams nu extra pengar för sin budget för att klara av uppgiften som man utifrån sin erfarenhet och kompetens ser att man är på väg in i.

Även i Dagens Industri kan man läsa om byggindustrier som helt står inför den situationen att de inte kan utöka sin verksamhet eftersom de inte får tag i arbetskraft.

Jag hade dessutom nöjet att besöka en arbetsplats i Skövde som sysslar just med den typen av arbetsmarknadsutbildningar. Det är ett företag som heter Byggsoft. De är helt enkelt oerhört frustrerade. Det är ett företag som på uppdrag sysslar med att utbilda människor inom framför allt de yrken som man nu talar om som bristyrken.

De noterar: Vi vill, vi kan, men vi får inte medverka till att enskilda arbetslösa skaffar sig den kompetens och den utbildning som gör att de kan gå från arbetslöshet till arbete. Vi vill, vi kan, men vi får inte motsvara det behov som företagen har när det gäller att få fram jobben.

Det är någonstans här som arbetsmarknadsministern blir svaret skyldig. Vad man egentligen kan läsa ut av svaret är att han säger att det finns problem inom arbetsmarknaden och att han delar min uppfattning om det.

Det må väl vara hänt. Men det kommer inga förslag till lösningar. Inte någonstans kommer det något förslag till någon lösning som motsvarar den arbetslöses behov eller företagens behov.

Anf. 85 MONICA GREEN (s):

Fru talman, och god dag, herr minister! Det är trevligt att få träffas i levande livet i en debatt!

Jag besökte nyligen tillsammans med riksdagsledamoten Patrik Björck ett utbildningsföretag i Skövde, som Patrik Björck nämnde. Det

heter Byggsoft. Det är ett företag som utbildar män och kvinnor i betongarbete, som golvläggare, murare och snickare.

De har gjort ett jättestort jobb med stor framgång under flera år. De behövs i allra högsta grad just nu, eftersom det är brist på de yrkena. Man kan se det på Ams hemsida där det har en rapport som heter *Var finns jobben 2007?* Där står det att antalet anställda i byggsektorn beräknas öka även under år 2007, och att bristen på arbetskraft inom byggnadsyrkena fortsätter.

Byggsoft kan ta in elever rullande under hela året. Men nu är de verkligen oroliga för sin framtid. Direkt efter det att regeringen lade fram sin budgetproposition i höstas blev det stopp, som de uttrycker det. Då kom tvärstoppet.

Då aviserade Ams inte längre några elever. Då aviserade inte heller komvux lika många elever längre eftersom man måste dra ned på sina resurser. Ams måste dra ned på sina utbildningar, och komvux måste dra ned på sina med en tredjedel. Nu finns det bara 60 elever kvar på utbildningsföretaget. En av dem heter Alma Palmqvist Palmér. Hon kommer från Mölltorp och hon går en jättebra utbildning enligt henne själv. Jag har skrivit om henne på min blogg, och jag har också en bild på henne där när hon bygger en bastu.

Jag har skrivit om ministern också, och jag vet att han har uppmanat mig att delta i debatten i kammaren i stället. Det är precis det jag gör nu, men jag tar mig friheten att göra båda delarna.

Alma kan bli en av de sista eleverna om det inte sker en ändring, och komvux och Ams får fortsätta att med bättre förutsättningar utbilda och matcha människor till de riktiga jobb som det nu behövs folk till. De behövs i allra högsta grad ute på arbetsmarknaden.

Ni påstår att ni har en jobbpolitik. I själva verket är det så att de jobb som kommer nu är precis de jobb som vi talade om under valrörelsen. Det var de jobben som vi lade grunden till när det gäller den goda ekonomin, goda finanser och bra företagsklimat.

Ni försämrar för utbildningsföretaget i Skövde, och ni försämrar för alla de hundratals elever som skulle vilja utbilda sig till ett bristyrke. Jag tycker att det är skamligt av en regering att påstå sig vilja skapa fler jobb när det i själv verket är ett systemskifte ni är ute efter. Ni vill att människor ska jobba inom låglönebranschen. Ni vill inte att människor ska ha möjlighet att utbilda sig inom bristyrkena i byggsektorn. Ni vill inte heller att människor ska läsa vidare på komvux. Ni förändrar möjligheten att läsa vidare på högskolan.

Kort sagt har ni en ideologisk tanke med att öka klyftorna i samhället. Ni vill göra större skillnad så att det blir fler människor som ska ha låglönejobb och några få som får det bättre och bättre. Det är en tydlig ideologisk skillnad. Ni har valt den vägen och ni påstår att detta är jobbpolitik. Jag menar att det är raka motsatsen; detta är de stora klyftornas politik.

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag tackar Patrik Björck för berömmet. Nu har jag av olika socialdemokrater blivit liknad vid Lasse Brandeby, Bagdad Bob och en rätt osmaklig pappfigur på Monica Greens blogg. Det tyder förmodligen på viss frustration hos mina politiska motståndare, vilket natur-

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

ligtvis gläder mig. Det hade varit värre att över huvud taget inte bli omnämnd eller omdebatterad på något som helst sätt.

Men bortanför denna mer politiska och stundtals ganska underhållande – om jag får säga det själv – diskussionen finns ett reellt problem som Patrik Björck tar upp i sin interpellation. Detta kan man illustrera på många olika sätt. Det finns något i den mer vetenskapliga litteraturen som brukar kallas för Beveridgekurvan och som visar sambandet mellan vakansgraden i ekonomin och arbetslösheten. Ju längre utifrån origo man befinner sig, desto sämre fungerar arbetsmarknaden i sin matchningsfunktion. Man har alltså både en hög vakansgrad och en hög arbetslöshet. Tyvärr har kurvan ända sedan 2001 gått åt fel håll – utåt. Vi har fått en allt högre arbetslöshet och ett allt högre vakanstal samtidigt.

När jag har pratat om Beveridgekurvan förut har Luciano Astudillo hoppat upp och slagit mig i huvudet med det. Bortanför Beveridgekurvan ligger naturligtvis det som Patrik Björck tar upp i sin interpellation – enskilda personer som trots att det finns 85 000 lediga platser på arbetsförmedlingen inte kommer dit. Detta delar jag Patrik Björcks och andras frustration över. Det är klart att det är åt ... Jag ska inte säga något som jag inte får säga, men det är naturligtvis fel och väldigt dumt.

Vi måste se till att få ihop detta. Vi måste ge dem som nu är arbetslösa en möjlighet att ta de jobb som finns, och omvänt måste vi kunna fylla de lediga platserna så att den typ av outnyttjad tillväxtresurs som Patrik Björck pekar på försvinner.

I grund och botten ser jag det som att det finns tre sätt att göra detta på. Det första sättet är ekonomiska incitament. De fungerar. Ett jobbavdrag och en aktiv politik som syftar till ett större arbetsutbud i kombination med åtstramad a-kassa leder till att detta gap stängs.

Men det räcker inte. Det måste till ytterligare två saker. Som jag antyder i interpellationssvaret är jag positivt inställd till den aviserade gymnasiereform som vi i regeringen nu jobbar intensivt och hårt med. Jag tror att det behövs mer av yrkesutbildning. Det behövs lärlingsplatser, praktikplatser och annat inom ramen för det reguljära utbildningssystemet.

När det gäller högskolesystemet har jag uttalat viss kritik mot dess som jag tycker bristande koppling till arbetsmarknaden utanför universitetssystemet. Jag vill naturligtvis inte tillbaka till utbildningssystemets planhushållningsekonomi med U 68, men någon koppling mellan också den högre utbildningen och arbetsmarknaden utanför är väl inte av ondo. Jag tycker till exempel att det kunde vara en bra idé om universiteten i sin marknadsföring hade kunnat berätta det här för de blivande studenterna: Om ni går den här utbildningen på det här universitetet eller den här högskolan ska ni veta att de som har gjort detta före er i 97 procent av fallen har fått ett arbete inom det område ni utbildar er för inom tre år. Detta var ett fiktivt exempel, men ni förstår säkert vad jag menar.

Den tredje delen är det vi gör med matchningsfunktionen inom ramen för arbetsförmedlingen. Där finns det många saker att gå in på. Jag konstaterar bara att när det gäller de långa utbildningarna, som sträcker sig över något år eller så, är vi i fel fas i konjunkturcykeln. Om vi skulle fatta beslut om detta i dag skulle det ta flera år innan vi fick leverans av dem som går den typen av utbildning. Det skulle inte vara bra.

De kortaste utbildningarna tycker jag att företagen kan betala själva – åtminstone i mycket större omfattning än de gör i dag. Vid de medellånga utbildningarna har vi i dagsläget 90 000 platser. Det är 1,8 procent av arbetskraften – mest i hela Europa. I snitt 10 000 personer per vecka kommer att delta i arbetsmarknadsutbildning under 2007. Det är samma nivå som under 2006.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 87 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Det är helt rätt uppfattat; vi känner en frustration i oppositionen inför den frånvaro av jobbpolitik som regeringen företräder. Det finns anledning för oss att fortsätta att vara frustrerade över detta, miss-tänker jag tyvärr.

Beveridgekurvan finns naturligtvis. Man kan diskutera hur den fungerar. Det finns viss kritik mot vetenskapligheten i den, enligt den senaste rapport som har kommit. Där diskuterar man bland annat felkällor. Men oavsett vilket är detta en del av det så kallade utanförskapet.

Jag har sagt förut i den här kammaren, och jag är beredd att säga det igen: Som socialdemokrat måste man känna självkritik och ta på allvar att vi trots att vi kände att vi var på god väg och så vidare hade så mycket kvar när det gällde att lösa problemen. Vi känner ett uppriktigt engagemang och en frustration inför att det ser ut som det gör. Men vi vill också vara med och skapa och göra någonting. Det är här vi uppfattar regeringens politik som bara prat och ingen verkstad.

Ekonomiska incitament var den ena punkten som regeringen kunde vara med och medverka till när det gäller att hantera utanförskapet, vrida till Beveridgekurvan eller hur man nu vill uttrycka sig. Då har vi den här diskussionen igen om lata arbetare som inte söker alla de jobb som finns. Man kan ta de exempel som finns på företaget Byggsoft. Det handlar inte om att människorna är lata, utan om att de behöver utbildning för att kunna ta de arbeten som finns.

Det är en väldig skillnad i synsätt mellan oss och regeringen. Det är möjligt att matchningen kommer i lite fel fas. Men problemet uppstod redan i höstas, och många av de här människorna kunde kanske ha varit på väg ut nu till hösten när vi fortfarande har högkonjunktur inom byggbranschen. Det skulle ha varit mycket väl använda pengar.

Företagen betalar själva, säger ministern. Vi har inga problem med det. Jag tycker att det är rimligt att företagen ska betala själva. De skulle kunna betala lönekostnaderna själva också, men vi har ju en regering som tycker att man ska gå in och subventionera på en massa sätt därför att företagen inte är beredda att betala. Det kommer att finnas en diskussion fram och tillbaka om detta. För mig känns det rimligare att använda skattemedel till att höja utbildningsnivån i samhället än till någon allmän lönesubvention som slår fullständigt vitt och brett och som även drabbar dem som skulle ha fått jobb i alla fall. Det är alltså en väldigt bred hagsvärms som kanske träffar rätt på vissa ställen och som också kan göra en viss nytta men som också spiller medel på hälleberget där de inte på något sätt kommer till nytta. Då hade det kanske varit bättre att satsa på den yrkesutbildning där vi av erfarenhet vet att det är väl investerade skattepengar av våra allmänna medel, i stället för det som regeringen föreslår.

Arbetsmarknadsministern tar upp mer yrkesutbildning och lärlingsplatser som en av dessa tre punkter. Visst skulle vi kunna vara med och diskutera det. Det är inga problem. Det är rimligt och riktigt att man satsar mer på yrkesutbildning och lärlingsplatser. Men även detta kräver resurser. Det är inte heller gratis. Då måste man ha en ärlig, uppriktig önskan att verkligen räta ut Beveridgekurvan eller lösa utanförskapet, annars blir det bara ord, ord och ingen handling.

Anf. 88 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Det är alldeles riktigt att det är en frustration från vår sida. Det är helt klart. Vi ser systemskiftet genomföras i väldigt snabb takt. Det är ett ideologiskt systemskifte där ni vill införa låglönejobb i samhället så att det ska bli större skillnad. Jag har vid ett antal tillfällen hört många företrädare för ditt parti, bland annat din partiledare Fredrik Reinfeldt, säga att det måste bli större skillnad. Visst är det ett ideologiskt systemskifte som genomförs.

Du säger att anledningen till att Byggsöf inte ska få fortsätta är att det är i fel fas. Jag tycker att det är i rätt fas. Det är bedrövligt att man inte ska få ta in fler elever och att du drar ned möjligheten till yrkesutbildning vid Byggsöf och för de elever som skulle kunna gå där. Det är bedrövligt att komvux får dra ned sin verksamhet med en tredjedel. Det ingår i ert ideologiska systemskifte. Ni ska se till att människor inte ska kunna få en yrkesutbildning. Ni vill i stället se till att det finns branscher som ni ska skattesubventionera. De ska klippa häcken, dammsuga och passa barn. Det är viktigare för er att det finns en sådan verksamhet än att det finns betongarbetare eller att Alma ska kunna vara snickare. Det är viktigare för er att skattesubventionera sådan verksamhet än att fortsätta med en utbildning som verkligen behövs i dagens samhälle.

Det är därför som vi är så frustrerade över att ni ska skapa ett samhälle med större skillnader.

Dessutom finns det en viss frustration över att du alltid får sista ordet och kommer att påstå att ni har en jobbpolitik. Ni saknar den jobbpolitiken. Det var vi som lade grunden för de jobb som faktiskt kommer nu. Det är inte ni som har skapat dem.

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Monica Green talar återigen om systemskifte. Men sluta nu! Ursäkta! Det systemskifte som har kännetecknat de senaste 25 årens svenska inrikespolitik var när Socialdemokraterna övergav arbetslinjen och i stället stod för en ersättningspolitik snarare än en jobbpolitik. Det permanentade utanförskapet på arbetsmarknaden där var femte svensk i arbetsför ålder står utanför. Jag hörde Göran Persson på första maj säga att jobben inte blir någon valfråga. Med all respekt: Ursäkta, vilken planet befinner ni er på?

I sitt första inlägg pratade Monica Green om att göra större skillnad. Ja, vi vill gärna göra större skillnad i politiken jämfört med den tidigare politiken som permanentade utanförskapet. Just därför behöver vi en jobbpolitik som Socialdemokraterna så länge bevisligen har levt utan. Den jobbpolitiken handlar inte om det mantra Monica Green och andra hela tiden pratar om, nämligen låglönejobb. Det handlar om riktiga jobb i

företag som växer. Jag kan gärna återgå till att beskriva den jobbpolitiken i ett sammanhang.

Det handlar inte, som Monica Green verkar tro, om att lösa all världens problem med mera Amsprogram. Det handlar om en politik som står på tre ben.

För det första ska det löna sig att jobba. Med jobbvdrag och förändringar i a-kassan ökar vi arbetsutbudet, precis på samma sätt som Blair gjorde i Storbritannien och som Clinton gjorde i USA med stor effektivitet.

För det andra ska det bli billigare och enklare att anställa. Det handlar om sänkta arbetsgivaravgifter, regelförändringar och en lång rad andra åtgärder som syftar till att göra det billigare och enklare att anställa och ha anställda, starta och driva företag i Sverige.

För det tredje handlar det om matchningen på arbetsmarknaden. Jag vill sätta arbetsförmedlingen i centrum och vända uppochned på den här verksamheten. Det gör vi på flera olika sätt. Enhetsmyndigheten är ett sådant. Jag noterar att det finns en viss politisk uppslutning kring det.

Det handlar om ett tydligt mål. I stället för att ha ett fyrtiotal delmål för arbetsmarknadspolitiken uttryckt i regleringsbrev, instruktioner och annat finns det ett tydligt mål, och det är att förmedla arbete. Dessutom finns det ett kompletterande mål. Ja, man kan skratta åt det, men det har inte varit den tidigare regeringens politik när det gäller matchningen. Det har ju funnits ett fyrtiotal olika delmål. När jag har läst regleringsbrev och annat har jag uppfattat det som något slags slasktratt i den allmänna politiken. Har det funnits något område som har lidit av problem har det varit Ams uppgift att lösa det. Ams och arbetsförmedlingen ska ha en uppgift, och det är att förmedla arbete.

Därtill ska man ha en kompletterande uppgift, och det handlar just om att hjälpa dem som befinner allra längst ifrån och behöver vår hjälp mest.

När det gäller utbildningar konstaterar jag bara att vi i dagsläget har ungefär 90 000 programplatser inom ramen för Ams. Det är ungefär samma nivå som 2003. Det är 1,8 procent av arbetskraften. Det är en av de högsta siffrorna i Europa. Dessutom kommer arbetsmarknadsutbildningarna i år att vara på samma nivå som 2006. Så var det med det systemskiftet.

Det är dock viktigt att säga att man måste kunna differentiera lite grann i de här utbildningarna och titta på deras olika längder. Vi är fel i konjunkturfasen när det gäller de allra längsta utbildningarna. Och man ska väl ändå undvika att låsa fast personer som har nära till arbetsmarknaden genom att de ska gå olika typer av Amsprogram. Just av det skälet tror jag nog att företagen får vara beredda att ta ett större ansvar när det gäller de allra kortaste utbildningarna. Nu saknar vi lastbilschaufförer i Mälardalen. Det är en utbildning som tar kanske tre veckor som intensivkurs och kostar 25 000–30 000. Då tycker jag inte att det är alldeles orimligt att en företagare som är beredd att betala 1 miljon för en svarv är beredd att betala 25 000 och ett par veckor för att en blivande anställd ska få ett lastbilskörkort. Det kan jag inte tycka är särskilt komplicerat.

Dessutom handlar det om de medellånga utbildningarna. Där finns det 90 000 platser inom ramen för Ams, och det är bra.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 90 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Då kommer vi till slutändan av denna debatt, men jag tror att det finns anledning för oss att återkomma. Vi har inte fått några svar på frågan vad jobbpolitiken innehåller. Vi har inte fått några svar på frågan hur man har tänkt sig att hantera den här Beveridgekurvan eller utanförskapet. Vi har inte fått några som helst svar av Sven Otto Littorin här.

Men timmen är sen, och jag har respekt för att arbetsmarknadsministern kan bli lite trött. Vad som kan vara lite roligt är att det är med trötthet ungefär som när man dricker vin, det vill säga att man plötsligt säger sanningar.

Monica Green pekar på det som är väldigt viktigt och riktigt i den här debatten. Jag försökte resonera mig fram till att få arbetsmarknadsministern att beskriva sin jobbpolitik, men jag lyckades inte riktigt och hade kanske inte trott det heller. Monica gick mer på pudelns kärna och försökte pressa fram en diskussion om systemskiftet. Då gick arbetsmarknadsministern lite grann upp i varv och förnekade det hårt. Han sade: Inte alls, vi vill bara ha det som i USA.

Som tur är finns det protokoll i den här kammaren. Det finns väl anledning att läsa snabbprotokollet i morgon.

Det är just det som det verkligen handlar om som vi vill få upp på banan. Man fintar med vänstern och klappar till med högern. På det sättet kommer man att köra vidare i fyra år. Man kommer inte att lägga sin politik på bordet till beskådande så att man kan få den demokratiskt debatterad och så att man kan få medborgarnas dom över denna. Man kommer att göra allt för att försöka maskera vart man är på väg, men självfallet är det systemskiftet som är lösningen. Det är låglönemarknaderna som är lösningen, precis som i USA.

Anf. 91 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Där hörde vi ett svenskt svar på Brezjnevs, för att alludera till den inledande diskussionen vi förde.

Med all respekt, men Blair var labourpolitiker och Clinton var demokrat. Jag vill inte ha det som i USA. Jag konstaterar bara att just den här delen i den politik de förde har lett till en fantastisk utveckling när det gäller att minska utanförskap och öka sysselsättningen.

När det gäller låglönediskussionen säger jag återigen: Det här är inte en låglönepolitik. Lönerna sätts av arbetsmarknadens parter, och det gör de just i detta nu när vi sitter och diskuterar. Det gör de alldeles utmärkt. Jag har flera gånger tagit motsvarande diskussion när det gäller just rätten för arbetsmarknadens parter att göra det och fördelarna med den svenska modellen. Det har vi inte vare sig i USA eller i England. Jag vill inte importera de lösningar man har i de länderna, eller i Frankrike för att ta några exempel. Jag tycker tvärtom att den svenska modellen under de senaste 70–80 åren har visat sin styrka på det här området och motverkat precis den risk som Patrik Björck tar upp, låglönerisken.

Det är klart att man ändå måste ta intryck, av till exempel Blair. Just i det här fallet, när det gäller ökat arbetsutbud för att se till att få ned arbetslösheten och öka sysselsättningen, finns det en god lärdom att dra för svensk vidräkning.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

14 § Svar på interpellation 2006/07:418 om brister i nystartsjobben

Anf. 92 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Luciano Astudillo har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att undanröja de brister som har följt i nystartsjobbets spår.

Lucian Astudillo skriver i sin interpellation i svepande ordalag om att ”antalet nystartsjobb har hittills varit mycket begränsat”. Jag delar inte denna åsikt.

Det tar tid att etablera ny politik. Vecka 12 hade över 3 600 personer fått nystartsjobb. Det är fler än dem som för ett år sedan efter motsvarande tid hade påbörjat de av den tidigare regeringen införda plusjobben. Och då ska man veta att subventionen för plusjobben var fyra gånger högre.

Inte heller Luciano Astudillos svepande påstående att ”nystartsjobben inte hjälper dem som står längst från arbetsmarknaden” stämmer. Av de 3 600 som nu gått från utanförskap till arbete genom nystartsjobb är ca 30 procent utrikes födda, och ca 9 procent har ett funktionshinder.

Luciano Astudillo lyfter fram nystartsjobbets undanträngningseffekter. Vi vet ännu inte hur stora dessa är, men jag håller det inte för osannolikt att det kan ligga något i Luciano Astudillos farhåga. Undanträngning är ett väl utforskat område inom arbetsmarknadspolitiken. Vi vet att alla lönesubventioner är förknippade med undanträngning. Ibland är emellertid undanträngning en poäng, om den innebär att de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden ges möjlighet att konkurrera om jobben. Vad vi vet om hur nystartsjobben hittills har fungerat tyder på att insatsen har fyllt sin funktion.

Jag vill också gärna peka på att nystartsjobben finns i det privata näringslivet, inte i offentlig sektor. Nystartsjobbare går från att vara bidragstagare till att bli skattebetalare. Att detta är bra för självkänslan är uppenbart. Men det är också så att statens utgifter för bland annat arbetslöshetsförsäkring minskar samtidigt som löneskatt betalas in, och detta sker utan någon ökning av utgifterna för offentlig konsumtion. Effekten när någon börjar ett nystartsjobb är således dubbel. Detta gör att även om man räknar med betydande undanträngningseffekter så blir den samhällsekonomiska nettoeffekten av nystartsjobben positiv.

Jag vill påminna om att denna poäng missades av den tidigare regeringen. Om man som med plusjobben gör tvärtom och begränsar subventionerna till offentlig sektor kan man vara helt förvissad om att även en måttlig undanträngning ger ett samhällsekonomiskt underskott.

Avslutningsvis vill jag påminna om att nystartsjobben inte är ett arbetsmarknadspolitisk program utan en riktad efterfrågestimulans. De utvecklas väl, och regeringen kommer att följa upp nystartsjobben med fler satsningar av samma typ. Redan till sommaren kommer exempelvis riktade efterfrågestimulanser för unga i form av halverad arbetsgivaravgift.

Anf. 93 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag vill börja med att skicka med ett litet beröm till Littorins gamla kolleger i PR-branschen. Nystartsjobb är ett lysande namn. Nu lanserar ni instegsjobb för nyanlända invandrare, också det ett lysande namn. De som kom på de namnen ska verkligen ha beröm.

Men därutöver finns det något i den konstruktion av nystartsjobben som vi socialdemokrater tycker är intressant. För det första: Upplever de som fått jobb att de fått ett riktigt jobb trots att det finns en subventionsgrad under? Dessutom, för det andra: Gillas nystartsjobben av arbetsgivarna trots att subventionsgraden i dag med nystartsjobben är mycket lägre än till exempel den som fanns med de stöd som man kunde få innan?

Att kalla nystartsjobben för en succé redan efter elva dagar, som herr Littorin gjorde, var väl lite magstarkt ändå. Det var ett pressmeddelande som gick ut från Arbetsmarknadsdepartementet.

Svaret i dag är något mer balanserat. Men det verkar ändå finnas en ovilja att medge bristerna med nystartsjobben här i dag. Nystartsjobben skulle ju vara den magiska lösningen som skulle hjälpa alla, långtidsarbetslösa, ungdomar, nyanlända invandrare. Dessutom har jag här i kammaren hört Beatrice Ask lova att nystartsjobben också skulle hjälpa utsatta kvinnor. Men hur många nystartsjobb var det egentligen ni lovade, herr Littorin? Var det 10 000 i månaden som sedan blev 10 000 på ett år? Hur många blir det nu? Det är rätt viktigt för oss att veta, för det påverkar ju budgeten.

Om nystartsjobben skulle vara den här braksuccén, varför införs då instegsjobb och ytterligare sänkningar av sociala avgifter, ytterligare subventioner för att stimulera arbetsgivarna till att anställa folk? De ska också kunna läggas på nystartsjobben, alltså så man subventionerar två olika saker, nystartsjobb på ett instegsjobb. Det är rejäla skattelättnader för företagen så att de ska våga anställa. Samtidigt konstaterar bland annat SNS Valfärdsråd, kompisar till Littorin för övrigt, att sådana här typer av generella skattelättnader oftast är väldigt trubbiga verktyg, som de skriver i en av sina rapporter, och kostar väldigt mycket i förhållande till vad de ger.

Återigen gör sig Littorin skyldig till den ganska ohederliga jämförelsen mellan nystartsjobben och plusjobben. Det kan låta bra i medierna och i en retorisk debatt, men det stämmer illa med verkligheten. För det är ju så, och det vet Littorin, att plusjobben och nystartsjobben riktar sig till helt olika målgrupper. Förr eller senare kommer den jämförelsen att slå hårt tillbaka mot Littorin och regeringen. För när plusjobben var riktade mot en väldigt avgränsad grupp av långtidsarbetslösa är nystartsjobben riktade till en mycket större grupp. Ni säger att 3 600 nystartsjobb skulle vara en succé hitintills, men i teorin är det så mycket som 200 000 arbetslösa inskrivna på Ams och 600 000 inskrivna på Försäkringskassan som kunde få ett nystartsjobb. Av dessa bedömer Ams att det i dag finns

80 000 som skulle kunna få nystartsjobb. Lägg därtill alla dem som lever på försörjningsstöd och har en introduktionsersättning som också skulle kunna ha ett nystartsjobb. Då är 3 600 nystartsjobb väldigt lite. Man skulle kunna kalla det för ett totalt misslyckande. Hur många var det ni lovade egentligen? Var det inte 10 000 nystartsjobb i månaden?

Åter till grundfrågan: Vad avser statsrådet att vidta för åtgärder för att undanröja de brister som följt i nystartsjobbets spår?

Anf. 94 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag vill också ställa några frågor till ministern med anledning av det här. Luciano frågade ju om antalet. Här i kammaren har regeringen varit rimligt precis när det gäller hur många nystartsjobb man har tänkt sig. De 10 000 i månaden finns väl med i budgeten, om jag inte minns fel. Men det finns andra siffror där regeringen har varit väldigt oprecis och glidande. Det gäller hur många som egentligen skulle ha behov av nystartsjobben. Där har vi från talarstolen och under valrörelsen hört att det rör sig om en och en halv miljon människor. Sedan har det varit en miljon, och någon gång har det varit en halv miljon. Oavsett vilken av de siffrorna som gäller så är det alltid för den enskilde arbetslöse hundra procent. Så det kan kvitta.

När det gäller möjligheten för regeringen att lösa problemet tycker jag att sifferexercisen har en viss betydelse. Som Luciano är inne på har det här varit *the magic fix* som ska lösa allt. Och så pratar vi om 10 000. Med utgångspunkten en och en halv miljon känns det som att vi har en liten bit kvar på ett gemensamt problem.

När det gäller huruvida det här är träffsäkert eller inte, om det är en metod som ger mycket för pengarna, finns det många ingångar. Den vanligaste kritiken är ju den Luciano är inne på, att man skjuter med hagelsvärm. Förhoppningsvis träffar några av haglen, och de andra faller ned till ingen nytta, det vill säga de kommer folk till del som skulle ha fått jobb i vilket fall som helst.

För den som hjälps in på arbetsmarknaden är det naturligtvis oerhört positivt och bra, men det känns som att det är en oprecis och därmed dyr metod. Vi har ju inte obegränsat med tillgångar ens under en borgerlig regering.

Det finns ytterligare en dimension i nystartsjobben som man kan ifrågasätta. Det är inte bara detta att det inte finns något tak för hur många som kan vara med. Det finns inte heller något tak, vad jag förstår, för individens inkomst som kan subventioneras med nystartsjobben. Vad jag förstått rör det sig om inkomster som ligger kring 80 000 kronor i månadslön och som subventioneras med den här skattesänkningen. Man kan naturligtvis ifrågasätta om de som gör skäl för 80 000 i månaden tillhör det så kallade utanförskapet. Jag vet inte. Jag har tidigare i talarstolen av en riksdagsrepresentant från den borgerliga majoriteten fått slängt i ansiktet att det inte gör någonting för arbetslösa flyktingar. Jag vet inte hur många arbetslösa flyktingar som får 80 000 kronor i månaden. Sedan kan det naturligtvis kännas lite konstigt för den arbetslösa föräldern som nu går ned från 80 till 70 procent eller från 70 till 65 procent och har en väldigt knepig ekonomisk situation att det finns enskilda individer som av arbetsmarknadspolitiska skäl subventioneras med kanske 30 000 kronor i månaden.

Prot. 2006/07:87

10 april

Svar på
interpellationer

De här effekterna gör att man kan ifrågasätta över huvud taget konstruktionen. Det finns väl anledning till lite självkritik. Jag tycker inte att vi kunnat höra någon självkritik i kammaren. Det skulle vara spännande om vi kunde få höra något från ministern i kväll.

Anf. 95 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ja, självkritisk ska man naturligtvis vara om man förtjänar det. Framför allt ska man göra analyser av effekter efter hand. Det måste man naturligtvis göra.

Jag vill bara konstatera att nystartsjobben naturligtvis inte är den enda lösningen. Det är en åtgärd för att se till att underlätta för framför allt dem som har varit borta länge att komma tillbaka.

Budgetprognosen var 20 000 vid årsskiftet. Det är en prognos, inte en begränsning. Nystartsjobben är konstruerade så att det är en rättighet för den arbetssökande och för arbetsgivaren att kunna ta del av det om man uppfyller villkoren. Ungefär 200 000 är berättigade såvitt jag har förstått det. Jag skulle bli väldigt glad om så många som möjligt av dessa 200 000 faktiskt hade möjlighet att ta del av nystartsjobben. Vad det innebär är att de 200 000 personer som i dag lever med en bidragsförsörjning i stället blir skattebetalare. Om någon i extremfallet skulle tjäna 80 000 kronor i månaden skulle arbetsgivaravgiften i det fallet vara ungefär 25 000 kronor, som man avstår att ta in, men i stället skulle det ge skatteinkomster på 40 000 plus. Även i detta perspektiv är det bra, plus att det är en person som bidrar till tillväxt och välfärd. Det här är ett extremfall.

I verkligheten visar det sig att nästan fyra av tio av dem som hittills har fått jobb har varit inskrivna i arbetsförmedlingen längre än två år. Det är naturligtvis väldigt glädjande att de har haft en så stor möjlighet att komma tillbaka. Knappt var fjärde är ungdom, 20–24 år. Nästan en av tre är född utomlands, var tionde har funktionshinder och var fjärde har grundskola som högsta utbildning. De allra flesta av dessa är inte några höginkomsttagare.

Jag har en väldigt söt historia från för något år sedan. Det var en liten pojke som gick med sin pappa på en strand. Det var dagen efter en rätt intensiv storm. Stormen hade blåst upp svallvågor på stranden, och ett stim fiskar låg på stranden och kippade efter andan. Den lille killen sprang fram till fiskarna och slängde i dem en och en. Pojkens pappa tröttnade till slut och sade: Lille vän, kom så går vi hem, du kan inte rädda alla de här fiskarna ändå. Nej, sade killen, det kanske jag inte kan, jag kanske inte kan rädda alla fiskarna, men för den här fisken är det viktigt.

Det tror jag lite grann är det som Patrik Björck var inne på. För den enskilde person som vi nu pratar om, som går från ett långt utanförskap och kommer in i ett arbete, ett arbete vilket som helst på arbetsmarknaden, med den skillnaden att arbetsgivaravgiften är borttagen under lika lång period som han har varit långtidsarbetslös, innebär det här en hundra procentig skillnad. Jag tycker att det är det vi ska ta fasta på och jobba vidare på naturligtvis.

Nettoeffekten är oerhört positiv samhällsekonomiskt, och den är fullständig för den som har möjlighet att få ett nystartsjobb. Ungefär 200 000 är berättigade. Vår prognos har varit runt 20 000 vid årsskiftet. Vi hoppas

Anf. 96 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det är symtomatiskt att Littorin använde nästan halva sin talartid till att berätta en berättelse. Jag har hört samma historia om snäckor som var levande och som behövde kastas i. När man nu tycker att det är så viktigt för den här enskilda människan, varför rycker ni då undan allt stöd för alla de människor som hade en arbetsmarknadsutbildning, en praktik, ett lönebidrag eller ville starta eget företag men inte får starta-eget-bidrag ens i dag? För de människorna hade det varit lika viktigt. Du kan inte använda berättelser och säga: Kolla nystartsjobben, de magiska nystartsjobben kommer att lösa allting.

Sedan medger Littorin en brist. Jag ska meddela Littorin att en av era statssekreterare medger att undanträngelseeffekten av nystartsjobben är ungefär 70 procent. Det är det ni själva räknar med, och det är ganska högt räknat. Det beror på den här frivilligheten. Det är arbetsgivaren och den som är arbetslös som själva kan styra det. Jag ska citera Anders Forslund, IFAU:s biträdande chef, som säger så här: Risken för undanträngelseeffekten är högre för nystartsjobben jämfört med anställningsstöden. Vid anställningsstöd skulle en kontroll göras att personen i fråga inte kunde få ett jobb utan subvention.

Det är orsaken till att undanträngelseeffekterna är så stora med nystartsjobben. Men det finns fler brister, och Littorin har knappt berört dem. Sju av tio nystartsjobb har gått till män, trots att handeln och restaurangbranschen är branscher som är överrepresenterade bland dem dit nystartsjobben har förmedlats. Vi har det problem som min kollega Patrik Björck talade om. Det förmedlas nystartsjobb med löner på 60 000–80 000 i månaden. Det är inte till människor som står långt borta från arbetsmarknaden.

Littorin slår sig för bröstet och säger: Nystartsjobben har i alla fall hjälpt de utrikesfödda. En tredjedel har gått till de utrikesfödda, och det är en succé. Det är inte så konstigt. En tredjedel av dem som är inskrivna på Ams har utländsk bakgrund. Det är inte konstigt att ungefär en tredjedel av nystartsjobben går till dem. Lägg därtill alla dem som uppbär försörjningsstöd, sjukersättning, introduktionsersättning, då är det inte en bra lösning för många av dem som har utländsk bakgrund. Endast 4 procent av nystartsjobben har till exempel gått till nyanlända invandrare. Det är en av de grupper som ni skulle hjälpa. Där ger nystartsjobben mer subvention och stöd till arbetsgivarna.

Väldigt få äldre har kunnat få nystartsjobb. Det är ungefär 5 – jag hörde Littorin säga 8 – procent eller däromkring. Väldigt få äldre gynnas av det här stödet, trots att den gruppen har bättre villkor vad gäller nystartsjobben. Dessutom är det en grupp som är överrepresenterad bland de långtidsarbetslösa. Så mycket som 75 procent av nystartsjobben har gått till individer med minst gymnasieutbildning, bara en fjärdedel har gått till personer som har högst grundskoleutbildning. Det motsvarar förvisso befolkningen, det säger Ams i sin rapport, men det motsvarar inte den grupp arbetslösa som vi har. Just låg utbildning är ett problem för många människor i den arbetsmarknad vi har i dag i Sverige. Det är en utsatt grupp, en bräcklig grupp. Det är sådana man skjuter med hagel-

*Svar på
interpellationer*

gevär. En del får hjälp, men den stora gruppen får absolut inte det stöd som de skulle ha behövt.

Ni har också hävdats att nystartsjobben är en bra åtgärd för unga, men, herr Littorin, just nu slår ni rekord i långtidsarbetslöshet bland unga människor. Det är uppemot 200 procent högre än förra året. Ni slår rekord i antalet långtidsarbetslösa ungdomar. Varför ska ni ha mer av den här typen av generella skattesänkningar när de inte verkar ge några resultat?

Din ovilja till självkritik, Littorin, kommer att bli ditt fall. Så är det. Du proklamerade att det var en succé efter elva dagar. Så är det inte.

Anf. 97 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Det var kanske för mycket begärt att tro att vi skulle få höra ministern uttala självkritik. Jag kan på något sätt förstå det. Om man vinner ett val på att man ska ordna jobb åt folk, och man sedan inte har en politik att fylla ut med mer än nystartsjobben, vill man naturligtvis inte gärna tillstå att det finns några som helst problem. Om det finns några som helst problem med en åtgärd som syftar till att 10 000 av de en och en halv miljonen som finns i utanförskapet ska stöttas har man någonstans sågat av alla möjligheter till att få någon form av respekt från väljarna.

Frågorna kvarstår. Det skulle vara klädsamt med lite mer ödmjukhet. Vi socialdemokrater vet att även om man har en god vilja är det svåra frågor, och även om man är beredd att satsa resurser är det en materia som är svår att hantera. Även om vår politik har varit mer framgångsrik än de flesta andra länders, och mycket mer framgångsrik än den i USA, som Littorin syftar att föra landet mot, även om vi har sådana bekymmer är vi beredda att vara självkritiska, diskutera och se problemen. Skillnaden är att vi har ett batteri av åtgärder. Vi har en politik. Vi tillför resurser. Vi har en ärlig vilja att lösa problemen. Då kan vi kosta på oss att vara självkritiska och se att en del av våra olika uppdrag och metoder kanske inte träffar helt rätt. Vi kan vara beredda att diskutera om de ska justeras, men ni är inte beredda att diskutera ett kommatecken i ert enda förslag.

Anf. 98 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag är tvungen att ställa några frågor. Jag hade inte tänkt att gå in i debatten, men du bjöd faktiskt in till det, Sven Otto Littorin.

Man blir lite nyfiken på ditt sätt att räkna. Det låter lite planhushållning över det hela, och det är möjligt att du attraheras av de tankarna. Du tog fram exempel på att du tjänar så mycket pengar på att anställa i dessa nystartsjobb – 40 000 plus i månaden på dessa höginkomsttagare. Då blir man lite nyfiken på varför inte alla arbetslösa anställs. Om man tjänar så mycket pengar på att de som nu går arbetslösa får ett jobb skulle de kunna jobba i skolan, vården, omsorgen och hemtjänsten i dag. Pengarna kommer tillbaka i skattemedlen och genom att någon utför ett arbete.

Jag kan inte låta bli att ställa dessa frågor eftersom du själv sade att du skulle tjäna så mycket på att de kommer ut i arbete. Varför inte ta alla? Då tjänar man mycket på det.

Jag har ytterligare några frågor som Luciano Astudillo tangerade. De gäller kvinnorna och ungdomarna. Varför är det så få kvinnor som får

dess möjligheter? Varför är det så få kvinnor som faktiskt får nystartsjobb? Det är likadant för ungdomar.

Du påstod tidigare i dag att du har en jobbpolitik. Vi menar att ni inte har det utan att det i själva verket är ett ideologiskt systemskifte som genomförs nu. Det ska vara större skillnader i samhället. Ni uppmuntrar till låglönejobb inom ramen för hushållsnära tjänster. Det är kanske där kvinnorna ska jobba. Är det vad Sven Otto Littorin menar? Ska de hänvisas till att dammsuga och passa barnen? Eller vart ska de ta vägen om de inte attraheras av de jobben?

Du tog tidigare också upp ett exempel från USA. Jag skulle vilja varna för att slå in på den vägen. Där finns låglönejobb. Där klarar man sig inte på ett jobb per dag utan man måste ha två jobb. Jag har träffat några kvinnor som tvingas till detta – det finns även män. För att över huvud taget få ihop till en lön att leva på för sig själv och barnen måste man ha två jobb.

Innebär det ideologiska systemskifte ni har startat att det ska vara större skillnader och flera människor med låg utbildning? Ni drar in på möjligheterna på komvux. Ni förändrar högskolan så att det inte blir möjligt att använda sig av 25:4. Ni förändrar gymnasieskolan så att det inte blir möjligt att läsa vidare på högskolan. Det blir ett A- och ett B-lag i gymnasieskolan.

Det är tydligt i varje politikområde att det här är ett ideologiskt systemskifte. Ni vill ha större skillnader, och ni ska ha större skillnader inom lönespannet. Ni tror på en politik som innebär att om man tjänar lite vill man arbeta hårdare. Då ska man jobba sig upp i lönespiralen. Det är så man har det i USA, och där ställs människor utanför. Jag vill varna för den modellen.

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det är naturligtvis lätt, Monica Green, lite roligt och ser bra ut i protokollet att hålla på och tillskriva mig och regeringen en politik som vi inte står för. Det vore klädsamt att få höra lite grann om Socialdemokraternas politik. Men det kan vi ta i en annan debatt. Det kommer säkert tillfällen till det också.

Monica Green ställde en fråga: Varför inte anställa alla arbetslösa om det är så bra? Det är inte vi som anställer. Det är de privata arbetsgivarna som anställer. Det är hela konstruktionen för nystartsjobben.

Jag kan citera vad jag sade i mitt interpellationssvar: ”Jag vill också gärna peka på att nystartsjobben finns i det privata näringslivet, inte i offentlig sektor. Nystartsjobbarna går från att vara bidragstagare till att bli skattebetalare. Att detta är bra för självkänslan är uppenbart. Men det är också så att statens utgifter för bland annat arbetslöshetsförsäkring minskar samtidigt som löneskatt betalas in – och detta sker utan någon ökning av utgifterna för offentlig konsumtion.”

Det är just därför det är en samhällsekonomisk nytta att så många som möjligt blir anställda i privat sektor och blir skattebetalare. Det är just därför som konstruktionen är som den är.

Sedan var det frågan om USA och sänkt skatt. Jag konstaterar att jag tycker att det Clinton och Blair gjorde var bra. Det var något som ur världsekonomisk synvinkel var mer av en vänsterpolitik, nämligen att man sänkte lågavlönades skatt på arbete. Clinton gjorde det, och Blair

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

gjorde det. Det har varit en viktig politik för att se till att det lönar sig bättre att arbeta. Det är det internationella sättet att öka arbetsutbudet. Det var det jag refererade till. Hur många gånger Monica Green än attackerar mig för denna låglönelinje blir den inte mer sann bara därför att Monica Green pratar om det ytterligare 10 000 gånger och försöker klistra på ett systemskifte – som är det som Monica Greens parti står för.

Låt mig ta ett exempel på detta systemskifte som kopplar an till Luciano Astudillos diskussion. Ni lämnade efter er 100 000 ungdomar under 24 års ålder som står utanför arbetsmarknaden. Vi ligger trea från slutet i EU:s statistik över total ungdomsarbetslöshet. Den nästan fördubblades under förra mandatperioden. Med all respekt, men är det inte så att när vi pratar självkritik att ni någon gång kunde andas just lite självkritik i den delen? Det hör jag inte mycket om. Det är verkligen inte Socialdemokraternas styrka.

Undanträngningseffekten i nystartsjobben var en av de ursprungliga frågorna i Luciano Astudillos interpellation. Den är hög, kanske uppåt 70 procent. Men den är ändå acceptabel eftersom både den samhällsekonomiska och den personliga nyttan av nystartsjobben är positiv.

Det är naturligtvis alltid så att Luciano Astudillo vill föra en politisk fajt med mig. Det är naturligtvis helt i sin ordning, rimligt och naturligt. Det är också intressant att notera efter Mona Sahlins installationstal och ytterligare intervjuer att Mona Sahlin har pratat mer positivt om nystartsjobben. Luciano Astudillos uttryckssätt i dessa diskussioner – om vi tittar tillbaka i protokollen – är lite annorlunda.

Jag är definitivt beredd att lyssna på om det går att göra förbättringar när det gäller nystartsjobben som vi kan bygga vidare på. Vi måste naturligtvis konstatera att det har gått tolv tretton veckor, och vi kommer att ha många tillfällen att göra ordentliga utvärderingar. IFAU kommer säkert att göra det. Då kommer vi säkert att hitta områden där vi kommer att kunna göra ytterligare förbättringar. Det kommer säkert att finnas politiska skiljaktigheter angående en del av de förbättringarna, men man kan åtminstone bjuda upp till dans!

Anf. 100 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag anar en gnutta självkritik i slutet, om jag ska vara snäll och tolka Littorin så. Ams säger att 80 000 skulle kunna få ett nystartsjobb i dag, och bara 3 600 har fått det. Löftena under valrörelsen var ungefär 10 000 i månaden. Det är klart att det inte har varit en lyckad start för nystartsjobben, hur mycket Littorin än vill göra gällande att det har varit det. Ett pressmeddelande skickades ut elva dagar efteråt där Littorin proklamerade nystartsjobbets förträfflighet.

Det är ändå illavarslande att man fortsätter på samma spår. Det handlar om generella skattelättnader, som träffar väldigt spritt. Det är det samma när det gäller stödet till unga, instegsjobben och konstruktionen kring det. Det hjälper inte dem som absolut behöver det allra mest, utan det blir generella skattelättnader, som många gånger gynnar företag som sannolikt ändå hade anställt.

Jag har radat upp flera problem och brister i nystartsjobben, bland annat undanträngningseffekterna. Det är bra att höra från borgerligt håll att man måste tillåta lite undanträngningseffekter, för under alla år vi har regerat har vi fått den kritiken. Det är intressant att höra en borgerlig politiker försvara arbetsmarknadspolitiken på det här sättet.

Det är fortfarande så att sju av tio nystartsjobb har gått till män. Och trots att branscher där kvinnor är överrepresenterade finns med bland de branscher som har fått flest nystartsjobb är det ett problem. Det finns flera fall där de som har fått nystartsjobb uppbär löner på 60 000, 70 000 och 80 000 kronor. Det hjälper inte ungdomar i den utsträckning som Littorin gör gällande. Det hjälper inte nyanlända invandrare, som Littorin gör gällande.

Vi kommer att fortsätta att kritisera och debattera de brister som finns i nystartsjobben.

Anf. 101 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Det blir väldigt tydligt när Sven Otto Littorin drar i gång sin retorik: Nej, vi ska inte satsa på jobb inom den offentliga sektorn, för det blir för dyrt. Men vi ska gärna skattesubventionera sådana här nystartsjobb på ett brett sätt. Det är mycket bättre och tillåtet.

Jag menar fortfarande att kvinnorna inte har fått chansen i nystartsjobben. Jag menar fortfarande att de här pengarna skulle kunna användas på ett bättre sätt, till exempel inom vården och hemtjänsten, eftersom du själv i ett tidigare inlägg har sagt att du tjänar så mycket pengar på dina skatteintäkter om människor verkligen gör ett arbete. Kvinnorna har fortfarande inte fått jobben.

Ert systemskifte kvarstår genom att ni vill uppmuntra till låglönejobb. Du försvarar politiken i USA och säger att det är rätt att sänka skatterna där. Men vi har ju sett vad det har lett till i USA. Det leder till att de som tjänar lite tjänar ännu mindre och att de måste ha två jobb för att klara sig. Det är ingen bra väg att slå in på.

Om det är den ideologiska väg som Sven Otto Littorin med högerregeringen tänker gå vill jag varna för det. Vi har varit framgångsrika i Sverige genom att vi har valt en annan modell, den generella välfärdspolitikens modell. Ni har visserligen kritiserat den, men den har varit väldigt framgångsrik. Vi har haft människor i arbete i offentliga sektorn, och vi har klarat oss med bra utbildningar. Vi har också haft en bra politik med möjlighet för parterna att träffa avtal, vilket har lett till att vi har hållit uppe lönerna eftersom vi har bra försäkringssystem. Det slår ni nu undan benen för. Detta är ett systemskifte.

Anf. 102 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ja, Monica Green rör sig över stora fält nu. Det är uppenbart att Monica Green inte gillar nystartsjobben. Då kan jag inte annat än att sluta mig till att det finns vissa spänningar inom den socialdemokratiska riksdagsgruppen, eftersom hennes partiledare har uttalat sig positivt om dem. Det går inte ihop.

Inkomstskillnaderna i USA minskade när Clinton var president, som ett resultat av skattesänkningar för låginkomsttagare. Jag tycker att det är en intressant politik, att den som tjänar lite får mer över i plånboken. Det tycker uppenbarligen inte Monica Green.

Luciano Astudillo! Ja, vi sade hela tiden – det står också i budgeten – att budgetprognosen är en stock om 10 000 nystartsjobb i snitt varje månad. Det betyder att vi nu när vi befinner oss på knappt 5 000 har nått knappt hälften. Är jag nöjd med det? Nej, jag skulle naturligtvis, som jag sade, vilja att det var många fler. Det finns kanske 200 000 personer som är berättigade – detta är en rättighet – och jag skulle naturligtvis vilja att så många som möjligt av dem hade möjlighet att få det.

Luciano Astudillo nämner fyra delar, och det är dels undanträngning, dels kvinnor och män, dels ungdomar och dels invandrare. Låt mig försöka resonera snabbt.

Ungdomar: En fjärdedel av nystartsjobben har hittills gått till ungdomar. Det är ganska bra, men det räcker inte. Ni lämnade efter er ett oerhört mycket större tomrum när det gällde just ungdomsarbetslösheten. I morgon kommer vi att skicka förslaget om jobbgaranti för unga på remiss, och vi kommer att kunna presentera ett och annat som vi hoppas få diskutera senare.

Invandrare: Ungefär en tredjedel av nystartsjobben har gått till invandrare. Det är ganska bra. Jag skulle naturligtvis vilja att det var många fler, och därför blir också instegsjobben ett viktigt instrument för att få in fler invandrare på arbetsmarknaden.

Undanträngningen har jag berört. Även med 70 procents undanträngning är det samhällsekonomiskt lönsamt, och naturligtvis finner vi den lönsam.

När det gäller kvinnor och män har jag sagt tidigare, vilket jag gärna upprepar, att det är ett orosmoln som vi måste följa och titta närmare på. Vi har valt att lägga nystartsjobben i privat sektor, och där är fördelningen 60–40. Nu är den 70–30 på nystartsjobben, och det är inte tillräckligt bra. Men jag vill poängtera att detta med nystartsjobb är en rättighet, inte någonting annat.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2006/07:419 om privatisering av arbetsförmedlingar

Anf. 103 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig vilka åtgärder jag vidtagit för att privatisera arbetsförmedlingarna och hur långt mina ambitioner sträcker sig vad avser så kallade kompletterande aktörer.

Mina ambitioner är att effektivisera arbetsförmedlingen så att den bättre bidrar till en fungerande matchning och motverkar utanförskapet. Arbetsförmedlingen ska ha ett tydligt fokus på matchningen.

Det finns inga planer på att privatisera den offentliga arbetsförmedlingen, men förmedlingsverksamheten måste blir mer diversifierad. Det innebär att den offentliga arbetsförmedlingen ska kompletteras med andra aktörer. Syftet är att bättre fånga upp individens förutsättningar och

utnyttja den samlade kompetens som finns på arbetsmarknaden. Det kan vara aktörer inom offentliga och privata sektorer men också fackliga organisationer. Därmed kan den sökande snabbare få matchningsstöd utifrån sina behov och möjligheter.

Regeringen har gett Ams uppdraget att se till att kompletterande aktörer blir en del av tjänsteutbudet. Det är alltså Ams som avgör hur förmedlingsverksamheten kompletteras effektivast med andra aktörer och hur dessa blir ett naturligt inslag i arbetsförmedlingens tjänsteutbud.

Anf. 104 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Sven Otto Littorin för svaret. Det klargör en del. Regleringsbrevet är lite öppet skrivet just på det här området och öppnar för att gå vidare med en fortsatt privatisering av förmedlingsverksamheten. Det är också allmänt känt att det hos er borgerliga finns en ideologisk övertro på att privat verksamhet i alla lägen är bättre än offentligt driven och finansierad verksamhet. Det är klart att det för oss socialdemokrater kan finnas fog för oro.

Med det svar jag har fått kan jag konstatera att det inte kommer att ske en avreglering eller privatisering av förmedlingsverksamheten. Den dörren uppfattar jag att Littorin definitivt har stängt med detta svar. Vi socialdemokrater tar honom på orden här.

Det är ett viktigt besked för alla dem som är eller i framtiden blir arbetslösa. Alla ska nämligen garanteras ett högkvalitativt stöd också i framtiden.

Det är också ett viktigt besked för alla dem som arbetar i Ams och på arbetsförmedlingarna. Hela Ams organisation är nu under kraftig omvandling, och var man landar vet vi inte riktigt i dag. Det vi däremot vet är att Ams har fått sina resurser kraftigt reducerade, med så mycket som 500 miljoner, vilket motsvarar 1 200 anställda på två år.

Vi socialdemokrater ser positivt på att det finns många olika aktörer som vill hjälpa de arbetslösa. Det har länge funnits olika utbildningsordnare som har stöttat arbetslösa. Det har länge funnits olika samarbeten mellan arbetsförmedlingar och bemanningsföretag.

Nu ska alltså förmedlingsverksamheten på försök utföras av andra aktörer i tre regioner, enligt Bo Bylunds pressmeddelande och artikel i Dagens Industri. Och den verksamheten ska utvärderas. Jag hoppas att Littorin tar till sig av resultaten. Men jag vill ändå passa på att berätta för Littorin att liknande försök har gjorts tidigare av Ams. Jag tror att det var under den tid som Littorin var riskkapitalist, så han kan ha missat det. Jag ska lämna över den utvärdering som gjordes av det projektet. Jag har den här. Den gjordes av Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning i Växjö. Då vann den offentliga arbetsförmedlingen över ett privat bemanningsföretag. Jag kan stolt meddela att arbetsförmedlingen fanns i Malmö. Det var ett pilotprojekt, och det genomfördes i form av en tävling. Ta vara på de erfarenheterna, Littorin!

Jag ser gärna kompletterande matchning. Men gå inte miste om de effektivitetsvinster som finns i att ha en nationellt driven politik på det här området! Det gäller möjligheter till målstyrning av arbetsmarknadspolitiken samt att vi med den nationella och sammanhållna arbetsförmedlingsverksamheten ändå får en kompetens som det är oerhört viktig att värna

Prot. 2006/07:87

10 april

*Svar på
interpellationer*

om. Ge Ams en rejäl chans att göra ett bra jobb! Det kan man känna en viss oro för med tanke på de nedskärningar som väntar två år framöver.

Men det finns flera fallgropar med en kompletterande förmedlingsverksamhet. Jag vill ändå ställa en del frågor kring det, resonera lite högt. Hur avser Littorin att garantera likvärdig behandling och god kvalitet när det gäller den service som ska ges arbetslösa? Och hur avser han att förhindra att bemanningsföretagen plockar russinen ur kakan?

Anf. 105 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag är faktiskt väldigt glad över statsrådets initiativ i den här frågan och att vi nu äntligen får se det här. Jag och Miljöpartiet tillhör nämligen dem som har blivit mer och mer positiva till bland annat bemanningsföretagens verksamhet. De har på ett föredömligt sätt hjälpt många att komma in på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att se detta som ett komplement.

Jag håller med om mycket av det som Luciano tog upp här. Det måste säkerställas att det finns en nationell arbetsförmedling. Det får man inte dra undan mattan för. Jag vill gärna ha ett klargörande kring detta. Hur säkerställer statsrådet detta, så att det inte blir som Luciano sade tidigare, att de plockar russinen ur kakan. Det är väldigt viktigt.

Nu är detta ett nytt försök, säger statsrådet. Då är frågan: Är detta inom befintlig ram? Kommer regeringen att tillsätta mer pengar för att ge likvärdiga resurser till det här? Hur har intresset varit? Har du haft kontakt med till exempel de fackliga företrädarna? Hur ser de på detta initiativ? Kan de hjälpa till? De har ju i mångt och mycket väldigt bra kunskap om hur arbetsmarknaden ser ut på lokal nivå. De kan vara till hjälp inte minst för arbetsförmedlingen men också, framför allt, för att man ska få arbetssökande att komma in på rätt sorts arbete. Det skulle vara väldigt intressant om statsrådet skulle kunna utveckla detta något. Jag ser fram emot svaret.

Anf. 106 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Hur många interpellationsdebatter har du och jag haft, Luciano Astudillo? Det är kanske ett tiotal. Det är första gången som jag verkligen känner att jag faktiskt håller med dig.

Jag tror att det är oerhört viktigt att ha ett nationellt sammanhållet ansvar för arbetsförmedlingen. Jag vill till och med tydliggöra det ansvaret lite grann just genom att verka för en enhetsmyndighet med ett tydligt mål. Inom ramen för det målet måste man dock kunna öppna upp för just kompletterande aktörer. Därför är begreppet ”kompletterande” viktigt. Detta kan jag säga för att svara på Luciano Astudillos andra fråga, nämligen: Hur undviker vi att man plockar russinen ur kakan? Den risken finns naturligtvis. Skulle man ha en fri upphandlingsrätt i fråga om förmedlingstjänster eller någonting i den stilen är det klart att vi skulle se bemanningsföretagen ta de lättaste jobben att förmedla. Sedan skulle den nationella statliga arbetsförmedlingen vara kvar med det som är jobbigast. Det är klart att man då skulle få problem. Det ligger ju i sakens natur att man, om man har hela bredden, kan jobba med de lätta och de svåra fallen samtidigt och med kontakter med arbetsgivare och annat på det sätt som jag tror är nyttigt och bra.

Hur försöker jag säkerställa detta? Ja, det är ju Ams som handlar upp den här typen av tjänster. Det är, så att säga, säkerställandet. De har sin övergripande instruktion och sitt regleringsbrev. De har sitt övergripande ansvar men kan sedan öppna upp.

Jag ska försöka beta av alla frågorna. Ulf Holm frågade om kontakterna och intresset från andra. Jag vill gärna hoppa rakt in i detta, för det antyder lite grann om hur detta är. Ja, bemanningsföretagen är av naturliga skäl oerhört intresserade. Och de är frustrerade över att vi inte går oerhört mycket längre och har något slags förmedlingspeng och vad det nu kan vara – det kommer jag inte att medverka till.

Bo Bylund och Ams har nu tagit initiativ till ytterligare ett antal försöksverksamheter som syftar till att fortsätta på den försöksverksamhet som vi hörde Luciano Astudillo referera till – man har tittat på verksamheten i Malmö. Men det handlar också om att försöka hitta olika betalningsmodeller. Som jag har förstått det har man tidigare inte riktigt hittat modellen för hur detta ska hanteras. Ska det vara något slags grundavgift och sedan något slags bonussystem, eller hur ska man utforma detta? Detta syftar en del av den här verksamheten också till. Det handlar om samarbetsformer, betalningsmodeller och utvärderingsinstrument för att se till att man hanterar detta på bästa sätt.

Nu har jag inte den exakta siffran i huvudet. Bemanningsföretagen har ju många verksamheter. Men om jag minns rätt omsätter förmedlingsverksamheten ett par hundra miljoner per år. Det kan jämföras med Ams 5 miljarder i anslag. Inte ens om bemanningsbranschen hade tredubblat sin insats på det här området hade man nått upp till en tredjedel av det som Ams gör i dag. Det gör ju att man inte ska hysa alltför stor förhoppning även om man råkar vara väldigt intresserad av kompletterande aktörer. Det måste finnas ett fortsatt nationellt ansvar.

Likvärdig behandling och god service – ja, det tycker jag ligger i grunduppdraget. Om man ska ha, som jag tycker är helt rätt, ett nationellt sammanhållet ansvar är det en av grundparametrarna. Det framgår också av både regleringsbrev och instruktion och annat.

Detta ska inledningsvis lösas och finansieras inom befintlig ram. Det är så man, så att säga, testar sig fram här.

Vi har bett Ams att återkomma till oss den 8 augusti med en redovisning av hur läget faktiskt ser ut i dag. Vi har nämligen lite dålig redovisning av hur man hittills har jobbat med detta och vill gärna ha mer redovisat hur det går till och hur man avser att sätta i gång dessa insatser, dessa pilotprojekt framöver.

Jag kommer tillbaka i min nästa replikrunda med en sak till. Det hinner jag inte nu.

Anf. 107 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det är intressant. Vi hade tidigare en debatt om nystartsjobben där jag meddelade Littorin att vi socialdemokrater tycker att det är en intressant konstruktion i den insatsen, även om vi tycker att det finns mycket att korrigera. Nu tycker vi ungefär lika vad gäller matchningsverksamheten. Vi får väl hoppas att Littorin säger en sak och också gör den under hela mandatperioden. Vi har ju upplevt i andra sammanhang när det gäller arbetsmarknadspolitiken att Littorin är väldigt duktig

på att säga en sak och göra precis det motsatta. Men vi tar honom på orden. Vi får väl försöka lita på honom den här gången.

Det är ett problem att Ams ska göra detta inom befintlig budget, som Littorin säger. Kom ihåg att ”inom befintlig budget” innebär att Ams ska göra detta under en period då Ams ska dra ned på sin verksamhet med 500 miljoner, vilket motsvarar 1 200 anställda på två år! Det kan vara svårt att hitta bra verktyg och metoder för att göra det inom den ramen.

En idé för att garantera likvärdigt bemötande tror jag skulle kunna vara att man utfärdar licenser för de bemanningsföretag eller andra aktörer, fackförbund till exempel, som vill bedriva den här typen av verksamhet. Det kan ju vara en form av kontrollmekanism när det gäller att man har en sjyst syn på det här och att man inte får vägra vissa arbetslösa, till exempel människor som står längre bort från arbetsmarknaden. Det är två verktyg som skulle kunna användas.

Det är skönt att höra att Littorin stänger igen dörren så rejält. Jag har bland annat tagit del av branschorganisationen Bemanningsföretagens tidigare chef Eva Östling Olléns tänkande kring detta. Hon tycker att det är för tidigt, som hon uttrycker sig, att lämna över hela uppdraget till utomstående aktörer. I det ligger underförstått att hon förr eller senare vill ta över allt detta och privatisera det, men Littorin har ju lovat att det inte ska ske. Det är skönt.

Jag vill ändå avslutningsvis passa på att berätta att jag personligen har varit väldigt engagerad i det här med matchning. Jag har varit aktiv i en fotbollsförening i Malmö som heter Mabi och som är aktiv i Rosengård.

Vi har som ideell fotbollsförening haft ett samarbete med kommunen. Vi har tagit emot arbetslösa från kommunen och använt våra nätverk via till exempel sponsorer och de kontakter vi har med kommunal verksamhet för att få ut arbetslösa på jobb. Det tycker vi har fungerat väldigt bra i klubben.

Jag har nu lämnat klubben, men jag ordnar gärna ett besök dit. Det behöver inte alltid vara av vinstintresse, utan det kan finnas andra intressen och andra orsaker till att man bedriver den här typen av verksamhet. Det är ju så att en fotbollsförening har andra nätverk än en arbetsförmedling eller en kommunal handläggare. Dessutom möter man den arbetslöse på ett annat sätt, även om man kan ha samma typ av krav på en klubb när det till exempel gäller vilken uppföljning det ska vara för de arbetslösa.

För övrigt inspirerade just detta socialdemokratin till att i sitt valmanifest under valrörelsen lansera förslaget om jobbagenter. Jag tycker att Littorin ska kolla på den idén och se om han också kan ta till sig den.

Anf. 108 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag ska försöka vara lika fast i detta som när det gäller arbetsrätten och den svenska modellen. Så är det med det!

Ja, jag tittar nog gärna på detta med licenser, jobbagenter och annat. Det finns all anledning att vara öppen i sinnet för detta.

Jag tycker att det som Luciano Astudillo berättar om Mabi i Malmö visar precis detta att det finns bra många organisationer och föreningar – det kan vara privata företag också – som brinner för att hjälpa till att slussa personer tillbaka i arbete. Kan man hitta en lämplig modell för att

hantera det inom ramen för Ams övergripande nationella ansvar är väl det alldeles utmärkt!

Ulf Holm efterlyste kontaktytor – vilka kontakter jag har. Det är inte alls många dagar sedan som fyra Sacoförbund meddelade att man just drar i gång en arbetsförmedling. Jag har träffat Sveriges Ingenjörer och pratat om detta. De har ett rätt intressant mål, nämligen att var fjärde medlem ska byta jobb varje år. Det målet har de av två skäl. För det första menar de att det är det bästa sättet att byta jobb och höja sin lön på riktigt. För det andra får man därigenom väldigt mycket av lärande på jobbet. Genom att byta jobb får man nya arbetsuppgifter och nya sammanhang.

Jag tycker att det är en oerhört intressant målsättning. Den funkar naturligtvis inte överallt på arbetsmarknaden, det inser jag också, men det funkar för dem. Det är klart att nästa naturliga steg blir att man för att underlätta kan se till att ens medlemmar är förberedda på att byta jobb med olika typer av internutbildningar, att sätta press på arbetsgivaren att erbjuda den typen av lärande på jobbet och vad det nu kan vara. Det handlar också om att kunna erbjuda en arbetsförmedling för sina medlemmar, om man får uttrycka det så. Det är en variant som tillsammans med den variant som Luciano Astudillo berättar om – Mabi i Malmö – är typexempel, tycker jag, på den typen av goda kompletterande aktörer som vi måste hitta bättre fungerande system rent praktiskt och ekonomiskt för att kunna hantera.

Om vi skulle titta kanske 10, 15 eller 20 år framåt i tiden ser jag framför mig – det här är rena spekulationer ska jag säga – att kanske vart tionde jobb är förmedlat av en kompletterande aktör. Ja, det är kanske bra! Jag tror att det är till nytta både för den enskilde och för arbetsförmedlingarna som kan hitta kompletterande sätt att arbeta på som man också kan föra in i sin egen organisation.

Titta på Trygghetsstiftelsen och Trygghetsrådet som på ett bra och effektivt sätt jobbat med kompletterande aktörer i sina olika programverksamheter med ett väldigt gott resultat och till en bra kostnad. Det tycker jag kan kännas som ett gott föredöme.

Det här blev väl en trevlig liten debatt! Det tackar vi för!

Anf. 109 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag ska bara summera debatten och tacka Littorin för löftet om att hålla fast vid att inte avreglera och privatisera förmedlingsverksamheten. Det tycker vi socialdemokrater är ett viktigt besked, och vi kommer att stödja Littorin i det.

Vi känner ändå en viss oro. Vi är inte oroliga för Littorin, men tänk om han är lika ensam i regeringen och de övriga allianspartierna när det gäller detta som han är när det gäller att värna arbetsrätten och den svenska modellen! Då kan vi känna en viss oro, men vi kommer att stötta Littorin så länge han håller fast vid det han lovat och gör som han har sagt.

Här i min hand har jag för övrigt utvärderingen där den offentliga förmedlingsverksamheten vann över den privata.

Prot. 2006/07:87
10 april

Svar på
interpellationer

Anf. 110 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
Herr talman! Jag vill tacka Luciano Astudillo för detta. Jag lovar ytterligare en sak, och det är att jag ska titta på jobbagenter. Nästa gång jag är i Malmö ska jag slå Luciano Astudillo en signal för att se om vi inte kan hitta ett tillfälle att träffa Mabi. Det skulle vara nyttigt och trevligt!

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2006/07:427 om effekterna av den avskaffade merkostnadsersättningen till plusjobben

Anf. 111 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
Herr talman! Ulf Holm har ställt flera frågor till mig med anknytning till regeringens beslut att avskaffa merkostnadsersättningen för plusjobb.

Jag har under de senaste två månaderna fått närmare tjugo interpellationer och skriftliga frågor – två av interpellationerna har jag besvarat tidigare i dag – med frågeställningar liknande Ulf Holms. Stora delar av den aktuella problematiken är således, som jag redan framhållit, väl belysta här i kammaren.

Under några veckor i höstas ökade antalet plusjobb mycket kraftigt och på ett sätt som rimligen inte gick att förutse. Regeringen valde efter mycket noggrant övervägande att finansiera de kostnader som ökningen förde med sig genom att avskaffa merkostnadsersättningen för plusjobben.

Jag har stor respekt för att detta beslut kan leda till oro och vissa problem i kommunerna. Några kommuner har satt sig i en svår situation genom sitt sätt att använda merkostnadsersättningarna. Oron avspeglas här i kammaren.

Regeringen har emellertid i varje läge ett ansvar för den nationella politiken, på arbetsmarknadspolitikens område och i övrigt. Det innebär självklart också en frihet att agera i enlighet med det mandat väljarna givit den. En länsarbetsnämnd eller någon annan statlig myndighet kan inte "avtala bort" vad riksdag och regering i offentligt statsordning beslutat. Oförutsedda problem och utmaningar måste hanteras. Val måste göras. God kontroll på statens utgifter och därmed god ordning i statsfinanserna är ett överordnat intresse.

Jag avser, mot bakgrund av vad som ovan redovisats, inte att föreslå att återinföra merkostnadsersättningen eller vidta andra åtgärder som innebär ytterligare utgifter i sammanhanget.

Vad gäller de praktiska effekterna av regeringens beslut vill jag gärna påminna om att subventionen av plusjobbarens lön behålls oförändrad på 1 000 kronor per dag. Detta är den högsta subventionen som finns inom arbetsmarknadspolitikens område, och den finns trots att personer med plusjobb normalt sett inte tillhör dem som står längst från osubventionerat arbete.

Jag vill också understryka att regeringen vidtar en rad generella åtgärder syftande till att öka möjligheterna för dem som står allra längst från arbetsmarknaden att komma i arbete. Regeringen har nyligen föreslagit riksdagen att det från och med den 2 juli i år införs en jobb- och utvecklingsgaranti för den som är långtidsarbetslös. Sedan tidigare finns nystartsjobben som innebär att tröskeln för att nyanställa personer som

står långt från arbetsmarknaden sänks påtagligt. Jag vet också att arbetsförmedlingarna nu arbetar aktivt för att personer med plusjobb ska gå över till reguljära anställningar.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 112 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Du har, som du själv nämnde, många gånger fått svara på frågan om merkostnadsersättningen. Det som egentligen gör mig mest bekymrad är med vilken glädje du berättar att det är så jobbigt att du har fått stå och berätta detta två gånger tidigare i dag. Det är ingenting jämfört med hur jobbigt det är för de personer som har haft plusjobb och som nu måste sägas upp. De kastas ut i arbetslöshet igen efter ett löfte som de trodde skulle hållas men som nu bara försvinner. Det är det som är problematiskt!

Jag kan förstå att den nya regeringen vill ha sina nystartsjobb och fasa ut plusjobben. Jag har full förståelse för detta även om jag inte tycker om det. Det som är problematiskt är att ni väljer att ändra förutsättningarna utifrån det som var förra året. Till exempel tvingas nu min egen region, Region Skåne, där alliansen tillsammans med Miljöpartiet styr att säga upp personer för att man bryter ett avtal. Det är det som är problematiskt. Hade bara regeringen hållit fast vid att plusjobben ska fasas ut allteftersom för att övergå till nystartsjobb så hade det kanske inte blivit samma irritation som vi nu möter och som framför allt arbetslösa känner. De känner sig grundlurade av det här.

Det är naturligtvis så – det hoppas jag verkligen, herr talman – att många av dessa plusjobbbara ska kunna övergå till kanske nystartsjobb eller en permanent anställning. Det är ju hela målet med det här, givetvis. Nya jobb är det absolut bästa. Ingen vill gå på bidrag. Ingen vill kanske egentligen gå på plusjobb heller. Men man har blivit tvingad till det. Då känns det fruktansvärt irriterande att få svaret: Nu bryter vi avtalet. Det som gällde förra månaden gäller inte nu längre.

Statsrådet vet mycket väl själv att det tar tid innan saker och ting kommer i gång. Vi har ju hört här tidigare att vi inte kunde förutsäga att det senare under hösten skulle bli så många plusjobbbara. Men titta på nystartsjobben. 3 600 har anmält sig hittills på lite mer än tre månader, och ni har planerat för 10 000-tals fler. Det tar tid innan det kommer i gång. Det är därför det kan bli något av en ketchupeffekt i slutet av året. Det kommer det kanske att bli med nystartsjobben också i augusti, september eller oktober.

Men vad händer då om regeringen avgår i sommar och det blir nyval och en ny regering? Inte tusan kommer den nya majoriteten Miljöpartiet-sossarna då att ta bort nystartsjobben från dag ett och ändra förutsättningarna! Jag tror inte det. Vi måste ju i så fall fasa ut det och hitta på någonting bättre i det läget. Man behandlar inte människor på det sätt som regeringen nu gör. Det gör mig fruktansvärt irriterad och besviken.

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag ska inte återupprepa hela den debatt som vi har haft två gånger tidigare här. Jag konstaterar bara att det man hör i Ulf Holms resonemang i någon mån måste bygga på ett felslut.

Vi avskaffar kommunbonusen. Vi går ned från 125 till 100 procent i ersättning för lönekostnaden. Kommunen får fortfarande 1 000 kronor

per dag och anställd för dem som har avtal om plusjobb. Det är den högsta ersättningsnivån som finns i arbetsmarknadspolitiken. Om det är så att kommunerna inte tycker att det finns något som helst värde på det arbete som plusjobbarna utför, och man fortfarande får hela lönekostnaden betald, varför skulle man då säga upp någon? Det är naturligtvis helt orimligt. Det måste finnas något värde även för kommunen i det arbete som plusjobbarna utför. Det hoppas jag att kommunerna tycker.

Nu tar vi bort merkostnadsersättningen, de 25 procenten i kommunbonus, som har utgått utöver kostnaden för att kommunerna skulle börja anställa i plusjobben, vilket man inte gjorde från början. Det är inte orimligt.

Merkostnaden för de 4 400 som anställdes under de sista veckorna, efter det att budgeten antogs, motsvarar ungefär 2 miljarder kronor. Det är mitt ansvar, eftersom jag har ansvar för utgiftsområde 13, att se till att finansiera det inom budgetramarna. Om jag inte hade tagit initiativ till att ta ned merkostnadsersättningen till "bara" 100 procent av lönekostnaden så hade jag fått ta den kostnaden någon annanstans. Det kunde som sagt ha gällt anställningsstöd, lönebidrag eller någonting annat. Jag kan säga att den debatten hade jag inte velat ha, och jag kommer heller inte att ha den. Det här var det som var helt nödvändigt att göra.

Det finns ingen anledning att oroa plusjobbarna i onödan. Deras ersättning gäller, och det är klart att jag, med tanke på att nio av tio kommuner går med ordentliga plus just för tillfället, utgår från att kommunerna naturligtvis kommer att se att den arbetsinsats som plusjobbarna utför är viktig och att man kommer att fullfölja de avtal man har med plusjobbarna. Det hade naturligtvis varit bättre om plusjobbarna hade omfattats av LAS, till exempel. Det var en brist från den förra regeringen att så inte var fallet.

Anf. 114 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Statsrådet säger att regeringen har en ekonomi att hålla. Men det har ju kommuner och landsting också. De har också en ekonomi. De har skrivit avtal enligt de förutsättningar som de har fått besked om från Ams ska gälla. Det är enligt de beskeden som de har bestämt hur många plusjobbare de kunde ta in. Hur många de kunde ge chansen att komma in med en fot på arbetsmarknaden bestämdes utifrån det.

Det finns faktiskt regioner och kommuner som inte har det så väl ställt. En av dem är Region Skåne, där vi nu håller på att diskutera om vi måste säga upp anställda eller inte. Där är ekonomin som den är. Det är möjligt att statsrådet kommer att tänka sig att ge mer pengar till Region Skåne – ett särskilt stöd för att vi ska kunna behålla detta. Jag tror att ledningen för Region Skåne bara tackar och bockar om statsrådet kan komma med en sådan lösning. Du kan inte utgå från att ekonomin ser likadan ut i alla kommuner och landsting och bara tänka på ditt eget. Det är inte att ta ansvar för landet. Det är inte att ta ansvar för dem som är arbetslösa.

Jag tycker att det är ett svek mot de arbetslösa i stor utsträckning, därför att de har gått in och skrivit på avtal och trott att de ska kunna få ett jobb och komma in på arbetsmarknaden. Många av dessa är äldre och har fått en sista chans att komma in på arbetsmarknaden och känna sig nyttiga, och det är fruktansvärt viktigt.

Arbetsmarknadsministern skyller på att han hade fått ta det från någon annan post i sin budget. Ja, men det skulle möjligtvis kunna vara så att man kunde skjuta upp några av skattesänkningarna ett par månader. Då hade du fått ihop de här 2 miljarderna! Men uppenbarligen var det viktigare för regeringen att sänka skatten för oss som redan har hög inkomst än att tänka på de arbetslösa som har gått in i plusjobben. Den tanken föll aldrig arbetsmarknadsministern in.

Det beror också på att vi har en arbetsmarknadsminister som bara lyder under finansministern. Jag har sagt i en tidigare debatt, herr talman, att det är finansministern som är arbetsmarknadsminister, och det är uppenbarligen så här också.

Jag tycker att regeringen borde ha stannat upp med några av skattesänkningarna, tänkt på de arbetslösa och sett till att merkostnadsersättningen till plusjobben kunde ha gått ut enligt det avtal som skrevs förra året. Det är det absolut viktigaste.

Sedan skriver statsrådet i svaret: ”Oförutsedda problem och utmaningar måste hanteras.” Men snälla nån: Det är ni som är orsaken till de här problemen! Skyll inte dem på någon annan! Ta ansvar för problemen, och lös dem! Jag tycker inte att regeringen har löst det här på ett tillfredsställande sätt, och jag beklagar det för alla arbetslösa som har plusjobb och på deras vägnar.

Anf. 115 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ja, det kanske irriterar Ulf Holm att finansministern och jag står för samma politik, att vi står för samma politik som hela regeringen – också i de här delarna – och att vi har en sammanhållen politik för att få fler i arbete som bygger på flera olika delar där de olika departementen måste samverka för att uppnå samma mål, till exempel att se till att göra det billigare och enklare att anställa, se till att göra det mer lönsamt att jobba och se till att matchningen fungerar i arbetsmarknadspolitiken. Ja, där har vi ju bra många departement inblandade för att sträva mot samma mål. Därmed är det svårt att försöka slå in kilar mellan mig och finansministern eller näringsministern i de delarna – det måste jag erkänna – därför att det är samma politik vi står för och samma politik vi driver.

Och så tar vi frågan om kommunernas ekonomi. Med all respekt har jag rätt svårt att gråta krokodiltårar för att kommunerna *bara* får 100 procent av lönekostnaderna i ersättning – det måste jag faktiskt erkänna. Problemet är att en del kommuner har använt merkostnadsersättningen för att anställa fler plusjobbare och inte på det sätt som det var tänkt. Så är det till exempel i Pajala. Då har man ju gjort sig skyldig till ett avtalsbrott i den änden, om jag ska tolka det hela rätt, för då har man ju inte använt medlen på det sätt som var tänkt. 100 procents ersättning måste ändå räcka.

Anf. 116 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Ja, vad ska man säga efter det här? Jag blir beklämd. Det finns noll respekt för att ingångna avtal ska hållas, och det viktigaste är framför allt att genomföra sänkt skatt för höginkomsttagare. Det är det som statsrådet säger, och jag beklagar att det finns så liten respekt för arbetslösa. Men det har ju bevisats på så många andra punkter.

En sak kan vi vara överens om: Det gäller att skapa nya jobb. Men vi har ju inte en regering som lägger pengar på att skapa nya jobb. Ni tog bort nedsättningen av arbetsgivaravgifterna som vi införde för småföretagare. Den tar ni bort, den som var den bästa bonus man kunde ge till småföretagen för att de skulle kunna anställa fler. Den tar ni bort, och sedan straffar ni bara dem som tyvärr har blivit arbetslösa, och i det här fallet slår ni undan benen på dem som har fått plusjobbet i och med att ni tar bort merkostnadsersättningen, vilket tvingar flera kommuner och landsting att nu säga upp plusjobbare och avbryta detta i förtid.

Det är precis vad detta innebär, och det är en dålig politik. Men statsrådet har säkert redan förstått att jag tycker det, och jag behöver därför inte upprepa det fler gånger.

Anf. 117 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Vad gäller nedsättning av arbetsgivaravgifter för småföretag hade vi en debatt alldeles nyss om generella sänkningar som var som hagelskott. Det är precis vad det varit, en generell sänkning som varken i praktiken eller i forskningen lett till ett enda nytt jobb. I stället har det just varit en åtgärd som gått till dem som driver de företagen. Det kan ju vara trevligt.

Vi har i stället försökt rikta våra sänkningar av arbetsgivaravgifter till områden där vi vet att det kommer fler jobb genom till exempel nystartsjobben. Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna för unga från den 1 januari. Ett annat område där vi sänkt arbetsgivaravgifterna är tjänstesektorn. Om man räknar ihop hela det paketet handlar det om ungefär 14 miljarder. Det är en rätt betydande skattesänkning som naturligtvis kommer att leda till att fler vågar starta och driva företag och så småningom anställa.

Respekt för de arbetslösa och, ursäkt mig, 100 procents ersättning, snarare än 125, kan inte vara anledningen till att Ulf Holm drar den långtgående slutsatsen. Ulf Holm och hans parti har ju stött en regering som permanentat utanförskapet på skyhöga nivåer. 100 000 ungdomar befinner sig utanför arbetsmarknaden. Det är snudd på den högsta siffran i Västeuropa. Vi är trea från slutet i EU. Det är en usel jobbpolitik som Ulf Holm och hans parti stött under de senaste tolv åren – utan något som helst vettigt resultat.

Det enda man kan säga är vad min företrädare som partisekreterare i Moderaterna, Gunnar Hökmark, brukade säga: Om man gör som man har gjort så kommer det att gå som det har gått.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2006/07:389 om merkostnadsersättning- en för plusjobb

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Lennart Axelsson har frågat mig om jag avser att ändra på beslutet att avskaffa plusjobbets merkostnadsersättningar så att länsarbetsnämnderna kan anpassa avvecklingen till redan ingångna avtal. Lennart Axelsson har också frågat om jag avser att vidta åtgärder så att

människor, som innan de erbjöds plusjobb haft en lång frånvaro från arbetsmarknaden, inte ska hamna i utanförskap.

Prot. 2006/07:87
10 april

Beslutet om att slopa merkostnadsersättningarna för plusjobben har orsakat oro i kommunerna. Några kommuner har satt sig i en svår situation genom sitt sätt att använda merkostnadsersättningarna. Oron avspeglas här i kammaren. Jag har under de senaste två månaderna fått närmare tjugo interpellationer och skriftliga frågor med frågeställningar liknade Lennart Axelssons.

Alliansen gjorde under valrörelsen klart att plusjobben är dåliga för såväl individ som samhälle och att nyanvisning skulle stoppas. Efter alliansens valseger förbyttes kommunernas tidigare kritik av plusjobben till entusiasm. En fjärdedel av alla plusjobb som nu finns anvisades under de sista veckorna möjligheten fanns. Denna kraftiga ökning av antalet plusjobb var inte förutsedd i alliansens budget och den måste nu finansieras.

Jag har stor respekt för oron i kommunerna, men regeringen har att ta ansvar för att hantera oförutsedda problem och regeringen har valt det bästa av tillgängliga handlingsalternativ. Att minska nivån på lönesubventionen eller att minska antalet beviljade plusjobb skulle vara sämre. Det var heller aldrig ett alternativ att minska antalet särskilda anställningsstöd, ett stöd som ges till dem som står allra längst från osubventionerade arbeten.

Det minst kännbara sättet att finansiera ökningen av antalet plusjobb är att slopa merkostnadsersättningen. Subventionen av plusjobbarens lön behålls oförändrad på 1 000 kronor per dag. Detta är den högsta subventionen som finns inom arbetsmarknadspolitiken, trots att plusjobbarna inte är de som står allra längst från osubventionerade arbeten.

Plusjobbets subvention ger full kostnadsteckning för att anställa en person med en lön på ca 15 000 kronor per månad. Min bedömning är att de flesta plusjobbarna kommer att få behålla sina anställningar även sedan merkostnadsersättningen slopats.

Jag avser inte att ta initiativ för att återinföra merkostnadsersättningen för plusjobben.

Vad gäller den andra frågan om att underlätta anställningar efter plusjobben vill jag säga att regeringen självfallet inte kan ha något att säga om vilka anställningsbeslut enskilda arbetsgivare tar eller inte tar. Det en regering kan göra är att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att ekonomin ska växa och nya jobb skapas. En rad beslut med detta syfte tas nu inom olika politikområden. Jobbavdragen gör det mer lönsamt att arbeta. Sänkta arbetsgivaravgifter inom flera olika sektorer stimulerar efterfrågan. Nystartsjobben innebär att tröskeln för att nyanställa personer som står långt från arbetsmarknaden sänks påtagligt. Jag vet också att arbetsförmedlingarna nu arbetar aktivt för att personer med plusjobb ska gå över till reguljära anställningar. Tid i plusjobb får dessutom ingå i kvalifikationstiden för nystartsjobben för dem som behöver subventionerade anställningar även efter plusjobben.

Det är min övertygelse att endast en bred samlad politik, som tar sikte på de grundläggande förutsättningarna för utbud och efterfrågan, kan ge många möjligheter till riktiga jobb. Bara så kan utanförskapet uthålligt bekämpas. Bara så kan människor växa, utvecklas och ta makten över sina egna liv.

Herr talman! Jag vill tacka så mycket för svaret. Om det inte vore så att det finns en allvarlig bakgrund till det hela skulle det här kunna ses som ganska komiskt med tanke på tiden på dygnet och de många likartade interpellationsdebatterna i dag.

Jag skrev min interpellation redan den 6 mars. Bakgrunden till det var att jag fått uppdraget via min hemkommun Nora, som upptäckt att detta blivit ett bekymmer för deras del men även för Örebro län i övrigt. Det handlar om ca 20 miljoner i minskade intäkter, intäkter som de tidigare hade räknat med. Vi skulle kunna hoppas att talesättet om droppen som urholkar stenen kunde användas här. Då skulle man kunna tänka sig att arbetsmarknadsministern gick till finansministern och gjorde upp, men det är väl kanske inte något att hoppas på.

Arbetsmarknadsministern anser uppenbarligen att kommunerna får skylla sig själva när de med stöd av de tidigare reglerna gett många långtidsarbetslösa möjlighet att efter lång frånvaro komma in på arbetsmarknaden. I hela landet var det alltså ca 4 000 personer som placerades i plusjobb efter det att regeringen fattade beslut om att stoppa dessa jobb. Självklart förstår jag att det måste vara irriterande för regeringen, men åtgärden att sänka merkostnadsersättningen som ett slags straff för att kommunerna slutfört ett antal anställningar är inte rimlig. Det är kommunerna, och i många fall de enskilda personerna, som kommer att drabbas när kommunerna av just ekonomiska skäl kanske måste säga upp plusjobbarna och deras handledare.

Även om jag, precis som ministern, tror att många kommuner av solidaritet med de inblandade troligtvis kommer att försöka hitta andra lösningar för att slippa avbryta uppgjorda avtal kommer naturligtvis förutsättningarna för de enskilda plusjobbarna att kraftigt försämrats. Det som ministern lite föraktfullt kallar kommunbonusar är faktiskt pengar som anslagits utöver lönekostnaderna. De var avsedda att användas till olika former av utveckling för den som är plusjobbbar. Det kan gälla fortbildning, handledning eller något annat som behövs för att man ska kunna få fotfäste på arbetsmarknaden.

Det är lätt att förstå att den som länge varit utan jobb behöver särskilda åtgärder av både praktisk och känslomässig natur för att åter kunna etablera sig. Det var till det bonuspengarna skulle räcka. Det är alltså i grunden en fråga om människovärde och om att se till varje människas behov av stöd. Man kan inte ställa någon innandör till en förskola eller ett äldreboende efter flera års bortovaro från arbetslivet och tro att den personen genast kan börja jobba aktivt med barnen eller de gamla. Det fordras naturligtvis mycket i form av introduktion och återkommande handledning för att det ska bli bra både för den som fått plusjobbet och för arbetsplatsen.

Det är enligt mitt sätt att se alldeles oacceptabelt att man på detta sätt bryter avtal vilket innebär att kommunerna mister tidigare utlovade ersättningar på motsvarande 600 miljoner kronor. Det sker dessutom samtidigt som man skär ned i andra arbetsmarknadspolitiska projekt. Det innebär att kommunerna måste ta ställning till hur de ska finansiera både de utlovade plusjobben och det minskade antalet arbetsmarknadspolitiska projekt. Den ekvationen går inte ihop, vilket kommer att innebära stora negativa konsekvenser för många arbetslösa.

Den nye ordföranden i organisationen Sveriges Kommuner och Landsting, moderaten Anders Knape, säger i tidningen Dagens Samhälle att det viktigaste för honom är att staten börjar respektera finansieringsprincipen. Han säger också att han utgår från att den nya regeringen ska visa större respekt än den gamla. Regeringens agerande i den här frågan visar att hans förhoppning redan kommit på skam. Det vore intressant att veta hur Sven Otto Littorin tänker uttrycka sig när han försöker förklara sitt ställningstagande för partikamraten.

Anf. 120 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Som jag sade – och det finns ingen bristande respekt i det – har jag fått ett tjugotal frågor och interpellationer om detta, men bara en mediefråga. Det tror jag beror på att det är svårt för gemene man att förstå att 100 procents ersättning i stället för 125 procents ersättning skulle vara tillräckligt för att kommunerna skulle bryta anställningsavtalet med dem som är anställda med plusjobb. Detta av det enkla skälet att det i så fall antyder att man inte har någon som helst nytta av de tjänster som plusjobbarna utför. Det tycker jag är att förnedra dem som utför tjänsterna.

Lennart Axelsson pratar om stöd vid introduktion. Det var så det var tänkt, men tre fjärdedelar av plusjobben beviljades mycket tidigare och den introduktionen var gjord sedan lång tid tillbaka. Jag har svårt att förstå varför man skulle få ytterligare betalt för det under hela löptiden.

För den enskilde personen, som så småningom kommer att lämna plusjobben, kommer vi i budgeten att presentera jobb- och utvecklingsgarantin. Där kommer en lång rad av de åtgärder som Lennart Axelsson efterlyser när det gäller förberedelse för ett varaktigt jobb att finnas. Jag vill återigen koppla den diskussionen till nystartsjobben och till möjligheterna. Jag tycker att det är väldigt glädjande att så många som 40 procent av dem som har fått nystartsjobb är personer som har varit arbetslösa i två år eller längre.

Slutsatsen är att vi går från 125 procents ersättning till 100 procent. Kommunerna får fortfarande 1 000 kronor per dag och anställd. Det är klart att det är en väldigt omfattande subvention, dels av den kostnad man har för den anställde, dels för tjänster som nu utförs i kommunerna.

Anf. 121 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Jag försökte ge min syn på vikten av att kunna förbereda plusjobbarna för reguljära jobb. Det är bara att konstatera att vi inte är överens i den delen. Vi kanske inte behöver orda så mycket mer om det.

Jag har tittat noggrant på svaret. En del av formuleringarna är anmärkningsvärda. "Några kommuner har satt sig i en svår situation genom sitt sätt att använda merkostnadsersättningarna", skriver statsrådet och försöker lägga skulden för att det har blivit så här på kommunerna. Jag har förstått att Pajala är en av de kommuner som har använt ersättningen för att anställa fler plusjobbare. På det viset har man försatt sig i en situation som man kanske inte hade behövt hamna i. Men det finns säkerligen en betydligt större andel kommuner som inte har betett sig så och som genom denna beskrivning kan känna sig utpekade på ett orättfärdigt sätt.

Statsrådet skriver också: "Alliansen gjorde under valrörelsen klart att plusjobben är dåliga för såväl individ som samhälle." Det är ett konstate-

rande som inte direkt visar på någon falsk blygsamhet. Om man hade skrivit att man ansåg att plusjobben var dåliga vore det en sak, men här har man tagit sig någon typ av tolkningsföreträdare. Vad säger alla de 18 000 arbetslösa som har stått utanför arbetsmarknaden i mer än två år – det var ju det som var kravet för plusjobben – och som på det här sättet har fått en möjlighet att komma tillbaka till arbetslivet?

”Det minst kännbara sättet att finansiera ökningen av antalet plusjobb är att slopa merkostnadsersättningen”, står det också i interpellationssvaret. Jag håller med om vad Ulf Holm sade i den tidigare interpellationsdebatten. Det finns rimligtvis utrymme för att få fram de 600 miljoner som fattades för att kunna låta avtalen löpa ut enligt tidigare överenskommelser när man samtidigt lägger fram förslag efter förslag som gynnar redan välbeställda. Förmögenhetsskatten är ett exempel. Man borde ha kunnat skjuta upp den skattesänkningen och ta pengarna för att fullgöra de ingångna avtalen.

Sven Otto Littorin skriver: ”Det är min övertygelse att endast en bred samlad politik, som tar sikte på de grundläggande förutsättningarna för utbud och efterfrågan, kan ge många möjligheter till riktiga jobb.” Men det är de människor som av olika skäl har svårigheter att få fotfäste på arbetsmarknaden som behöver samhällets stöd av olika slag. Att hävda att marknaden och utbud och efterfrågan skulle vara lösningen tycker jag verkligen är att svika dessa grupper. Det är just marknadsekonomin som är väldigt hård och krass när det gäller sådana som inte riktigt svarar mot de krav som man ställer.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag ska inte återupprepa alla argument som vi har dragit några gånger här, men återigen: 100 procent av ersättningen för kostnaden är fortfarande 100 procent. 1 000 kronor per dag och anställd är 1 000 kronor. Därmed tycker jag att vi kan avfärda den grundläggande frågan om kommunerna nu kommer att säga upp plusjobbarna en masse, av det enkla skälet att många kommuner liksom jag tycker att även om vi kan diskutera om denna arbetsmarknadspolitiska åtgärd är bra eller dålig så utför plusjobbarna i sig bra arbetsuppgifter. Det är klart att det är extra bra för en kommun om man får jobbet utfört och någon annan står för hela kostnaden. Det är så det är i dag.

När det gäller den slutliga diskussionen: Jobb- och utvecklingsgarantin kommer vi att presentera närmare i budgeten. Då hoppas jag att Lennart Axelsson kan få ytterligare svar på hur vi med nystartsjobben vill hjälpa dem som har varit borta från arbetsmarknaden länge tillbaka i en fast och permanent anställning.

Anf. 123 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Jag ska inte förlänga debatten så mycket till. Enligt min uppfattning är det här ytterligare ett led i den politik som denna regering för, en politik som ökar klyftorna på område efter område. Jag tycker att det är tragiskt och oroväckande.

Anf. 124 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ökar klyftorna? Jag förstår inte alls. Det blir 100 procents ersättning och 1 000 kronor per dag. För den enskilde plusjobbaren

betyder inte detta någonting. Det ökar inte en klyfta. Det minskar heller ingen – för det har vi annat, nämligen en jobbpolitik som ser till att få fler i arbete. Det är där den stora klyftan i det svenska samhället går: mellan dem som har och dem som inte har ett arbete att gå till. Tyvärr ligger orsaken till detta permanentade utanförskap i det parti som Lennart Axelsson företräder.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2006/07:382 om skattelättnader för hushållstjänster

Anf. 125 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Lennart Axelsson har frågat mig varför jag i den nyligen avlämnade propositionen valt att sätta taket för skattereduktionen för hushållstjänster till 50 000 kronor och hur jag avser att agera för att motverka negativa fördelningseffekter av förslaget. Lennart Axelsson har även frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att minimera gränsdragningsproblematiken.

Syftet med skattereduktionen är bland annat att antalet arbetstillfällen i den vita sektorn ska öka. Att fler kommer in på arbetsmarknaden och att skillnaden mellan kvinnors och mäns möjligheter att delta i arbetslivet minskar medför positiva fördelningseffekter i samhället.

För att kunna kontrollera kostnaderna i ett system med skattereduktion för hushållstjänster bör en högsta nivå finnas. Eftersom skattereduktionen omfattar bland annat barnpassning och omsorgstjänster bör gränsen inte heller vara för låg. Det är regeringens bedömning att 50 000 kronor är en lämplig högsta nivå.

En skattereduktion på 50 procent medför även att vanliga hushåll och personer med lägre inkomster kommer att ha möjlighet att köpa hushållstjänster. För många innebär det bland annat större möjligheter att öka sin egen arbetstid. Dessa personer kommer då att få högre inkomster. Förslaget leder alltså inte till en överföring från vanliga hushåll till förmögna hushåll.

Det är svårt att hitta en bra gräns för vilka tjänster som ska ingå. Trots detta är det nödvändigt att göra en gränsdragning. I propositionen har det gjorts tydligare vilka tjänster som omfattas. Regeringen har därmed beaktat Skatteverkets och andra instansers synpunkter. Det krävs också att flera av tjänsterna ska utföras i eller i nära anslutning till bostaden. Svårigheterna runt gränsdragningen har därigenom minskat.

Avslutningsvis vill jag tala om att regeringen har för avsikt att tillsätta en utredning för att bland annat följa upp skattereduktionen. I samband med detta kan såväl nivån som gränsdragningen eventuellt komma att justeras.

Anf. 126 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret. I svaret sägs att ett av syftena med förslaget är att öka sysselsättningen och minska svartarbetet. Regeringen drar slutsatsen från utländska studier att de torde visa

på positiva effekter för sysselsättningen. I stället borde en rimlig slutsats vara att reducerad skatt på hushållsarbete innebär mindre svartarbete men att effekterna är begränsade. Sett totalt till arbete och sysselsättning verkar effekterna kunna bli ännu mindre.

Lyssnar man på den nuvarande debatten i Finland kan man konstatera att det finns statistik fram till år 2005. Den visar på en kraftig ökning av kostnaden för staten från 32 miljoner euro år 2001 till 140 miljoner år 2005. Det har gjort att man i Finland börjar på att fundera om man måste dra åt det på något sätt för att hindra kostnadsutvecklingen.

Den danska studien nämns inte alls. Inget sägs om att den danska skattereduktionen efter tio år i dag nästan helt är avvecklad och nu endast berör pensionärer. Intressant är också att det var en borgerlig regering som tog bort subventionerna i Danmark.

Så här sade Anders Foug Rasmussen i en debatt i Folketinget: Det vi har skrivit bort är först och främst hemservice till välbeställda grupper. Det vi bevarat är hemservice till mindre bemedlade grupper. Det tycker jag faktiskt är ett rimligt sätt att inrätta hemservice på.

När får vi höra Anders Borg göra samma konstaterande som sina borgerliga kamrater i Danmark? Varför finns inte Danmarks slutsatser med i underlaget till propositionen?

Det allvarligaste felet med förslaget och en av de viktigaste frågorna i min interpellation är de fördelningseffekter denna skattereduktion kommer att ha. De stora vinnarna är de hushåll som redan i dag har höga inkomster och som köper hushållsnära tjänster.

Har hushållet riktigt stora utgifter kan skatterabatten bli så stor som 100 000 kronor på ett år för ett hushåll med två vuxna. Det är lika mycket som åtta barnbidrag eller mer än vad många pensionärer har att leva på under ett helt år.

Om ett hushåll skulle behöva ekonomisk hjälp till hushållsarbete handlar inte behovet om att kunna köpa in hushållstjänster för 200 000 kronor. Har man råd att lägga så stora summor på hjälp i hemmet har man säkert också råd att betala det själv utan subventioner.

Den moderata morgontidningen Svenska Dagbladet redovisade en undersökning i oktober om hushållsnära tjänster. Den visar att knappt var fjärde tillfrågad kan tänka sig att köpa städhjälp om den kostar 155 kronor i timmen. 70 procent skulle inte utnyttja det eller ha råd att göra det.

Enligt regeringens egna siffror skulle skatterabatten till dem som redan i dag köper dessa tjänster uppgå till 1 miljard kronor. Det mesta av denna miljard kommer att hamna hos förmögna hushåll. Det höga taket på 50 000 kronor kan därför inte betraktas som annat än en frikostig gåva till förmögna hushåll från vanliga hushåll.

De ensamstående och lågavlönade personer som skulle vara i störst behov av avlastning, däribland mina arbetskamrater inom vården hemma i Nora och runt om i landet, kommer inte att ha råd att köpa det. De får nöja sig med att subventionera friska, välbärgade familjer i storstadsregionen.

Min fråga kvarstår. Jag har inte fått någon bra förklaring till varför skattesubventionen är så hög. Regeringens agerande är inget annat än en frikostig gåva från de fattiga till de rika.

Anf. 127 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Interpellanten har ställt en viktig fråga här. Jag tycker ändå att det blir en förskjutning bort från det som borde vara debattens kärna. Hur skapar vi förutsättningar för människor att få ihop sin vardag? Hur skapar vi förutsättningar för kvinnor att delta i arbetslivet? Hur skapar vi förutsättningar för en högre sysselsättning?

Tittar vi på hur människor lever sina liv vet vi att vi har jämställdhet i Sverige fram tills barnen kommer. Därefter återgår vi till väldigt traditionella könsmönster där kvinnor ansvarar för hämtning och lämning på dagis, där kvinnor ansvarar för att handla mat, transportera mat till hemmet, laga mat och tvätta och städa i mycket större utsträckning än män. Män och kvinnor jobbar ungefär lika mycket, men männen jobbar på arbetsmarknaden och kvinnorna ofta i hemmet.

Här har det svenska skattetrycket bidragit till att upprätthålla olika könsstrukturer och syn på vad män och kvinnor gör. Logiken i förslaget är att om man har väldigt höga skatter på tjänster som man kan ersätta med eget arbete och svartarbete försvinner den typen av marknad.

Detta är komplement till arbete. Det är när man arbetar man behöver barnomsorg, hjälp med att handla mat och hjälp med städning. Men det är inte alla som behöver det i lika stor utsträckning. Det är fler kvinnor än män om vi på allvar ska göra någonting åt de brister i jämställdhet vi har i Sverige. Det tycker jag vore centralt att göra.

Jag kan jätte gärna konstatera att varaktiga öknings av sysselsättningen är mycket svåra att beräkna och uppnå. Skulle vi till exempel försöka utvärdera de 30–40 miljarder som Socialdemokraterna per år spenderade på olika Amsåtgärder skulle nog den gängse slutsatsen vara att det med stor sannolikhet inte har haft någon varaktig effekt på sysselsättningen. Det skulle jag till och med säga är den konventionella slutsatsen i forskningen. Det har inte hindrat Socialdemokraterna att år efter år spendera de pengarna.

Här har vi ett förslag som har en begränsad kostnad och som har en viss effekt på den varaktiga sysselsättningen. Logiken i det är klockren. När man minskar skattekilarna och möjliggör för en sektor som i dag inte finns därför att det är för höga skatter blir det en ökad sysselsättning. När man därtill har en ytterligare effekt att man underlättar för fler kvinnor att arbeta har det en effekt som bidrar till både att ekonomin fungerar bättre och att det blir något fler jobb.

Fördelningseffekterna är komplicerade att bedöma på kort sikt. Den stora positiva fördelningseffekten kommer av att fler människor kommer i arbete. Det tycker jag att Socialdemokraterna tyvärr har glömt bort. Fördelningsspolitik handlar inte om ersättningsnivåer i olika bidragssystem. Det handlar om förutsättningar för full sysselsättning.

Kärnan i det som var den svenska modellens adelsmärke var att de flesta människor hade möjlighet att vara i arbete och att inte över en miljon människor stod utanför arbetsmarknaden. Vi försöker att sanera den massarbetslöshet som ett långt socialdemokratiskt regeringsinnehav har lämnat efter sig.

Vi är beredda att pröva många olika vägar. Det är inte så att hushållstjänster är en lösning på Sveriges sysselsättningsproblem. Men det är ett steg på vägen. Det är ett sätt att underlätta för människor att få ihop vardagslivet. Det är ett sätt att öka jämställdheten något.

Det är också ett sätt att bidra till att vi får en något högre sysselsättning. Det har därför också positiva fördelningseffekter. Därför är det motiverat att man sätter en gräns som är förhållandevis hög. Ett generöst system leder till lite mer jobb och lite bättre effekter för jämställdhet.

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 128 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Finansministern talar om högre sysselsättning. Vi är naturligtvis också väldigt intresserade av att se till att människor kommer i arbete. Det var därför vi just använde oss av arbetsmarknadsåtgärder, som finansministern tycker är någonting man inte ska använda sig av.

Det är en möjlighet för människor att utveckla sig så att de blir starkare på arbetsmarknaden. Det är den politiken som vi vill föra. Den nuvarande regeringen tar i princip bort möjligheterna för människor att komma tillbaka på det viset.

Den beräknade kostnaden för förslaget är 1,3 miljarder. Med de pengarna skulle man kunna skapa jobb inom offentlig sektor som riktade sig till människor som har verkliga behov av hjälp hemma. Äldre som till exempel i dag har svårt att få hjälp skulle på det viset kunna få det på ett annat sätt. Det är människor som i varje fall inte kommer att kunna köpa de tjänsterna.

Jag fick inget svar på varför inte Danmark kom med i underlaget för propositionen. Men det finns ju möjlighet för finansministern att komma in på det i sin nästa replik.

Men jag tycker att det är bra att man har lyssnat på Skatteverkets kritik när det gäller gränsdragningar. Det är skillnad på förslaget i propositionen och i den lagrådsremiss som lämnades.

Jag tycker också att det är bra att man säger sig ha för avsikt att tillätta en utredning som ska se över både nivån på subventionen och eventuella gränsdragningsproblem. Samtidigt tyder detta på att man har lämnat ett förslag där osäkerheten om olika konsekvenser är stor. Det måste betraktas som både oansvarigt och skrämmande att man inte har förberett detta mer än man har gjort.

Till slut skulle jag vilja gå in på någonting som Statskontoret tog upp i sitt remissvar. Jag har min dagliga gärning här i riksdagen i socialutskottet. Därför känns det extra viktigt att ta upp just den delen. Det handlar om konsekvenser för den offentligt finansierade äldreomsorgen. Statskontoret belyser där en fråga som inte har fått något utrymme i debatten tidigare – åtminstone inte något som jag har upptäckt.

Statskontoret skriver så här: Kommer standarden att kunna höjas för de grupper som inte själva har råd att finansiera exempelvis hjälp för att vistas ute? Eller kommer samhällets åtaganden gentemot dessa individer tvärtom att begränsas när mer resursstarka grupper ordnar sin omsorg på annat sätt?

Jag tycker att det är en i högsta grad befogad fråga, som jag undrar om finansministern har någon kommentar till.

I valrörelsen pratade framför allt Maud Olofsson om att förslaget skulle ses som en jämställdhetsreform. Jag förstod att finansministern var inne på de banorna också. Man menar att kvinnorna skulle bli mer jämställda när huset är rent och gräsmattan klippt genom den subvention som man får.

Vi tycker däremot inte att det är ett bra sätt att gå för att öka jämställdheten. Vi tycker att det är bättre att var och en ser till att dela på de uppgifter man har i hemmet på ett annat sätt. Vi tycker att förslaget i grunden är ojämnt och orättvist och att det bara ökar klyftorna ytterligare i vårt samhälle.

Anf. 129 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag delar naturligtvis Lennart Axelssons vurm för äldreomsorgen. Här har vi ett stort reformbehov och en stor betydande reformagenda. Det handlar om att öka människors möjligheter att välja boende och boendeort. Det handlar om att vi måste tydliggöra vilka krav människor har rätt att ställa på kvaliteten i äldreomsorgen. Det handlar också om att vi måste tillföra resurser för att höja kvaliteten och öka tryggheten för de äldre som behöver hjälp.

Där har vi varit tydliga i det valmanifest vi presenterade i somras. Detta kommer vi gradvis att uppfylla under mandatperioden. Det är ett mycket viktigt löfte från vår sida – äldreomsorgen ska upplevas som tryggare och av en högre kvalitet 2010 än vad som har varit fallet tidigare.

Det är naturligtvis glädjande att Socialdemokraterna har omprövat sin njudda hållning till viktiga välfärdsverksamheter och nu är beredda att tillskjuta de medel som aldrig kom under det långa regeringsinnehavet.

Det är intressant att notera att Lennart Axelsson säger att Socialdemokraterna är väldigt intresserade av sysselsättning. Det är en insikt som har smugit sig på lite grann efter valförlusten. Den lyste ännu tydligare med sin frånvaro under mandatperioden.

Vi är på väg att uppfylla det 80-procentsmål som den socialdemokratiska regeringen satte upp. Det är ett mål som man kan ha synpunkter på eftersom det också inkluderar sjukskrivna, men vi är på väg att uppfylla det. Det lyckades aldrig Socialdemokraterna göra under sitt regeringsinnehav bland annat därför att det nästan inte vidtogs några åtgärder. Det var mycket få åtgärder som varaktigt höjde sysselsättningen. Det var efterfrågestimulanser, bidragsförstärkningar, ökade regleringar och många Amsåtgärder. Men det var nästan inga åtgärder som gjorde att man varaktigt höjde sysselsättningen. Därför blev det inte heller någon varaktig ökning av sysselsättningen.

Det är naturligtvis besvärande för Socialdemokraterna att vi under de första två åren vi har regeringsmakten kommer att ha skapat fler jobb än Socialdemokraterna gjorde under hela den period de satt från 1994 och framåt. Jag förstår att man därför gärna vill tala om att man nu prioriterar sysselsättning. Om ni hade visat någon energi i den frågan tidigare, när ni själva hade regeringsmakten, så kanske ni hade haft bättre förutsättningar att sitta kvar.

Det är lite grann samma sak med jämställdheten. Lennart Axelsson säger helt klokt att vi ska dela på arbetsuppgifterna i hemmet. Men vi vet att det inte har skett några stora förskjutningar i hur arbetet fördelas i hemmen under de senaste 10–15 åren. Männen arbetar på arbetsmarknaden och kvinnor sköter en väsentligt större del av hemservicen. Det är tvätten, städningen, hämtningen och lämnningen, att köpa och laga maten. Det är de sakerna som män tar litet ansvar för. När SCB mäter kan man inte bland småbarnsföräldrar se att män har spenderat en enda minut på

att tvätta i ett svenskt hem. Det är naturligtvis ett genomsnitt, men det är ändå belysande. Kvinnor bär ett mycket, mycket tyngre ansvar för det arbete som sker i hemmet.

Man kan naturligtvis säga att detta är en oortodox variant. Så här har vi inte gjort förut i Sverige! Varför ska det vara nödvändigt? Vi har prövat andra vägar, och de har inte fungerat. Låt oss nu pröva om ett hushållsavdrag – en skattereduktion för hushållstjänster – kan underlätta för jämställdheten!

Vi vill titta på det här, men det är klart att utredningen tillsätts med ambitionen att vidga systemet och göra det enklare att använda så att man slipper krångel med kvitton. Vi gör ju inte en utvärdering av systemet för att vi vill begränsa det. Men om det finns gränsdragningsproblem och svårigheter i systemet ska man alltid ha en vilja att titta över det.

Anf. 130 LENNART AXELSSON (s):

Herr talman! Det är intressant att finansministern upplever att drygt 3 000 nystartsjobb och skattesänkningar för framför allt de välbeställda skulle ha effekt på arbetslösheten och sysselsättningen. Det är naturligtvis inte så. Det är den tidigare förda politiken och den högkonjunktur som vi nu upplever som har störst betydelse för det här. Det vore ganska konstigt om det redan nu skulle ha fått effekten att arbetslösheten sjunker.

Den fråga vi ställde i valrörelsen ett otal gånger och även nu efteråt är: Finns det något som visar på att en skattesänkning skulle kunna skapa nya jobb? Det vore intressant om man kunde få den frågan besvarad nu så här en tid efter valrörelsen.

Det här är ett förslag som ger redan välbärgade ytterligare skattesänkningar; det råder ingen tvekan om det. Det är nog bara finansministern som inte ser att det har den effekten. Det finns mycket som man kan kalla för dödvikt, alltså en kostnad som många har redan i dag och som de blir av med. Det är människor som köper de här tjänsterna och som har råd att göra det. De skulle mycket väl kunna fortsätta att köpa tjänsterna utan subvention. Precis som i de andra fallen med skattesänkningar handlar det om att det är de sjuka, de arbetslösa och de lågavlönade som får betala.

Nu har det också visat sig att det inte finns pengar för att genomföra investeringar i infrastrukturen – vägar och järnvägar. Någonstans möts det här. Om man tar bort skatteintäkter i den omfattning som regeringen nu har börjat med och fortsätter med det den här mandatperioden ut så kommer det att visa sig att man inte kan genomföra de satsningar som man säger sig vilja göra.

Anf. 131 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag förstår att Lennart Axelsson på många sätt innerst inne gläds åt valresultatet – att vi slapp den socialdemokratiska regeringen och fick en borgerlig. Det är ju själva förutsättningen för att man ska kunna föra den här diskussionen på det här sättet.

Hur såg det ut när man kompenserade för egenavgifterna? Hur stora skattelättnader blev det då för de allra rikaste i samhället? Hur var det när man avskaffade arvsskatten? Hur stora skattelättnader blev det för de välbeställda då? När man plockade bort gåvoskatten, när man lade in

Prot. 2006/07:87
10 april

*Svar på
interpellationer*

begränsningsregler i förmögenhetsskatten och när man reducerade fastighetsskatten – hur blev det då? Hur var det med alla de andra förslag som den socialdemokratiska regeringen lade fram och som bidrog till att inkomstspridningen ökade, att förmögenhetsskillnaderna växte, att de regionala skillnaderna ökade och att man drev in en kil av klyftor i det svenska samhället?

Jag förstår att det var jobbigt att behöva ta ansvar för den regeringspolitiken. Då är det mycket lättare att stå och prata om att vi nu gör förändringar av förmögenhetsskatten som naturligtvis är artskilda från de effekter det får när man tar bort arvsskatten. De går ju inte att diskutera på samma dag, tydligen! Det måste naturligtvis vara radikalt skiljaktiga effekter. Jag skulle vilja se en fördelningsanalys där man jämför de förslagen. Jag är rätt övertygad om att det skulle se rätt likartat ut. När man kompenserar för egenavgifterna ser det helt annorlunda ut än ett jobbavdrag. Det ena är en politik för arbetarklassen, och det andra är en politik för överklassen. Sanningen är att det inte ser ut så. Ibland måste man fatta den typen av beslut för att skapa förutsättningar för långsiktig produktion.

Det var det Socialdemokraterna gjorde när de avskaffade arvsskatten. Det var det de gjorde när de avskaffade gåvoskatten. Det kan man ha synpunkter på, men det var ändå förslag där man försökte ta ansvar för att förbättra villkoren.

Sedan är naturligtvis inte nystartsjobb eller hushållstjänster det viktigaste i vår jobbpolitik, utan det är att det ska löna sig att arbeta, att det ska bli enklare att anställa och mer attraktivt att driva företag. Det är en samlad politik som leder till en ordentlig ökning av sysselsättningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2006/07:439 om fördelningspolitik

Anf. 132 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Mikaela Valtersson har frågat mig om åtgärder för att minska de ekonomiska klyftorna i samhället.

Regeringens viktigaste uppgift är att bryta utanförskapet på arbetsmarknaden. Människor ska kunna gå från bidrag till arbete. Med en politik inriktad mot att få fler i arbete kan bidragsberoende och ekonomiska skillnader minska. Det är nyckeln till mindre skillnader mellan låg- och höginkomsttagare och en förbättrad ekonomisk situation för människor som står utanför arbetsmarknaden.

Det följer av att regeringen gör det mer lönsamt att arbeta. Sänkt skatt riktad till låg- och medelinkomsttagare är ett viktigt led. I dag har personer med låga inkomster alltför ofta höga marginaleffekter. Om inkomsten ökar minskar bidragen. Man riskerar att hamna i en fattigdomsfälla, en situation med permanent låg levnadsstandard.

Det är av den anledningen som regeringen riktar sina skattesänkningar mot låg- och medelinkomsttagare så att det tydligt lönar sig att arbeta för just dem.

Effekten är tydlig. 30 av 40 miljarder i skattesänkningar går till låg- och medelinkomsttagare. Skatten sänks mellan 5,2 procent och 3,6 pro-

Anf. 133 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Herr talman! I valrörelsen talade Anders Borg och andra företrädare för regeringens partier om den skattesänkning man skulle göra om man vann valet och att den skulle ha en tydlig låginkomstprofil. Nu säger finansministern att 30 av de 40 miljarder som regeringen sänker skatten med går till dem med de lägsta inkomsterna. Om man räknar på det handlar det om dem som har under 375 000 per år, alltså ca 31 000 i månaden. Jag tror faktiskt att vi lever i lite olika världar, om man tycker att den som tjänar 31 000 månaden hör till dem med de lägsta inkomsterna.

Jag tycker att regeringen pratar väldigt lovvärt om minskat utanförskap och skattesänkningar till låginkomsttagare. Det är en lovvärd ambition, men det bör också granskas hur man lever upp till den.

Man blir minst sagt lite förbluffad när man analyserat fördelningseffekterna av regeringens ekonomiska politik och verkligheten visar sig vara en helt annan än den som man har utlovat. Enligt beräkningar som jag har låtit riksdagens utredningstjänst göra går 37 procent av regeringens totala skattesänkningsförslag till de två grupper som har högst inkomst, inkomstdecilerna 9 och 10, eller i siffror 15 miljarder.

Om man också väger in andra förändringar som den borgerliga regeringen nu genomför får de 10 procent av befolkningen som har inkomster över 413 000 per år hela 27 procent av den totala inkomstökningen. Om man omvänt tittar på den tiondel av befolkningen som har allra lägst inkomst får de ungefär en femtiondel av inkomstförstärkningen.

Jag skulle vilja fråga om finansminister Anders Borg anser att detta är rimligt och om ni med detta har uppfyllt ambitionerna att minska utanförskapet och prioritera dem med de lägsta inkomsterna. Man har alltid ett val i politiken. Det går att göra även skattesänkningar med en helt annan fördelningsprofil.

I vår budgetmotion i höstas hade vi i Miljöpartiet ett skattesänkingsförslag med en helt annan prioritering. Med vårt förslag gick 60 procent av den totala inkomstförstärkningen till dem med de allra lägsta inkomsterna, de i de tre lägsta inkomstdecilerna. 25 procent av inkomstförstärkningen gick till dem med allra lägst inkomst, medan de som hade högst inkomst i stället fick en skattehöjning med vårt förslag.

Men det är tydligt att regeringen inte har uppfyllt sitt löfte om en skattesänkning som gynnar dem med lägst inkomst. Att säga det är felaktigt och vilseledande.

Jag skulle därför vilja fråga Anders Borg om regeringen vill minska inkomstklyftorna. Har ni en sådan politisk ambition och hur ska den i så fall uppnås?

Anf. 134 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Det här är naturligtvis en debatt som är komplicerad att förhålla sig till. Jag tillhör dem som har ägnat störst energi åt att göra fördelningsanalyser av skattereformer. Jag har lite svårt att veta om jag ska tro på att Mikaela Valtersson tror på den analys hon torgför här eller om det hon säger är mer att betrakta som ett politiskt spel. En analys där

*Svar på
interpellationer*

definitionen av höginkomsttagare ligger någon tusenlapp över genomsnittsinkomsten för en heltidsarbetande är lite svår att ta på allvar. Det skulle innebära att hälften av alla heltidsarbetande enligt Mikaela Valtersson ska definieras som höginkomsttagare. Det skulle innebära att en polis som jobbar lite övertid, en sjuksköterska, en lärare och de flesta som ligger snäppet över medelinkomsten är höginkomsttagare om man jobbar heltid. Det handlar om en fördelningsanalys där tonåringar, studenter, värnpliktiga och alla möjliga grupper ingår. Det är naturligtvis inte en seriös analys.

Jag måste nästan få vända på frågan. Har Mikaela Valtersson sett fördelningsanalyser av skattereformer någon gång? Har hon till exempel tittat på hur fördelningsanalysen av skattereformen 90–91 ser ut relativt vårt jobbavdrag? Har hon jämfört vårt jobbavdrag med den kompensation för egenavgifterna som Miljöpartiet var med och genomförde? Hon står här och angriper förslag när den tionde decilgruppen i den skattereform som genomfördes under den tid Miljöpartiet hade inflytande kanske är två tre gånger så stor. Då ställer Mikaela Valtersson en fråga till mig om hur vi kan genomföra en politik som skulle leda till ökade klyftor. Den politik som Mikaela Valtersson var ansvarig för under de år man samarbetade med Socialdemokraterna bidrog i sådana fall mer till att öka klyftorna.

Det som är speciellt med vår politik, och det förstår jag att Mikaela Valtersson har svårt att ta till sig givet hur den egna politiken ser ut, är att effekterna av att vi sänker marginaleffekterna med 5 procent för dem som har de lägsta inkomsterna i de lägsta decilgrupperna, 2 procent för dem som har genomsnittsinkomster och ingen procent för dem med riktigt höga inkomster blir att det blir fler som arbetar med låga inkomster. Effekten av det blir att inkomstökningar kanske blir tre fyra gånger så stora i decilgrupp 1 och 2 som de är i decilgrupp 10. Det resonemanget förutsätter att människor reagerar på incitament, och det kan jag förstå om Miljöpartiet inte accepterar som utgångspunkt. Själva idén i det skatteförslag ni själva har lagt fram, nämligen att förbättra grundavdraget, har ju ingen som helst effekt på svensk ekonomi. Det har noll sysselsättningseffekt. Att göra en kraftig höjning av grundavdraget innebär att man får en konsumtionsstimulans som måste leda till att man får kompenserande effekter via räntor, men det har ingen effekt – noll effekt. Inte ett jobb skapas genom att man förbättrar grundavdraget på det sättet. Det är en politik som ur jobbsynpunkt är att betrakta som helt meningslös. Det går inte att hävda att den har någon som helst effekt på jobben.

Jag förstår att Mikaela Valtersson har svårt för detta. Efter att ha tagit del av Mikaela Valterssons artiklar och den här interpellationen måste jag säga att den svåraste frågan för mig är: Tror Mikaela Valtersson själv på detta? Tror hon att de här märkliga analyserna som Miljöpartiet sprider ut har något med verkligheten att göra? Eller är de konstruerade som ett politiskt glaspärlespel där detta är någon typ av propagandagimmick? Är det en ärlig övertygelse? Har Mikaela Valtersson så begränsade kunskaper om fördelningsanalyser att hon inte ser vad det är för rappakalja hon sprider?

Herr talman! Det är, som Anders Borg sade, en ganska komplicerad diskussion där det gärna blir mycket sifferexercis och så.

Självfallet tror jag på det vi säger, och jag tror på riksdagens utredningstjänst när vi ber dem titta på vilka effekter regeringens skattepolitik och övriga ekonomiska politik får för de olika inkomstdecilerna och för olika inkomstgrupper i Sverige. Varför skulle jag inte tro på det?

I min värld har också de 2 ½ miljon människor som inte har ett arbete, som står utanför arbetsmarknaden, som är pensionärer, sjuka eller arbetslösa, också ett värde. Det har också en betydelse vilken förändring de får. Det handlar inte bara om den aspekten att det ger jobb, vilket är en viktig sak, utan också om de enskilda individerna och vad det betyder för dem och deras levnadsstandard. Det är också en viktig aspekt, i varje fall för oss i Miljöpartiet.

Anders Borg säger i svaret på den här interpellationen att er ekonomiska politik kommer att leda till en förbättrad ekonomisk situation för dem som står utanför arbetsmarknaden. Det har jag väldigt svårt att förstå och skulle vilja att du utvecklade det.

Om man säger att regeringens politik går ut på att få fler i arbete och ha färre utanför arbetsmarknaden och man antar att den teorin stämmer, att ni har rätt i att det finns en effekt av att göra det lönsammare att arbeta och svårare att vara utanför arbetsmarknaden och att det leder till fler som arbetar, så är problemet för min del med den politiken att ni aldrig kommer att nå noll procents arbetslöshet. Det kanske inte heller är önskvärt. Jag tror inte heller att vi når sjukskrivningar på noll procents nivå. Alla människor kommer inte att ha ett jobb att gå till, och det finns människor som de facto är sjuka. För den gruppen försämrar ni tillvaron markant. För dem förstärker ni utanförskapet när ni drar in pengar för dem för att finansiera inkomstförbättringar för dem som ligger i de högsta inkomstgrupperna.

Regeringens politik får också en annan omfördelande effekt. Det är inkomstklyftorna mellan män och kvinnor som ökar. Det är inte så konstigt. Det finns fler kvinnor i de inkomstgrupper som tjänar sämst. I de lägsta inkomstgrupperna är 65 procent kvinnor. De får dela på ungefär 2 miljarder av regeringens skattesänkning. I de högsta inkomstgrupperna är lika många män, ungefär 65–67 procent. De får dela på 15 miljarder, eller 36 procent av de 40 miljarderna. Är det rimligt? Är det rimligt att ha en politik som ökar inkomstklyftorna mellan män och kvinnor, om finansministern nu hade en lovvärd ambition att faktiskt förbättra jämställdheten?

På valaffischerna som Moderaterna hade i valet var det tusen kronor mer i plånboken för alla. Det här är inte en verklighet som jag tror att låginkomsttagare i dag känner igen sig i. Jag menar inte att alla som har under 400 000 om året är låginkomsttagare, Anders Borg. Där lever vi i olika verkligheter. Att på det sättet öka klyftorna är en fördelningspolitisk katastrof. I verkligheten är det kanske snarare 300 kronor i månaden som har blivit ökningen för låginkomsttagare. Det äts upp mycket av höjda a-kasseavgifter och dyrare trafikförsäkring till exempel.

Anf. 136 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag måste säga att jag fortfarande lever i en stark känsla av osäkerhet. Tror Mikaela Valtersson på de här analyserna, eller är det att betrakta som ett försök att göra någon typ av smart PR-verksamhet? Om Mikaela Valtersson ville ta reda på hur fördelningseffekterna av de här skattereformerna såg ut kunde hon naturligtvis gå till RUT och be dem göra nedbrytningar av lite olika decilgrupper. Det brukar de också redovisa. Jag tror att det här måste vara den 20:e eller 30:e promemorian som jag läser. Det brukar finnas en lång bilaga med redovisningar av decilgrupper längst bak i dem. När jag tittar på den här så har av någon anledning den sedvanliga redovisningen fallit bort. Det kan vara så att RUT inte har lämnat ut den, att Miljöpartiet inte har beställt den eller vad det nu kan röra sig om. Det är svårt för mig att svara på. Men om man hade gjort en sådan hade resultatet blivit radikalt annorlunda.

Här har vi en uppdelning av inkomster där gränsen för höginkomsttagare går vid 27 000 kronor och där vi då kan konstatera att medelinkomsten, den genomsnittliga inkomsten för människor som arbetar heltid ligger på 26 000 kronor. Då har man valt att definiera som höginkomsttagare i runda slängar hälften av alla som arbetar heltid. Jag vet att Miljöpartiet vill bekämpa heltidsarbete och arbete generellt. Då kanske det är logiskt att göra en sådan definition. Det blir nästan som en parodi att stå och tala om att det har snedvridande fördelningseffekter om man definierar genomsnittsinkomsten som en höginkomsttagares. Det är jättemärkligt.

Jag ska försöka förklara logiken i det här och varför det gynnar kvinnor. Om man till exempel får en marginalskaftesänkning på 5 procent för dem som jobbar halvtid eller längre deltid har det en större utbudseffekt än vad du har på dem som jobbar heltid som i det här fallet får en marginalskaftesänkning på 2 procent om de är medelinkomsttagare och till och med mindre om de är höginkomsttagare. Så när det gäller jobbeffekten är det entydigt så att styrmekanismen, de ekonomiska incitamenten, går mot mer arbete, ökade inkomster för kvinnor och minskade inkomstskillnader mellan män och kvinnor. Om man tittar på de dynamiska effekterna, vad det betyder för beteenden och hur det kommer att se ut i inkomstfördelningen om två tre år, kommer vi inte att behöva hålla på med valterssonska glaspärlespel i RUT-tabellen. Då kommer vi att kunna se att inkomstskillnaden mellan män och kvinnor har minskat och att inkomsterna i de lägsta inkomstgrupperna har ökat för att arbetsfrekvensen har ökat.

Det är genom arbete vi bygger jämlikhet. Det är genom arbete vi bygger jämställdhet. Det är genom att bygga ett samhälle där människor får plats på arbetsmarknaden som vi får ett samhälle som hänger ihop. Det är därför som Socialdemokraterna och Miljöpartiet misslyckades med jämlikhetspolitiken. Inkomstspridningen ökade under de år Miljöpartiet var med och tog ansvar. Jag tror att det var ungefär 13 procents ökning av inkomstspridningen under de åren. Vad beror det på? Det beror på att man inte förstår den grundläggande orsaken till att det blir jobb. När det lönar sig bättre att arbeta blir det fler som kommer ut på arbetsmarknaden. När det blir enklare att anställa är det fler som får jobb. Det är de mekanismerna man kan arbeta med. Det är de grundläggande förutsättningarna.

Jag måste avslutningsvis säga att jag är djupt förvånad över de artiklar, den interpellation och det material Miljöpartiet har tagit fram. Jag har stött på Miljöpartiet här i riksdagen och har stor respekt för den seriösa analys, inte minst i EU-frågor, som man möter från miljöpartister. Men det här är inte en seriös analys. Det är ett propagandatrick att definiera medelinkomsttagare som höginkomsttagare och sedan veva på om att det skulle ha sneda fördelningseffekter, när man själv har tagit ansvar för skattereformer som har två tre gånger så stora effekter på decilgrupp 10 som det vi gör. Det är inte en seriös analys. Det är propagandaverksamhet.

Anf. 137 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Herr talman! Det här går att vända och vrida på hur som helst. Anledningen till att jag har skrivit artiklar och att vi har lämnat in den här interpellationen är att jag och flera från oss har blivit djupt upprörda och förvånade över regeringens och finansministerns sätt att kalla alla som tjänar under 400 000 för dem med lägsta inkomster. Vi kan hålla på att försöka definiera hit och dit vad som är hög- och låginkomsttagare. Oavsett hur du ser på det rent statistiskt och var du anser att gränsen går för låg- och höginkomsttagare så tror inte jag att människor känner igen sig i verkligheten att man är låginkomsttagare om man har 31 000 i månaden. Jag tror inte att det är den verklighet som människor känner igen sig i, oavsett sifferexercisen.

Jag skulle gärna vilja att finansministern återkom till frågan om ni över huvud taget från regeringens sida ser det som ett problem att de människor som står utanför arbetsmarknaden och är arbetslösa får en så kraftigt försämrad situation eller om regeringen tror att vi kommer att nå noll procent och att alla kommer att ha arbete. Klyftorna ökar de facto mellan män och kvinnor, och de ökar mellan dem som har låg inkomst och dem som har hög inkomst med den här förda politiken. Om man sedan lägger till ett framtida genomfört borttagande av fastighetsskatt och förmögenhetsskatt kommer den här effekten att förstärkas ytterligare. Men det får vi väl anledning att återkomma till och ett fortsatt gynnande av dem som tjänar mest. Det skulle vara väldigt intressant att få svar på om ni inte ser det som ett problem att man förstärker det utanförskap ni har sagt er vilja bekämpa för de människor som faktiskt är sjuka eller arbetslösa.

Anf. 138 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Mikaela Valtersson har en mycket god poäng. Det är att det är viktigt att bekämpa klyftorna i samhället. I Sverige har vi haft begränsade inkomstskillnader. Det tycker jag har ett mycket stort värde. Grunden för det har varit att de flesta har arbetat i Sverige, att vi har haft relativt små skillnader i arbetstid mellan människor. Under de sista 10–15 åren när bland annat Mikaela Valterssons parti har haft ansvaret har de klyftorna vuxit. Fattighedsfällor har uppkommit, långvarigt utanförskap har spridit sig och inkomstskillnaderna har vidgats.

Jag har stor respekt för Miljöpartiet. Det är ett parti som har haft stor betydelse för att miljöfrågorna ska få en större vikt i svensk politik och haft stor betydelse för att vi ska få en kritisk och öppen diskussion i EU-frågorna. Ur det perspektivet blir den här diskussionen märklig.

Man kan naturligtvis göra seriösa fördelningsanalyser. Man kan jämföra olika skattereformer med varandra. Man skulle kunna ställa det Socialdemokraterna gjorde i början av 90-talet mot det vi gör. Man skulle kunna ställa det Mikaela Valterssons parti var medansvarigt för att göra i kompensation för egenavgifter och ett antal olika skattereformer mot vårt jobbavdrag.

Jag tror att samtliga av de analyserna skulle visa att vårt jobbavdrag har väldigt positiva fördelningseffekter i en statisk analys och mycket goda, ännu bättre, effekter i ett dynamiskt perspektiv. Sänker man marginalskatterna med 5 procent för de lägsta inkomsterna blir det ökat arbetsutbud i de grupper som tjänar minst. Det är också så man minskar klyftorna, och det är så man bygger ett samhälle som hänger ihop. Det är så man bygger jämlikhet och jämställdhet, med människor i arbete.

Ur det perspektivet måste jag säga att jag är djupt förvånad över att Miljöpartiet har valt att göra så pass enkel partipolitisk propaganda av en viktig diskussion.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM65 Förordning om statistik för folkhälsa och arbetsmiljö
KOM(2007)46 till socialutskottet

21 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträde

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 2 mars inkommit.

22 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2006/07:68, 94 och 96 till skatteutskottet

2006/07:95 till miljö- och jordbruksutskottet

Motioner

2006/07:T11–T15 till trafikutskottet

2006/07:Ub11 till utbildningsutskottet

2006/07:Fi4 och Fi5 till finansutskottet

23 § Förnyad bordläggning

Prot. 2006/07:87
10 april

Föredrogs och bordlades åter

Sammanfatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2006/07:UFöU2
Justitieutskottets betänkanden 2006/07:JuU7 och JuU8
Civilutskottets betänkanden 2006/07:CU11, CU22 och CU23
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU6
Kulturutskottets betänkanden 2006/07:KrU6–KrU8
Utbildningsutskottets betänkanden 2006/07:UbU8 och UbU9
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07:MJU9

24 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2006/07:69 Förbättrad ordning, trygghet och studiero i skolan

2006/07:Ub12 av Rossana Dinamarca m.fl. (v)

2006/07:Ub13 av Mats Pertoft m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2006/07:84 Nedsättning av socialavgifter för personer som fyllt 18 men inte 25 år

2006/07:Sf10 av Tomas Eneroth m.fl. (s)

2006/07:Sf11 av Josefin Brink m.fl. (v)

2006/07:Sf12 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp)

Civilutskottets betänkande

2006/07:CU4 Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare

Trafikutskottets betänkanden

2006/07:TU8 Vissa transportpolitiska frågor m.m.

2006/07:TU9 Sjöfart

2006/07:TU11 IT-politik och elektroniska kommunikationer

Socialutskottets utlåtande

2006/07:SoU16 Utlåtande om grönboken Mot ett rökfritt Europa: policy-alternativ på EU-nivå

25 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 5 april

2006/07:1000 Tbc-situationen i Sverige

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:1001 Bristen på flygledare

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1002 Svenskt deltagande i Natos antiterrorstyrka i Medelhavet

av *Karla López* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1003 Säposamarbete med bostadsbolag

av *Mehmet Kaplan* (mp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 april.

26 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 10 april

2006/07:934 Barn som försvinner

av *Jasenko Omanovic* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 april.

27 § Kammaren åtskildes kl. 22.01.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 15.57,
av andre vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 94 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om frågestund.....	1
3 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	1
4 § Svar på interpellation 2006/07:422 om konsekvensanalyser av statliga företag	1
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	1
Anf. 2 BOSSE RINGHOLM (s).....	2
Anf. 3 HILLEVI LARSSON (s).....	3
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (v).....	4
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	5
Anf. 6 BOSSE RINGHOLM (s).....	6
Anf. 7 HILLEVI LARSSON (s).....	7
Anf. 8 ULLA ANDERSSON (v).....	8
Anf. 9 EVA-LENA JANSSON (s).....	8
Anf. 10 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	9
Anf. 11 BOSSE RINGHOLM (s).....	10
Anf. 12 EVA-LENA JANSSON (s).....	11
Anf. 13 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	12
5 § Svar på interpellation 2006/07:448 om ansvarsfull arbetsgivarpolicy vid omorganisationen av Försäkringskassan	13
Anf. 14 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	13
Anf. 15 ULLA ANDERSSON (v).....	13
Anf. 16 RAIMO PÄRSSINEN (s).....	15
Anf. 17 PER SVEDBERG (s)	16
Anf. 18 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	16
Anf. 19 ULLA ANDERSSON (v).....	18
Anf. 20 RAIMO PÄRSSINEN (s).....	19
Anf. 21 PER SVEDBERG (s)	19
Anf. 22 JASENKO OMANOVIC (s)	20
Anf. 23 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	20
Anf. 24 ULLA ANDERSSON (v).....	21
Anf. 25 JASENKO OMANOVIC (s).....	22
Anf. 26 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	22
6 § Svar på interpellation 2006/07:437 om utbyggnad av väg 288	23
Anf. 27 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	23
Anf. 28 AGNETA GILLE (s).....	24
Anf. 29 PER BILL (m).....	25
Anf. 30 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	25

Anf. 31	AGNETA GILLE (s)	25
Anf. 32	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	26
Anf. 33	AGNETA GILLE (s)	27
Anf. 34	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	27
7 §	Svar på interpellation 2006/07:394 om flygplatserna i Torsby och Hagfors	27
Anf. 35	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	27
Anf. 36	BERIT HÖGMAN (s)	28
Anf. 37	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	29
Anf. 38	BERIT HÖGMAN (s)	30
Anf. 39	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	30
Anf. 40	BERIT HÖGMAN (s)	31
Anf. 41	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	31
8 §	Svar på interpellation 2006/07:434 om lokalisering av trafikinspektioner	32
Anf. 42	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	32
Anf. 43	PETER HULTQVIST (s)	32
Anf. 44	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	33
Anf. 45	PETER HULTQVIST (s)	33
Anf. 46	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	34
Anf. 47	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	35
Anf. 48	PETER HULTQVIST (s)	35
Anf. 49	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	36
Anf. 50	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	36
9 §	Svar på interpellation 2006/07:410 om nya uppgifter om genmodifierad majs	36
Anf. 51	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	36
Anf. 52	TINA EHN (mp)	38
	(forts.)	39
	Ajournering	39
	Återupptagna förhandlingar	39
9 § (forts.)	Svar på interpellation 2006/07:410 om nya uppgifter om genmodifierad majs	39
Anf. 53	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	39
Anf. 54	TINA EHN (mp)	40
Anf. 55	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	41
Anf. 56	TINA EHN (mp)	41
Anf. 57	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	42
10 §	Svar på interpellation 2006/07:352 om ökande inkomstskillnader mellan kvinnor och män	42
Anf. 58	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	42
Anf. 59	JOSEFIN BRINK (v)	44
Anf. 60	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	45
Anf. 61	JOSEFIN BRINK (v)	46
Anf. 62	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m)	47

Anf. 63 JOSEFIN BRINK (v)	48	Prot. 2006/07:87
Anf. 64 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		10 april
LITTORIN (m).....	49	
11 § Svar på interpellation 2006/07:413 om		
merkostnadsersättningen för plusjobb	49	
Anf. 65 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	49	
Anf. 66 TOMMY TERNEMAR (s)	50	
Anf. 67 JASENKO OMANOVIC (s).....	51	
Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	51	
Anf. 69 TOMMY TERNEMAR (s)	52	
Anf. 70 JASENKO OMANOVIC (s).....	53	
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	53	
Anf. 72 TOMMY TERNEMAR (s)	54	
Anf. 73 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	54	
12 § Svar på interpellation 2006/07:416 om ingångna avtal		
och avskaffande av merkostnadsersättningen till		
plusjobben.....	55	
Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	55	
Anf. 75 ULLA ANDERSSON (v).....	56	
Anf. 76 LUCIANO ASTUDILLO (s)	57	
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	58	
Anf. 78 ULLA ANDERSSON (v).....	59	
Anf. 79 LUCIANO ASTUDILLO (s)	60	
Anf. 80 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	60	
Anf. 81 ULLA ANDERSSON (v).....	61	
Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	62	
13 § Svar på interpellation 2006/07:417 om förutsättningar		
för tillväxt av företag och arbete till de arbetslösa	62	
Anf. 83 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	62	
Anf. 84 PATRIK BJÖRCK (s).....	63	
Anf. 85 MONICA GREEN (s)	64	
Anf. 86 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	65	
Anf. 87 PATRIK BJÖRCK (s).....	67	
Anf. 88 MONICA GREEN (s)	68	
Anf. 89 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO		
LITTORIN (m).....	68	
Anf. 90 PATRIK BJÖRCK (s).....	70	

Anf. 91 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	70
14 § Svar på interpellation 2006/07:418 om brister i nystartsjobben.....	71
Anf. 92 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	71
Anf. 93 LUCIANO ASTUDILLO (s)	72
Anf. 94 PATRIK BJÖRCK (s).....	73
Anf. 95 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	74
Anf. 96 LUCIANO ASTUDILLO (s)	75
Anf. 97 PATRIK BJÖRCK (s).....	76
Anf. 98 MONICA GREEN (s)	76
Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	77
Anf. 100 LUCIANO ASTUDILLO (s)	78
Anf. 101 MONICA GREEN (s)	79
Anf. 102 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	79
15 § Svar på interpellation 2006/07:419 om privatisering av arbetsförmedlingar	80
Anf. 103 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	80
Anf. 104 LUCIANO ASTUDILLO (s)	81
Anf. 105 ULF HOLM (mp).....	82
Anf. 106 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	82
Anf. 107 LUCIANO ASTUDILLO (s)	83
Anf. 108 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	84
Anf. 109 LUCIANO ASTUDILLO (s)	85
Anf. 110 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	85
16 § Svar på interpellation 2006/07:427 om effekterna av den avskaffade merkostnadsersättningen till plusjobben	86
Anf. 111 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	86
Anf. 112 ULF HOLM (mp).....	87
Anf. 113 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	87
Anf. 114 ULF HOLM (mp).....	88
Anf. 115 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	89
Anf. 116 ULF HOLM (mp).....	89
Anf. 117 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	90
17 § Svar på interpellation 2006/07:389 om merkostnadsersättningen för plusjobb	90

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	Prot. 2006/07:87
LITTORIN (m).....	10 april
Anf. 119 LENNART AXELSSON (s)	
Anf. 120 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	
Anf. 121 LENNART AXELSSON (s)	
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	
Anf. 123 LENNART AXELSSON (s)	
Anf. 124 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO	
LITTORIN (m).....	
18 § Svar på interpellation 2006/07:382 om skattelättnader	
för hushållstjänster	95
Anf. 125 Finansminister ANDERS BORG (m).....	95
Anf. 126 LENNART AXELSSON (s)	95
Anf. 127 Finansminister ANDERS BORG (m).....	97
Anf. 128 LENNART AXELSSON (s)	98
Anf. 129 Finansminister ANDERS BORG (m).....	99
Anf. 130 LENNART AXELSSON (s)	100
Anf. 131 Finansminister ANDERS BORG (m).....	100
19 § Svar på interpellation 2006/07:439 om fördelningspolitik	101
Anf. 132 Finansminister ANDERS BORG (m).....	101
Anf. 133 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	102
Anf. 134 Finansminister ANDERS BORG (m).....	102
Anf. 135 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	104
Anf. 136 Finansminister ANDERS BORG (m).....	105
Anf. 137 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	106
Anf. 138 Finansminister ANDERS BORG (m).....	106
20 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag	
från Europeiska kommissionen	107
21 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-	
nämndssammanträde	107
22 § Hänvisning av ärenden till utskott	107
23 § Förnyad bordläggning.....	108
24 § Bordläggning.....	108
25 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	108
26 § Anmälan om skriftligt svar på fråga	109
27 § Kammaren åtskildes kl. 22.01.....	109

Tryck: Elanders, Vällingby 2007